प्रधानमंत्री फसल बीमा योजने अंतर्गत पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजना राज्यात सन २०१९-२० मध्ये आंबिया बहाराकरिता अधिसूचित फळपिकांना लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः फवियो-२०१९/प्र.क्र.२०२/१०-अे

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तारभवन, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख: ३१ ऑक्टोबर, २०१९.

वाचा :-

१) केंद्र शासनाची प्रशासकीय मान्यता जा. क्र. १३०१५/०१/२०१६-क्रेडीट-२ आणि १३०१५/०३/२०१६-क्रेडीट, दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१६.

२) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र. १३०१५/०३/२०१६-क्रेडीट२, दि. २८ /०९/ २०१८

३) राज्यस्तरीय पिकविमा समन्वय समितीच्या दिनांक ३०/१०/२०१९ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

४) आयुक्त कृषि यांचे पत्र क्र. जा.क्र. कृआ/मुसां/पुहआपिवियो/३४४/२०१९, दि. १९/१०/२०१९ .

प्रस्तावना :-

कृषि क्षेत्राच्या उत्पादन वाढीच्या दरामध्ये फळ पिकांचा प्रमुख सहभाग आहे. फळ पिकांचे बाजारमुल्य अधिक असल्याने शेतकऱ्यांना चांगले उत्पन्न मिळते. मात्र फळ पिकाचे अपेक्षित उत्पन्न न आल्यास येणारा तोटा ही मोठा असतो. ही बाब विचारात घेऊन शेतकऱ्यांच्या फळ पिकांना हवामान धोक्यांपासुन विमा संरक्षण दिल्यास शेतकऱ्यांचे आर्थिक स्थैर्य अबाधित राखण्याच्या दृष्टीने मदत होईल. त्यासाठी राज्यात प्राधान्याने सदरची योजना राबविण्यात येत आहे. विविध हवामान धोक्यांमुळे फळपिकाच्या उत्पादकतेवर विपरीत परीणाम होऊन मोठ्या प्रमाणावर उत्पादनामध्ये घट येते. पर्यायाने शेतकऱ्यांना अपेक्षित उत्पादन न मिळाल्याने आर्थिक संकटाला तोंड द्यावे लागते. या सर्व बाबींचा विचार करुन शेतकऱ्यांना फळपिक नुकसान भरपाई मिळण्यासाठी एक उपाय म्हणुन पुनर्रचित हवामान आधारीत पीक विमा योजना राबविणे शासनाच्या विचाराधीन होते. पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपीक विमा योजना संत्रा, मोसंबी, काजू, डाळिंब, आंबा, केळी व द्राक्ष (आंबिया बहार) या ७ फळपिकांसाठी ३० जिल्हयामध्ये महसूल मंडळ हा घटक धरुन सन २०१९-२० मध्ये राबविण्यांचे प्रस्तावित आहे.

शासन निर्णय :-

प्रधानमंत्री फसल विमा योजना अंतर्गत पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२० आंबिया बहारामध्ये संत्रा, मोसंबी, काजू, डाळिंब, आंबा, केळी व द्राक्ष या ७ फळपिकांकरिता लागू करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजना सन २०१९-२० मध्ये सहपत्र -१ मध्ये नमूद केलेल्या जिल्हयामधील तालुक्यातील महसूल मंडळात सहपत्र - २ मध्ये निर्धारीत केलेल्या हवामान धोक्यानुसार लागू करण्यात येईल. सदर योजना कार्यान्वित करणारी विमा कंपनी सहपत्र -१ मध्ये नमूद केलेल्या अधिसुचित विमा क्षेत्र घटकांकरीता महावेध प्रकल्पांतर्गत कार्यांन्वीत केलेल्या अधिसुचित संदर्भ हवामान केंद्रावर नोंदल्या गेलेल्या हवामानाची आकडेवारी आणि

सहपत्र - २ मध्ये नमूद केलेली फळपिक निहाय प्रमाणके यांची सांगड घालून शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई अदा करेल. सदर नुकसान भरपाईचे कोणतेही दायित्व शासनावर राहणार नाही.

१) योजनेची उद्दिष्टे:-

१. नैसर्गिक आपत्ती व हवामानातील प्रतिकूल परिस्थितीमुळे फळ पिकांचे नुकसान झाल्यास शेतक-यांना विमा संरक्षण देणे.
२. पिकांच्या नूकसानीच्या अत्यंत कठीण परिस्थितीतही शेतक-यांचे आर्थिक स्थैर्य अबाधित राखणे.
३. शेतक-यांना नाविन्यपूर्ण व सुधारीत मशागतीचे तंत्रज्ञान व सामुग्री वापरण्यास प्रोत्साहन देणे.
४. कृषि क्षेत्रासाठीच्या पत पुरवठयात सातत्य राखणे, जेणेकरुन उत्पादनातील जोखमींपासून शेतक-यांच्या संरक्षणाबरोबरच अन्नसुरक्षा, पिकांचे विविधीकरण आणि कृषि क्षेत्राचा गतिमान विकास व स्पर्धात्मकतेत वाढ हे हेतू साध्य करणे.

२) योजनेची प्रमुख वैशिष्ट्ये :

१. सदरची योजना ही या आदेशान्वये अधिसूचित केलेल्या क्षेत्रातील अधिसुचित फळपिकांसाठी.
२. पुनर्रचित हवामान आधारित फळपीक विमा योजना कर्जदार शेतकऱ्यांना अधिसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित पिकांसाठी बंधनकारक असून बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांना ऐच्छिक आहे.
३. अधिसूचित क्षेत्रातील अधिसुचित फळपिकांसाठी खातेदारांचे व्यतिरिक्त कुळाने अगर भाडेपट्टीने शेती करणारे शेतकरी या योजनेत भाग घेण्यास पात्र आहेत.
४. या योजनेअंतर्गत वास्तवदर्शी दराने विमा हप्ता आकारण्यात येणार असून शेतकऱ्यांवरील विमा हप्त्याचा भार कमी करण्यासाठी शेतकऱ्यांनी भरावयाचा विमा हप्ता ५ टक्के असा मर्यादित ठेवण्यात आला आहे.

३) योजनेत समाविष्ठ फळपिके - जोखमीच्या बाबी.

अधिसूचित फळपिके, विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके), विमा संरक्षण कालावधी, विमा संरक्षित रक्कम, प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम सहपत्र - २ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राहील.

आंबिया बहार सन २०१९-२० साठी अधिसूचित फळपिके, समाविष्ट हवामान धोके व विमा संरक्षण कालावधी खालील प्रमाणे निर्धारित करण्यात आला असून सदरचे निर्धारीत केलेले हवामान धोके (Trigger) लागू झाल्यानंतर विमा धारक शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देय होईल.

अ.क्र.	फळ पिके	समाविष्ट धोके	विमा संरक्षण कालावधी	विमा संरक्षित रक्कम
१	संत्रा	१) अवेळी पाऊस २) कमी तापमान ३) जादा तापमान ४) जादा तापमान	०१ डिसेंबर २०१९ ते १५ जानेवारी २०२० १६ जानेवारी २०२० ते २८ फेब्रुवारी २०२० ०१ मार्च २०२० ते ३१ मार्च २०२० ०१ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२०	रु. ७७०००/-
		५) गारपीट	०१ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	रु. २५६६७/-
२	मोसंबी	१) अवेळी पाऊस २) जास्त तापमान ३) जास्त पाऊस	०१ नोव्हेंबर २०१९ ते ३१ डिसेंबर २०१९ ०१ मार्च २०२० ते ३१ मार्च २०२० १५ ऑगस्ट २०२० ते १५ सप्टेंबर २०२०	रु. ७७०००/-
		४) गारपीट	०१ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	रु. २५६६७/-
३	द्राक्ष	१) अवेळी पाऊस २) दैनंदिन कमी तापमान	०८ नोव्हेंबर २०१९ ते ३१ मार्च २०२० ०१ डिसेंबर २०१९ ते २८ फेब्रुवारी २०२०	रु. ३०८०००/-
		३) गारपीट	०१ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	रु. १०२६६७/-

४	केळी	१) कमी तापमान २) वेगाचा वारा ३) जादा तापमान	०१ नोव्हेंबर २०१९ २८ फेब्रुवारी २०२० ०१ मार्च २०२० ते ३१ जुलै २०२० ०१ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२०	रु. १३२०००/-
		४) गारपीट	०१ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	रु. ४४०००/-
५	काजू	१) अवेळी पाऊस २) कमी तापमान	०१ डिसेंबर २०१९ ते २८ फेब्रुवारी २०२० ०१ डिसेंबर २०१९ ते २८ फेब्रुवारी २०२०	रु. ८५०००/-
		३) गारपीट	०१ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	रु. २८३३३/-
६	डाळिंब	१) अवेळी पाऊस २) जादा तापमान ३) जादा पाऊस	१५ जानेवारी २०२० ते ३१ मे २०२० ०१ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२० ०१ जून २०२० ते ३१ जुलै २०२०	रु. १२१०००/-
		४) गारपीट	०१ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	रु. ४०३३३/-
७	आंबा (कोकण)	१) अवेळी पाऊस २) कमी तापमान ३) वेगाचा वारा ४) जास्त तापमान	०१ डिसेंबर २०१९ ते १५ मे २०२० ०१ जानेवारी २०२० ते १० मार्च २०२० १६ एप्रिल २०२० ते १५ मे २०२० ०१ मार्च २०२० ते १५ मे २०२०	रु. १२१०००/-
		५) गारपीट	०१ फेब्रुवारी २०२० ते ३१ मे २०२०	रु. ४०३३३/-
	आंबा (इतर जिल्हे)	१) अवेळी पाऊस २) कमी तापमान ३) वेगाचा वारा ४) जास्त तापमान	०१ जानेवारी २०२० ते ३१ मे २०२० ०१ जानेवारी २०२० ते २८ फेब्रुवारी २०२० ०१ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२० ०१ मार्च २०२० ते ३१ मार्च २०२०	
		५) गारपीट	०१ फेब्रुवारी २०२० ते ३१ मे २०२०	रु. ४०३३३/-

४) <u>विमा संरक्षित रक्कम व शेतकऱ्यांनी भरावयाचा फळपिक विमा हप्ता .</u>

या योजनेतंर्गत विमा हप्ता दर हा वास्तवदर्शी दराने आकारला जाणार आहे. तथापि शेतकऱ्यांनी फळपीकनिहाय प्रति हेक्टरी विमा संरक्षित रक्कमेच्या ५ टक्के किंवा वास्तवदर्शी दर यापैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम विमा हप्ता म्हणून शेतकऱ्यांना भरावी लागेल.

या योजनेअंतर्गत निश्चित करण्यात आलेला पिक निहाय प्रति हेक्टरी विमा हप्ता दर व शेतक-यांनी प्रत्यक्षात भरावयाचा विमा हप्ता यामधील फरक हा सर्वसाधारण विमा हप्ता अनुदान (Rate of normal premium subsidy) समजण्यात येईल आणि हे अनुदान केंद्र व राज्य शासनामार्फत समप्रमाणात दिले जाईल. राज्य शासनाच्या विमा हप्ता अनुदानाची रक्कम केंद्र शासनाने सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनान्वये विहित केलेल्या पध्दतीनुसार विविध टप्प्यात अदा करण्यात येईल. तसेच सदर अनुदान रकमेची अदायगी पीएफएमएस संलग्न प्रणालीमार्फतच तसेच राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टल वरील प्राप्त माहितीनुसार करण्यात येईल.

५) <u>विमा संरक्षित रक्कम व शेतकऱ्यांनी भरावयाचा पीक विमा हप्ता:</u>

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजनेअंतर्गत राज्यात सन २०१९-२० साठी सर्वसाधारणपणे राज्य स्तरीय पीक कर्ज दर समितीने निश्चित केलेल्या पीक कर्ज दराप्रमाणे पिकनिहाय विमा संरक्षित रक्कम निश्चित करण्यात आलेली आहे.

जिल्हा समुह (क्लस्टर) क्र १, २, ३, ४ मधील जिल्हानिहाय, पिकनिहाय विमा संरक्षित रक्कम, विमा हप्ता दर, विमा हप्ता अनुदान इ. बाबतचा तपशील सहपत्र -३ मध्ये सहपत्रित केला आहे. योजनेमध्ये सहभागी झालेल्या शेतकऱ्यांसाठी गारपीट या हवामान धोक्यासाठीचा सहभाग ऐच्छिक राहील व या करीता अतिरीक्त विमा हप्ता देय आहे.

६) <u>विमा क्षेत्र घटक:</u>

राज्यातील ३० जिल्ह्यांत अधिसुचित फळपिकांखाली एकूण २० हेक्टर व त्यापेक्षा जास्त क्षेत्र असणाऱ्या सर्व महसूल मंडळात योजना राबविण्यात येत आहे. संबंधित जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकाऱ्यांकडुन प्राप्त झालेल्या माहितीनुसार शासन निर्णयामध्ये अशी महसूल मंडळे समाविष्ट करण्यात आली आहेत.

७) योजना कार्यान्वीत करणारी यंत्रणा -

राज्यात आंबिया बहार सन २०१९-२० मध्ये सदरची योजना खाली नमुद केलेल्या विमा कंपनीकडून संबंधित जिल्हा समुहामध्ये राबविण्यात येईल.

अ.क्र.	विमा कंपनीचे नांव	जिल्हा समुह क्र.	जिल्हे
१	भारतीय कृषि विमा कंपनी लिमिटेड, मुंबई क्षेत्रीय कार्यालय, स्टॉक एक्चेंज टॉवर्स, २० वा मजला, दलाल स्ट्रिट, फोर्ट मुंबई - ४०००२३. फोन नं. - ०२२ - ६१७१०९१२ टोल फ्री नंबर: - १८००११६५१५ ई-मेल - mhwbcis@aicofindia.com	१	सोलापूर, अहमदनगर, जालना, पुणे, पालघर, सातारा, नांदेड, नागपूर, यवतमाळ
		२	सांगली, औरंगाबाद, धुळे, अमरावती, अकोला, कोल्हापूर, सिंधुदुर्ग, नंदुरबार
		३	जळगांव, बुलढाणा, लातुर, रायगड, उस्माणाबाद, रत्नागिरी, परभणी
		४	बीड, ठाणे, नाशिक, वर्धा, वाशिम, हिंगोली

८) योजनेचे वेळापत्रक

कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतक-यांसाठी विमा प्रस्ताव सादर करण्याची अंतिम मुदत समान असेल. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनूसार कर्जदार / बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांनी बँकेकडे विमा प्रस्ताव सादर करणे आणि बँकांनी कर्जदार/बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव संबंधित विमा कंपनीकडे सादर करणे याबाबतची अंतिम मुदत खालील प्रमाणे निश्चित केलेली आहे.

आंबिया बहार सन २०१९-२०

अ.क्र.	अ.क्र.	फळपिक	अंतिम तारीख	शेरा
१	कर्जदार शेतकरी / कर्ज घेतलेले व बँकेकडून अधिसुचित फळपिकासाठी पिक कर्ज मर्यादा मंजूर असलेले शेतकरी यांचा फळपिकांचा विमा करण्याची मुदत	द्राक्ष	०७ नोव्हेंबर २०१९	ज्या कर्जदार शेतकऱ्यांची अधिसुचित पिकाकरीता सदर हंगामासाठी अंतिम तारखेपर्यंत कर्जमर्यादा मंजूर असेल त्या सर्व शेतकऱ्यांच्या क्षेत्राचा विमा विहित मुदतीत करुन घेणे बँकांना अनिर्वाय आहे.
		मोसंबी		
		केळी		
		संत्रा	३० नोव्हेंबर २०१९	
		काजू		
		आंबा (कोकण)		
		आंबा (इतर जिल्हे)	३१ डिसेंबर २०१९	
		डाळिंब	१४ जानेवारी २०२०	
२	बॅकांनी कर्जदार शेतकऱ्यांची घोषणा पत्र (डिक्लेरेशन) संबंधीत विमा कंपनीस सादर करण्याची मुदत.	द्राक्ष	२१ नोव्हेंबर २०१९	
		मोसंबी		
		केळी		
		संत्रा	१६ डिसेंबर २०१९	
		काजू		
		आंबा (कोकण)		
		आंबा (इतर जिल्हे)	१५ जानेवारी २०२०	
		डाळिंब	२९ जानेवारी २०२०	
३	बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांनी विमा प्रस्ताव (प्रपोजल) बॅकाना सादर करण्याची मुदत	द्राक्ष	०७ नोव्हेंबर २०१९	या योजनेमध्ये सहभागी होण्याच्या अंतिम दिनांकास
		मोसंबी		

अ.क्र.	अ.क्र.	फळपिक	अंतिम तारीख	शेरा
		केळी		शासकीय सुट्टी आल्यास सहभागाचा दिनांक पुढील कार्यालयीन कामकाजाच्या दिवसापर्यंत लागु राहील
		संत्रा	३० नोव्हेंबर २०१९	
		काजू		
		आंबा (कोकण)		
		आंबा (इतर जिल्हे)	३१ डिसेंबर २०१९	
		डाळिंब	१४ जानेवारी २०२०	
४	बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची घोषणा पत्रे (डिक्लेरेशन) बँकांनी संबंधित विमा कंपनीस सादर करण्याची मुदत	द्राक्ष	१५ नोव्हेंबर २०१९	
		मोसंबी		
		केळी		
		संत्रा	०७ डिसेंबर २०१९	
		काजू		
		आंबा (कोकण)		
		आंबा (इतर जिल्हे)	७ जानेवारी २०२०	
		डाळिंब	२१ जानेवारी २०२०	

९) बोगस पिक विमा प्रकरणात फौजदारी कारवाई करणे:-

ज्या सर्व्हे नंबरसाठी व क्षेत्रासाठी पिक विमा काढण्यात आलेला आहे, त्या क्षेत्राच्या ७/१२ उताऱ्यावर शेतकऱ्याचे नाव नसने, ७/१२ उताऱ्यावर नोंद क्षेत्रापेक्षा अधिकच्या क्षेत्रासाठी विमा काढणे, बोगस ७/१२ व पिक पेरा नोंदीच्या आधारे पिक विम्याची बोगस प्रकरणे करणे, अशा बाबी निदर्शनास आल्यास अशा प्रकरणात सबंधित दोषींवर फौजदारी गुन्हे दाखल करण्याची जबाबदारी जिल्हा संनियंत्रण समितीच्या मार्गदर्शना नुसार संबंधित विमा कंपनीची राहील. तसेच महसुल दस्त ऐवजामध्ये फेरफार करून शासनाचे फसवणुकीच्या प्रयत्नाबाबत महसुल विभागामार्फत तहसिलदार यांनी स्वतंत्रपणे गुन्हे दाखल करणेबाबत कार्यवाही करावी.

१०) नुकसान भरपाई ठरविण्याची पध्दती:-

नुकसान भरपाई ठरविण्याची पद्धत खालीलप्रमाणे तसेच सहपत्र २ मध्ये दर्शविल्यानुसार राहिल.

१. पुनर्रचित हवामानावर आधारित पीकविमा योजने अंतर्गत विमा प्रस्तावानुसार देय होणारी नुकसान भरपाईची संपूर्ण रक्कम सहपत्र - २ नुसार परस्पर शेतकऱ्यास अदा करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित विमा कंपन्यांची राहील. नुकसान भरपाई विहित मुदतीत देण्याची जबाबदारी व दायित्व संबंधित विमा कंपन्यांचे राहील. नुकसान भरपाई देण्याचे कोणतेही दायित्व शासनावर राहणार नाही.

२. विहित नमुन्यात व विहित मुदतीत विमा हप्त्यासह शेतकऱ्यांचा विमा प्रस्ताव विमा कंपन्यांकडे सादर करण्याची जबाबदारी तसेच शेतकऱ्यांच्या विमा प्रस्तावाच्या बाबतीत जर काही चुकीची माहिती पुरविण्यात आल्यास अशा प्रस्तावाच्या बाबतीत नुकसान भरपाईचे दायित्व संबंधित बँक / वित्तीय संस्थांचे राहील.

३. प्रत्येक अधिसुचित फळपिकासाठी प्रमाणके (ट्रिगर) व देय विमा रकमेचा दर केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार निश्चित करण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार (सहपत्र २ प्रमाणे) निर्धारीत दराने विमा रक्कम संबंधित विमा कंपनी मार्फत परस्पर देय होईल.

४. सर्व बँकांनी विमा संरक्षित शेतक-यांची यादी पिक विमा पोर्टलवर विहीत मुदतीत अपलोड करणे आवश्यक आहे.

५. संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पांतर्गत स्थापित केलेले हवामान केंद्र राहील.

६. संबंधित विमा कंपनी, देय विमा रक्कम ठरविण्यासाठी अधिसूचित केलेल्या फळपिकांसाठी व त्यासाठी निवडलेल्या जिल्हा व त्यामधील तालुक्यातील महसुल मंडळात सहपत्र -१ मध्ये नमूद केलेल्या अधिसुचित

विमा क्षेत्र घटकांकरीता महावेध प्रकल्पांतर्गत कार्यान्वीत केलेल्या अधिसुचित संदर्भ हवामान केंद्रावर नोंदल्या गेलेल्या हवामानाची आकडेवारीचाच वापर करील .

७. जर त्या महसुल मंडळातील संदर्भ हवामान केंद्रामार्फत काही कारणास्तव आकडेवारी प्राप्त झाली नाही तर त्या कालावधीपुरती नजीकच्या महसुल मंडळातील महावेध प्रकल्पांतर्गत स्थापित हवामान केंद्राची आकडेवारी विचारात घेण्यात येईल. महावेध प्रकल्पांतर्गत स्थापित हवामान केंद्रांची माहिती उपलब्ध न झाल्यास पर्यायी हवामान केंद्रांची आकडेवारी विचारात घेऊन विमा रक्कम निश्चित करण्यात येईल. ही आकडेवारी प्राप्त करुन घेण्याची सर्वस्वी जबाबदारी विमा कंपनीची राहील. पर्यायी हवामान केंद्रांची यादी स्वतंत्रपणे आयुक्त, कृषि यांचेकडून उपलब्ध करून देण्यात येईल.

८. महसुल मंडळात स्थापन झालेल्या किंवा वरील अनुक्रमांक “९.०७” प्रमाणे संदर्भ हवामान केंद्रामार्फत प्राप्त आकडेवारी ही ग्राह्य धरण्यात येवून त्यावर आधारीत योजनेच्या तरतुदी नुसार निश्चित करण्यात आलेली नुकसान भरपाई ही अंतिम राहील.

११) नुकसान भरपाईचे दायित्त्व :

योजनेच्या तरतुदीनुसार नुकसान भरपाईचे दायित्व संबंधीत विमा कंपनीवर राहणार आहे. या योजनेअंतर्गत एकुण जमा विमा हप्ता रक्कमेच्या ३.५ पट किंवा एकुण विमा संरक्षीत रक्कमेच्या ३५ टक्के यापैकी जी रक्कम जास्त असेल तेवढी नुकसान भरपाई ही संबंधीत विमा कंपनीमार्फत दिली जाईल. त्यापेक्षा जास्त येणारी नुकसान भरपाई रक्कम ही केंद्र व राज्य शासनामार्फत ५०:५० म्हणजेच समप्रमाणात दिली जाईल. तथापी गारपीट या हवामान धोक्याचे अतिरीक्त जोखमिचे विमा हप्ता अनुदान पुर्णपणे राज्य शासना मार्फत अदा करण्यात येईल.

१२) शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई अदा करण्याची कार्यपद्धती :

१. विमा कंपन्यांनी त्यांना प्राप्त झालेला शेतकरी विमा हप्ता आणि शासनाकडुन प्राप्त अग्रिम विमा हप्ता (पहिला हप्ता) या रकमेतून त्या प्रमाणात विमा दाव्यांची पुर्तता अंतिम विमा हप्ता (दुसरा हप्ता) अदा होण्याची वाट न बघता करणे आवश्यक आहे. विमा कायद्याचे कलम ६४ बी नुसार बाधीत विमा क्षेत्रासाठी प्राप्त विमा हप्ता शेतकरी हिस्सा आणि राज्य शासनाने अदा केलेला अग्रिम विमा हप्ता (पहिला हप्ता) या निधीचा वापर करुन विमा कंपनीने सदर प्रकरणांतील नुकसान भरपाई प्राप्त विमा हप्त्याच्या प्रमाणात अदा करणे बंधनकारक आहे.

२. वित्तीय संस्थेमार्फत योजनेमध्ये भाग घेतलेल्या शेतकऱ्यांची नुकसान भरपाई थेट शेतक-यांच्या बँक खात्यात विमा कंपनी मार्फत जमा केली जाईल. तद्नंतर लिखीत स्वरुपात नुकसान भरपाईची माहिती विमा कंपनीमार्फत बँकांना दिली जाईल. तसेच बँकेमार्फत सुचना फलकावर व विमा संकेतस्थळावर ही माहिती प्रसिध्द करणे आवश्यक राहील.

३. विमा योजनेत सहभागी शेतकरी व इतर भागधारकांच्या तक्रारींचे निवारण विमा कंपनीने विनाविलंब करणे आवश्यक राहील.

४. काही कारणास्तव आक्षेपातील विमा नुकसान भरपाईचे दाव्यांच्या बाबतीत नुकसान भरपाई अदा केल्यापासून १ महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधी नंतर सदर प्रकरणे राज्यस्तरीय समन्वय समिती /राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समिती कडे पाठवून तदनंतर कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार च्या अखत्यारितील तांत्रिक सल्लागार समितीकडे विचारार्थ व निर्णयार्थ पाठविण्यात येतील.

१३) राज्यस्तरीय समन्वय समिती:

योजनेचे राज्यस्तरीय संनियंत्रण मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय पीक विमा समन्वय समितीतर्फे (SLCCCI) करण्यात येईल. या समितीची रचना व कार्ये पुढीलप्रमाणे असतील.

१. मुख्य सचिव : अध्यक्ष
२. अपर मुख्य सचिव (वित्त) : सदस्य
३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन) : सदस्य
४ अपर मुख्य सचिव (कृषि) : सदस्य
५. प्रधान सचिव (महसुल) : सदस्य
६. प्रधान सचिव (सहकार) : सदस्य
७. आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य : सदस्य
८. सहकार आयुक्त व निबंधक, महाराष्ट्र राज्य : सदस्य
९. विमा कंपनीचे प्रतिनिधी : सदस्य
१०. संचालक (अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई) : सदस्य
११. रिझर्व बँक ऑफ इंडियाचे प्रतिनिधी : सदस्य
१२. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेचे प्रतिनिधी : सदस्य
१३. नाबार्ड चे प्रतिनिधी : सदस्य
१४. उपसचिव (कृषि) महाराष्ट्र शासन : सदस्य सचिव
१५. राज्यस्तरीय बँकर्स समिती (SLBC) यांचे प्रतिनिधी : सदस्य
१६. महाराष्ट्र सुदुर सर्व्हेक्षण उप योजना केंद्र नागपुर(MRSAC) : सदस्य
१७. भारतीय हवामान विभाग (IMD) यांचे प्रतिनिधी : सदस्य
१८. स्कायमेट वेदर सर्व्हिसेस लि. यांचे प्रतिनिधी : सदस्य

राज्यस्तरीय पीक विमा समन्वय समितीची कार्ये:

१. योजनेच्या अंमलबजावणीवर देखरेख ठेवणे.

२. पिकाखालील उत्पादनक्षम क्षेत्र विचारात घेऊन प्रत्येक बहाराच्या वेळी अधिसुचित करावयाची क्षेत्रे आणि पिके, जिल्हा समुह निश्चित करणे, जोखीमस्तर निश्चित करणे, विमा संरक्षित रक्कम निश्चित करणे, कार्यान्वयीन यंत्रणेची निवड करणेबाबत कार्यवाही करणे इ. बाबत निर्णय घेणे.

३. योजनेच्या अंमलबजावणीवेळी येणाऱ्या विविध अडचणीच्या संदर्भात विचार विनिमय करुन निर्णय घेणे व आवश्यक असल्यास केंद्र शासनाशी पत्रव्यवहार करणे.

योजनेचे संनियंत्रण :

राज्यस्तरावर योजनेचे सनियंत्रण आयुक्त, कृषि यांच्यामार्फत राज्यस्तरीय पीक विमा योजना समन्वय समितीद्वारे करण्यात येईल. योजनेचा लाभ जास्तीत जास्त शेतकऱ्यांना होण्याच्या दृष्टीने खालील बाबीच्या अनुषंगाने जिल्हा स्तरीय समितीच्या व क्षेत्रीय यंत्रणेच्या सहायाने आयुक्त, कृषि यांचेकडून उपाययोजना केल्या जातील.

अ) संबंधित बँकेमार्फत योजनेत सहभागी होणाऱ्या कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची माहिती स्वतंत्रपणे संकलित केली जाईल. उदा. शेतकऱ्याचे संपूर्ण नाव, बँक खाते क्रमांक, गावाचे नाव, शेतकऱ्यांची वर्गवारी (अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकरी/अनुसुचित जाती व जमाती / स्त्री, पुरुष), विमा संरक्षित क्षेत्र, पिकांचा तपशील, विमा संरक्षित रक्कम, जमा विमा हप्ता, विमा हप्ता अनुदान इत्यादी तपशील बँकेमार्फत संकलित करून विहित मुदतीमध्ये विमा प्रस्ताव व विमा हप्ता रकमेचा तपशील संबंधित विमा कंपनीस सॉफ्ट् व हार्ड कॉपी मध्ये सादर केली जाईल.

ब) संबंधित विमा कंपनीकडून नुकसान भरपाईची रक्कम लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या खात्यावर थेट जमा केली जाईल. बँकेमार्फत नुकसान भरपाईचा शेतकरी निहाय तपशील सुचना फलकावर प्रसिध्द केला जाईल.

क) योजनेअंतर्गत लाभार्थी शेतकऱ्यांची बँक निहाय व अधिसुचित क्षेत्र निहाय यादी विमा कंपनीमार्फत पीक विमा पोर्टलवर व विमा कंपनीच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द केली जाईल. याबाबत शेतकऱ्यांच्या तक्रारीचे निवारण करण्याबाबत सुध्दा विमा कंपनीमार्फत कार्यवाही करण्यात येईल.

ड) योजनेतील ५ टक्के लाभार्थी शेतकऱ्यांची तपासणी विमा कंपनीच्या क्षेत्रिय / स्थानिक कार्यालयामार्फत केली जाईल व याचा स्वतंत्र अहवाल राज्यस्तरीय व जिल्हा स्तरीय समन्वय समितीस पाठविला जाईल.

इ) विमा कंपनीकडून तपासण्यात आलेल्या लाभार्थीपैकी १० टक्के लाभार्थ्याचीं तपासणी जिल्हास्तरीय समन्वय समितीमार्फत केली जाईल व याचा अहवाल राज्य शासनास पाठविला जाईल.

ई) १ ते २ टक्के लाभार्थ्यांची तपासणी विमा कंपनीच्या मुख्य कार्यालयामार्फत अथवा केंद्र शासनाने नेमलेल्या स्वतंत्र यंत्रणेमार्फत केली जाईल व त्याचा अहवाल केंद्र शासनास सादर केला जाईल.

१४) जिल्हास्तरीय आढावा समिती:

प्रत्येक हंगामाच्या वेळी कृषि विभागातर्फे राज्यातील कृषि विषयक परिस्थितीचे सुक्ष्म निरिक्षण व संनियंत्रण करण्यात येईल.

जिल्हास्तरावर खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

१. जिल्हाधिकारी	: अध्यक्ष
२. सरव्यवस्थापक, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	: सदस्य
३. व्यवस्थापक, अग्रणी बँक	: सदस्य
४.कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद	: सदस्य
५. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	: सदस्य सचिव

सदर समिती दर पंधरवडयास पिकांच्या नुकसानीचा अंदाज इ. बाबतचा सविस्तर अहवाल अंमलबजावणी करणा-या संस्थेस (संबंधीत विमा कंपनी) सादर करेल. वैयक्तिकस्तरावर पंचनामे करणेसाठी यंत्रणेची नियुक्ती करणे, लाभार्थी तपासणी इ. बाबत कार्यवाही करेल. योजनेच्या यशस्वी अंमलबजावणीची जबाबदारी सदर समितीवर राहील.

त्याच प्रमाणे जिल्हयाचे मा. पालकमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हास्तरावर योजनेच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेईल .

१५) योजनेंतर्गत शेतकऱ्यांच्या प्राप्त होणाऱ्या तक्रारीबाबत करावयाची कार्यवाही :-

पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेसंदर्भात शेतकरी, लोकप्रतिनिधी यांचे मार्फत सातत्याने नुकसान भरपाई न मिळणे / कमी मिळणे, विमा कंपनी कडून प्रतिसाद न मिळणे, विमा कंपनी कडून पिक पंचनामे वेळेत न होणे, बँकांमार्फत शेतकऱ्यांचे अर्ज न स्विकारणे, विमा कंपनीस माहिती सादर करतांना बँकांमार्फत त्रुटी राहणे /विलंब होणे, विमा कंपनी मार्फत रक्कम प्राप्त झाल्यानंतरही बँकांमार्फत लाभार्थ्यांना विहित कालावधीत अदा न करणे इ. प्रकारच्या तक्रारी प्राप्त होत असतात.

कृषि विभागास प्राप्त झालेल्या तक्रारींवर तातडीने कार्यवाही होणेचे दृष्टीने सतत पाठपूरावा होत असतो.त्यानुसार, प्राप्त होणाऱ्या विविध तक्रारींचे निरसन अनुक्रमे तालुका स्तर, जिल्हा स्तर, विभाग स्तर, व राज्य स्तरावरील समितीमार्फत करणे आवश्यक आहे. सदर प्रयोजनार्थ यापुर्वी शासनाने शासन निर्णय क्र. प्रपिवियो-२०१९/प्र.क्र. ०१/११ - अे, दि. १२ जुलै २०१९ अन्वये तालुका स्तरावर तक्रार निवारण समिती गठीत करण्याच्या स्वतंत्र सूचना निर्गमित केल्या असून त्यानुसार कार्यवाही करणे आवश्यक राहील. त्याशिवाय जिल्हा स्तरावर संबंधित जिल्हाधिकारी, विभागिय स्तरावर विभागीय आयुक्त, तसेच राज्य स्तरावर सचिव कृषि यांचे अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहेत.

जिल्हा स्तरावरील समिती

१) जिल्हाधिकारी	: अध्यक्ष
२) जिल्हयाचे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	: सदस्य
३) विमा कंपनीचे प्रतिनिधी	: सदस्य
४) जिल्हा अग्रणी बँक अधिकारी	: सदस्य
५) जिल्हा उप व्यवस्थापक, नाबार्ड	: सदस्य
६) निमंत्रीत तज्ञ (कृषि विद्यापीठ शास्त्रज्ञ / संशोधन संस्था प्रतिनिधी)	: सदस्य
७) शेतकरी प्रतिनिधी (जास्तीत जास्त ३)	: सदस्य
८) कृषि उप संचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय	: सदस्य सचिव

विभागीय आयुक्त स्तरावरील समिती

१) विभागीय आयुक्त	: अध्यक्ष
२) संबंधित जिल्हयाचे जिल्हाधिकारी	: सदस्य
३) विमा कंपनीचे प्रतिनिधी	: सदस्य
४) कृषि विद्यापीठ शास्त्रज्ञ	: सदस्य
५) संबंधित विभागीय कृषि सह संचालक	: सदस्य सचिव

राज्य स्तरावरील समिती

१) सचिव / प्रधान सचिव /अपर मुख्य सचिव (कृषी)	: अध्यक्ष
२) आयुक्त कृषी	: सदस्य
३) आयुक्त सहकार	: सदस्य
४) समन्वयक, राज्यस्तरीय बँकर्स कमिटी	: सदस्य
५) मुख्य सरव्यवस्थापक, नाबार्ड	: सदस्य
६) उप सचिव	: सदस्य सचिव

* समिती आवश्यकतेनुसार कृषि विद्यापिठे / हवामानशास्त्र विभाग / संशोधन संस्था/कमोडीटी बोर्ड/महाराष्ट्र राज्य सुदूर संवेदन उपयोगिता केंद्र / राज्य टेक्निकल सपोर्ट युनिट मधील तज्ञांना निमंत्रीत करु शकेल.

जिल्हा स्तरावरील समितीने तक्रारींचे निरसन करावे. जिल्हा स्तरावरील समितींकडे केलेल्या तक्रारींचे योग्य निरसन न झाल्यास विभागीय स्तरावरील समितीने त्या तक्रारींचे निरसन करावे. विभागीय स्तरावर निरसन न झालेल्या तक्रारी राज्यस्तरीय समितीसमोर सादर करण्यात याव्यात. गंभीर स्वरुपाच्या तक्रारी, एकाहुन अधिक जिल्ह्यांशी संबंधीत तसेच नुकसानीची व्याप्ती रु. २५ लाखांहून अधिक असेल अशा तक्रारी राज्यस्तरीय समितीकडे सादर करतील. राज्यस्तरीय समिती तक्रार प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसात निकाली काढेल. समितीचा निर्णय सर्व घटकांना मान्य असेल.

पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेसंदर्भात न्यायालयीन प्रकरणी दाव्यांचे कामकाज पाहण्यासाठी, शासनाचे वतीने संपुर्ण कार्यवाही करणेसाठी तसेच जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण न्यायमंच येथे दाखल केल्या जाणाऱ्या तक्रारीच्या अनुषंगाने संपूर्ण कार्यवाही करणेसाठी संबंधित जिल्हयाच्या जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

तालुका, जिल्हा स्तरावर योजनेच्या अंमलबजावणी संदर्भात प्राप्त होणाऱ्या शेतकऱ्यांचे तक्रारी निवारणासाठी उपरोक्त समित्यांनी मार्गदर्शक सुचनेच्या अधिन राहुन कार्यवाही करावी. जिल्हा, विभागीय स्तरावर तक्रारींचे योजनेच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार निरसन न झाल्यास कृषि आयुक्तालय स्तरावर सदर प्रकरण संपूर्ण तपशीलांसह विभागीय कृषि सह संचालक यांनी अभिप्रायांसह सादर करावे.

१६) **विमा प्रकरणे व विमा हप्ता जमा करणे :**

१. पंतप्रधान पीक विमा योजनेअंतर्गत राष्ट्रीय कृषि विमा योजना व राष्ट्रीय पीक विमा कार्यक्रम यामध्ये उपयोगात येत असलेली बँक पध्दत ही सहकारी बँकांना तशीच लागू राहील. कार्यान्वित विमा कंपनीने प्राधिकृत केलेल्या नोडल बँकेशी संपर्क साधावा, परंतु कर्ज वाटप केंद्राशी (प्राथमिक कृषि पतपुरवठा सहकारी संस्थांशी) संपर्क ठेवण्याची आवश्यकता नाही. व्यापारी बँक / प्रादेशिक ग्रामीण बँकेच्या शाखा यासाठी नोडल बँका म्हणून कार्यान्वित राहतील. अग्रणी बँक आणि व्यापारी बँकांची प्रादेशिक कार्यालये / प्रशासकीय कार्यालये त्यांचे अधिनस्त बँकांना योजनेच्या मार्गदर्शक सुचना पाठविणेबाबत कार्यवाही करतील, बँक शाखेकडून विमा कंपनीस विहित मुदतीत विमा प्रस्ताव पाठविणेबाबत समन्वयाचे काम करतील आणि विम्याची संपूर्ण माहिती पीक विमा पोर्टलवर टाकण्याबाबत कार्यवाही करतील. या व्यतिरिक्त बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचा योजनेत सहभाग वाढविणेसाठी विमा कंपनी विमा प्रतिनिधी / विमा मध्यस्थांचा वापर करतील.

२. कृषि विमा पोर्टलवर दर्शविलेल्या प्रपत्रात नोडल बँक / बँक शाखा घोषणापत्रे / प्रस्ताव विमा कंपनीस सादर करतील. त्यामध्ये विमा क्षेत्र घटक, विमा संरक्षित रक्कम, विमा हप्ता, शेतकऱ्यांनी विमा संरक्षित केलेले क्षेत्र, प्रवर्गनिहाय सहभागी शेतकरी संख्या (अल्प आणि अत्यल्प किंवा इतर) आणि इतर प्रवर्गातील शेतकरी संख्या (अ.जा./अ.ज./इतर) स्त्री / पुरुष, बँक खाते क्रमांक इ. माहितीचा समावेश असेल.

३. ज्या शेतक-यांचा विमा अर्जांचा तपशिल राष्ट्रीय विमा पोर्टलवर अपलोड केलेला असेल तेच शेतकरी विमा संरक्षणासाठी पात्र असतील आणि राज्य व केंद्र शासनाचे विमा हप्ता अनुदान त्यानुसारच अदा केले जाईल.

कर्जदार शेतकरी:

१. अधिसुचित पिकांसाठी व अधिसुचित केलेल्या क्षेत्रासाठी कर्ज मंजूर केलेल्या शेतकऱ्यांसाठी योजना बंधनकारक राहील. योजनेच्या वेळापत्रकानूसार कर्ज मंजूर करणारी बँक शाखा / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्था ही (नोडल बँकेमार्फत) विमा संरक्षित रक्कमेनूसार महिनावार पीकनिहाय, विमा क्षेत्रनिहाय, विमा हप्ता दराची विहित प्रपत्रात माहिती तयार करुन संबंधीत विमा कंपनीस सादर करेल. कर्ज वितरण करणाऱ्या बँक / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्था शेतक-यांनी भरावयाच्या विमा हप्त्याची रक्कम जादा कर्ज रक्कम म्हणून मंजूर करतील.

२. किसान क्रेडिट कार्ड द्वारे पीक कर्ज मंजूर केलेल्या शेतकऱ्यांसाठी योजना बंधनकारक राहणार असून अशा शेतकऱ्यांच्या बाबतीत योजनेच्या वेळापत्रकानुसार त्यांचे विमा प्रस्ताव विहित कालावधीत बँकांनी विमा कंपनीस सादर करणे आवश्यक आहे. अशा शेतकऱ्यांच्या बाबतीत बँकेने कर्जाच्या अर्जामध्ये शेतकऱ्यांना दिलेल्या क्षेत्रावरून विमा संरक्षित क्षेत्र गृहीत धरावे किंवा शेतकऱ्याने स्वत:ने दिलेल्या पीक पेरणीच्या माहितीवरून गृहीत धरणेत यावे.

३. राज्यस्तरीय समितीने निश्चित केलेल्या वेळापत्रकानुसार अंतिम दिनांकापर्यंत व्यापारी बँकेच्या शाखा / प्रादेशिक ग्रामीण बँकेच्या शाखा/ नोडल बँक (प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्थेच्या बाबतीत) विमा प्रस्ताव जमा करून ते सविस्तर तपशीलासह, पीक विमा हप्त्याच्या रकमेसह संबंधित विमा कंपनीस पाठवतील.

बिगर-कर्जदार शेतकरी (ऐच्छिक)

१. योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणारे बिगर कर्जदार शेतकरी आपल्या विमा प्रस्तावाची आवेदन पत्रे भरून व्यापारी बँकांच्या स्थानिक शाखेत / प्रादेशिक ग्रामीण बँकेत / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्था / विमा कंपनीच्या अधिकृत विमा प्रतिनिधी किंवा विमा मध्यस्थामार्फत विमा हप्ता रकमेसह सादर करतील.

२. योजनेत सहभागी होणारा शेतकरी विहित प्रपत्रातील विमा प्रस्ताव भरून व्यापारी बँकेच्या शाखेत/प्रादेशिक ग्रामीण बँकेच्या शाखेत / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्थेत विमा हप्ता भरुन सादर करेल. संबंधीत शेतकऱ्यांना संबंधित बँकेत आपले बचत खाते उघडणे आवश्यक राहील. बँकेतील अधिकारी, शेतकऱ्यांना आवेदनपत्रे भरणे व इतर बाबतीत सहाय्य व मार्गदर्शन करतील. शेतकऱ्याचे विमा प्रस्ताव स्विकारताना त्यांनी

विमा संरक्षित केलेली रक्कम व लागू होणारी विमा हप्ता रक्कम इत्यादी बाबी तपासून पाहण्याची जबाबदारी संबंधित बँकांची राहिल. बँकेची शाखा पिकवार व विहित प्रपत्रामधील पीक विमा प्रस्ताव / घोषणापत्र तयार करून विमा हप्ता रक्कमेसह अंमलबजावणी करणाऱ्या विमा कंपन्यांना विहित कालावधीत पाठवेल.

३. बिगर कर्जदार शेतकरी यांना भारतीय विमा नियामक आणि विकास प्राधिकरण यांनी मान्यता दिलेल्या संस्थेमार्फत / विमा प्रतिनिधीद्वारे सेवा घेता येईल आणि संबंधित संस्था / विमा प्रतिनिधी हे शेतकऱ्यांना योजनेचे फायदे आणि योजनेविषयी मार्गदर्शन करणेसाठी योजनेचे प्रवर्तक म्हणून काम करतील त्याचप्रमाणे शेतकऱ्यांकडून विमा हप्ता जमा करणे आणि वैयक्तिकरित्या / संकलित केलेल्या विमा हप्त्याची रक्कम वैयक्तिक प्रस्ताव आणि विमा घोषणापत्र / लाभार्थ्यांचे यादीची सॉफ्ट् कॉपी तसेच शेतकऱ्यांच्या माहितीसह विमा कंपनीस पाठवतील व विमा कंपनीमार्फत सदरची माहिती पीक विमा पोर्टलवर भरण्यात येईल.

४. भारतीय विमा नियामक आणि विकास प्राधिकरणाने मान्यता दिलेल्या संस्था, विमा कंपनीने नियुक्त केलेले प्रतिनिधी शेतकऱ्याकडून विमा हप्ता स्विकारतेवेळी शेतकऱ्यांचे पीकाखालील क्षेत्र, विमा संरक्षित रक्कम इत्यादी बाबत संबंधीत भुमि अभिलेख दस्तऐवज तपासून पाहतील, त्याचप्रमाणे भाडेतत्वावर किंवा कुळाने असलेल्या शेतकऱ्यांच्या करारनामा / सहमती पत्राची प्रत अभिलेखात जतन करतील. प्राधिकृत केलेल्या संस्था / विमा प्रतिनिधी जमा झालेल्या विमा हप्त्याची रक्कम व संकलित प्रस्ताव ७ दिवसात विमा कंपनीस पाठवतील. अशा शेतकऱ्यांच्या बाबतीत त्यांचे बँक खाते असल्याबाबतची खातरजमा करतील व याचा तपशील संबंधित विमा कंपनीस पाठवतील.

<u>बिगर-कर्जदार शेतकऱ्यांचा योजनेत सहभाग- थेट विमा कंपनी मार्फत:</u>

१. योजनेत सहभागी होवू इच्छिणाऱ्या बिगर कर्जदार शेतकरी वैयक्तिकरित्या किंवा पोस्टाने त्यांचा विमा प्रस्ताव विहित प्रपत्रात योग्य त्या विमा हप्त्यासह विमा कंपनीस पाठवून योजनेत सहभागी होऊ शकतात. तसेच शासनाने प्राधिकृत केलेल्या पीक विमा संकेतस्थळाद्वारे किंवा विमा कंपनीच्या संकेतस्थळाद्वारे देखील बिगर कर्जदार शेतकरी योजनेत सहभागी होऊ शकतात. उपरोक्त पध्दतीने योजनेत सहभागी होणाऱ्या बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांजवळ योजनेत सहभागी झाल्याचा पुरावा उदा. अर्जाची झेरॉक्स किंवा विमा हप्ता भरल्याची पावती असणे बंधनकारक आहे. विमा प्रस्तावात भरलेली माहिती चुकीची असल्याचे निदर्शनास आल्यास शेतकऱ्यांचा विमा हप्ता जप्त केला जाईल व शेतकऱ्यांस नुकसान भरपाई मिळणेचा अधिकार राहणार नाही.

२. पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेत सहभागी होण्यासाठी सादर केलेला विमा प्रस्ताव अपूर्ण असल्यास / आवश्यक असणारे पुरावे व कागदपत्रे प्रस्तावासोबत सादर न केल्यास / योग्य तो विमा हप्ता भरलेला नसल्यास प्रस्ताव स्विकारल्यापासून १ महिन्याच्या आत सदर प्रस्ताव परत करण्याचे अधिकार विमा कंपनीस आहेत. विमा कंपनीने प्रस्ताव नाकारल्यास विमा हप्त्याची संपूर्ण रक्कम संबंधित शेतकऱ्याला विमा कंपनीमार्फत परत दिली जाईल.

३. अधिसुचित पिकासाठी मंजूर केलेली सर्व कर्जे विहित कालावधीत विमा संरक्षित केली जातील याची सर्व बँकांनी दक्षता घेणे आवश्यक आहे.

४. नोडल बँकांनी / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्थांनी विहीत कालावधीनंतर सादर केलेले सर्व विमा प्रस्ताव विमा कंपनीमार्फत नाकारण्यात येतील व सदर सर्व विमा प्रस्तावांचे दायित्व हे संबंधित बँकांचे राहील त्यामुळे नोडल बँकांनी / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्थांनी विहित कालावधीनंतर कोणताही विमा प्रस्ताव स्विकारू नये. सर्व नोडल बँकांनी / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्थांनी जमा विमा हप्त्यासह योजनेत सहभागी झालेल्या शेतकऱ्यांचा एकत्रित अहवाल विहित कालमर्यादेत संबंधित विमा कंपनीकडे पाठविण्याची दक्षता घ्यावी. जर बँकेने विहित कालमर्यादेत विमा प्रस्ताव विमा कंपनीकडे सादर केले नाही तर त्याची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित बँकेची राहील.

५. बँकांच्या सर्व शाखा, सर्व नोडल बँका, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका योजनेत सहभागी झालेल्या शेतकऱ्यांची (कर्जदार व बिगर कर्जदार) यादी व इतर आवश्यक माहिती जसे की, शेतकऱ्याचे संपूर्ण नाव, बँक खाते क्रमांक, गावाचे नाव, अल्प - अत्यल्प भुधारक अशी वर्गवारी, अनुसूचित जाती / जमाती, पुरुष / स्त्री वर्गवारी, विमा संरक्षित क्षेत्र, पिकाचे नाव, जमा विमा हप्ता, शासकिय अनुदान इ. माहिती संबंधित प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्था / बँकेची शाखा यांचेकडून सॉफ्ट कॉपीमध्ये घेऊन सदरची माहिती तपासून अंतिम मुदत संपल्यानंतर १५ दिवसांच्या आत संबंधित विमा कंपनीकडे पाठविण्याची कार्यवाही करतील व पीक विमा योजनेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करतील.

६. बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची माहिती विमा कंपन्या मध्यस्थ संस्थांकडून विहित प्रपत्रात प्राप्त करून घेतील. बँका / वित्तीय संस्था, विमा मध्यस्थ संस्था यांच्या माध्यमातून योजनेत सहभागी झालेल्या शेतकऱ्यांची (कर्जदार व बिगर कर्जदार) माहिती प्राप्त करून घेण्याची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित विमा कंपनीची आहे व सदरची माहिती पीक विमा योजनेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यास संबंधित विमा कंपनीही बँकेस मदत करेल.

७. सर्व विमा कंपन्या त्यांच्याकडे प्राप्त झालेली योजनेतील सहभागी शेतकऱ्यांची माहिती तपासतील व योजनेअंतर्गत शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या अनुदानाचा अंतिम विमा हप्ता मिळणेच्या १ महिना अगोदर विमा कंपनीच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करतील.

१७) प्रचार, प्रसिध्दी व प्रशिक्षण :

१. सदर योजनेस क्षेत्रीय स्तरावर पुरेशी प्रसिध्दी देणे आवश्यक आहे. दृकश्राव्य माध्यम, राज्याचे कृषि विस्तार अधिकारी यांच्या सेवा यासाठी उपयोगात आणल्या जाव्यात. तसेच विमा हप्ता गोळा करणे, विमा प्रकरणांची छाननी करणे, इत्यादी कामे करणाऱ्या व्यक्तींना प्रशिक्षण देणेही आवश्यक आहे. अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेने याची व्यवस्था करावी. योजनेसंबंधीची माहिती पुस्तिकांचे क्षेत्रीय स्तरावर वितरण करण्यात यावे. योजनेची मुख्य वैशिष्टये दाखविणारा एक माहितीपट संबंधीत विमा कंपनीने तयार करून जास्तीत जास्त शेतकऱ्यांना दाखवावा.

२. शेतकऱ्यांमध्ये योजनेसंबंधी जागृती निर्माण करण्यासाठी व प्रशिक्षण देण्यासाठी एक खास कृती आराखडा संबंधीत विमा कंपनीने तयार करावा.

३. विमा कंपनीने एकुण विमा हप्ता रकमेच्या ०.५ टक्के रक्कम क्षेत्रीय पातळीवर योजनेच्या प्रचार व प्रसिध्दीवर खर्च करावी व केलेल्या खर्चाचा तपशिल हंगामाच्या शेवटी राज्य व केंद्र शासनाला सादर करावा. सदर खर्च एकुण विमा हप्ता रकमेच्या ०.५ टक्याहुन कमी असल्यास फरकाची रक्कम विमा कंपनीने 'तंत्रज्ञान निधी' मध्ये नोंदणीच्या अंतिम तारखेपासून तीन महीन्यांच्या आत जमा करावी.

१८) योजनेमध्ये निरनिराळया संस्थांच्या भुमिका व जबाबदाऱ्या:

पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेत केंद्र सरकार, राज्य शासनाकडील विविध विभाग तसेच विविध संस्थाचा म्हणजे, सहभागी शासकीय व खाजगी विमा कंपनी आणि विविध आर्थिक संस्था यांचा सहभाग राहील. पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेच्या सुलभ आणि परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी प्रत्येक संस्थेने त्यांना नेमुन दिलेले काम जास्तीत जास्त चांगल्या प्रकारे पार पाडणे बंधनकारक आहे.

अ) <u>केंद्र शासनाच्या भुमिका व जबाबदाऱ्या</u>:

१. केंद्र शासनामार्फत पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेच्या परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी वेळोवेळी मार्गदर्शक सुचना जाहीर केल्या जातील. तसेच राज्य शासनाला जनजागृती / प्रसिध्दी करण्यासाठी समन्वय व मदत केली जाईल.

२. केंद्र शासनामार्फत वित्तीय संस्था / बँका यांना रिझर्व बँक ऑफ इंडिया व नाबार्डद्वारे पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेच्या वित्तीय बाबींच्या परिपुर्ततेसाठी मार्गदर्शक सुचना देण्यात येतील.

३. "राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टल" चे व्यवस्थापन.
४. टेक्निकल सपोर्ट युनिट / केंद्रीय प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षाची स्थापना करणे व आवश्यक सेवा-सुविधा पुरविणे.
५. तांत्रीक सल्लागार समितीची स्थापना / पुनर्रचना.
६. मागील हंगामातील विमा हप्ता रकमेच्या केंद्र शासनाच्या हिश्याच्या ८० टक्के रकमेच्या ५० टक्के रक्कम आगावू विमा हप्ता रक्कम म्हणून पिक विमा नोंदणीच्या अंतिम तारखेनंतर १५ दिवसांच्या आत विमा कंपन्यांना अदा करणे.
७. शेतकरी सहभागाची जिल्हानिहाय आकडेवारी राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवर अंतिम होताच १५ दिवसांच्या आत उर्वरित विमा हप्ता रक्कम अदा करणे.
८. पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेच्या अंमलबजावणीचे पर्यवेक्षण व आढावा घेतला जाईल तसेच पीक विमा हप्ता व इतर आवश्यक बाबींबाबत विमा कंपनीस सुचना देण्यात येतील. वेळोवेळी विमा कंपनींच्या कार्याचा आढावा घेऊन गरज असल्यास त्यामध्ये सुधारणा करणेबाबत सुचना देण्यात येतील.
९. राज्य शासन व इतर समभाग धारकांसाठी प्रशिक्षण / कार्यशाळा आयोजित करण्यात येईल.
१०. योजनेच्या तरतुदीबाबत मागदर्शन करणे तसेच नुकसान भरपाई निश्चित करतांना काही अडचणी आल्यास त्यावर निर्णय घेणे.
११. योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये पारदर्शकता, सुप्रशासन आणणे आणि शेतक-यांना विमा नुकसानभरपाई वेळेवर मिळावी यासाठी आवश्यक तंत्रज्ञानाच्या वापरासाठी सहाय्य, मार्गदर्शन आणि संसाधने उपलब्ध करुन देणे.

ब) <u>राज्य शासनाच्या भुमिका व जबाबदाऱ्या</u>

योजनेच्या परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी राज्य शासन खालील कार्ये पार पाडेल.

१. योजनेची अधिसुचना निर्गमित झाल्यानंतर राज्य शासनामार्फत योजना अंमलबजावणीसाठी निवडण्यात आलेल्याविमा कंपनीच्या सहाय्याने अधिसुचनेतील आवश्यक माहिती पिक विमा योजनेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावी.
२. नुकसान भरपाई विहित कालावधीत निश्चित करण्यासाठी तसेच योजनेच्या परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करणेबाबत आवश्यक कार्यवाही करण्यात यावी.
३. योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये सहभागी सर्व यंत्रणा/संस्था/ शासकीय विभाग/समिती यांना आवश्यक ते निर्देश देणे.
४. मागील हंगामातील विमा हप्ता रकमेच्या केंद्र शासनाच्या हिश्याच्या ८० टक्के रकमेच्या ५० टक्के रक्कम आगावू विमा हप्ता रक्कम म्हणून पिक विमा नोंदणीच्या अंतिम तारखेनंतर १५ दिवसांच्या आत सर्वसाधारण वित्तीय नियम (जीएफआर) / प्रकरणातील दिशानिर्देशांची पूर्तता करुन विमा कंपन्यांना अदा करणे.
५. शेतकरी सहभागाची जिल्हानिहाय आकडेवारी राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवर अंतिम होताच १५ दिवसांच्या आत उर्वरित विमा हप्ता रक्कम अदा करणे.
६. राज्य सरकारने संबंधित विमा कंपनीद्वारे मागणी केल्यापासून ३ महिन्यांच्या आत विमा हप्ता अनुदानाचा राज्य हिस्सा कंपनीस अदा करणे आवश्यक राहील. अनुदान अदायगीस विलंब झाल्यास राज्य सरकारला दरमहा १% दंडव्याज द्यावे लागेल.
७. विमा हप्त्याचा राज्य हिस्सा कंपन्यांना वितरित करण्यासाठी शक्यतोवर सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (पीएफएमएस) / पीएफएमएस लिंक्ड सिस्टीमचा वापर करण्याचा राज्य शासन प्रयत्न करेल.
८. पुनर्रचित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेत शेतकऱ्यांचा विशेषत: बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचा सहभाग वाढविण्यासाठी राज्य शासनाच्या कृषि आणि इतर संबंधीत विभागामार्फत मोठया प्रमाणावर जनजागृती व प्रसिध्दी करण्यात येईल.

९. योजनेसाठीच्या एकुण तरतूदीपैकी किमान रक्कम रु. ५० लाख तरतूद राज्य शासनाने प्रशासकिय खर्च, आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर, राज्य टेक्निकल सपोर्ट युनिट, प्रवासखर्च आणि आकस्मिक खर्चासाठी वापरण्यात यावा.

क)<u>विमा कंपनीच्या भुमिका व जबाबदाऱ्या</u>:

१. विमा कंपनी ही राज्य शासन व इतर अंमलबजावणी यंत्रणा यांच्यातील दुवा म्हणून काम करेल.

२. अधिसुचनेप्रमाणे आवश्यक बाबींची राज्यस्तरीय पीक विमा समन्वय समितीला पुर्तता करेल.

३. या योजनेअंतर्गत नुकसान भरपाई निश्चित करणेबाबत कार्यवाही व नुकसान भरपाई शेतकऱ्याच्या बँक खात्यावर थेट अदा करण्याची जबाबदारी विमा कंपनीची राहील.

४. वेळापत्रकाप्रमाणे नुकसान भरपाई निश्चित करणे व अदा करणे.

५. आवश्यकतेप्रमाणे पुनर्विम्याचे प्रयोजन करण्यात यावे.

६. डाटाबेस - पिक उत्पन्न आणि हवामान घटक तसेच कृषि विम्याचा डाटाबेस तयार करणे.

७. प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेचा आढावा घेऊन परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी आवश्यक सुचनांसह कृषि सहकार आणि किसान कल्याण मंत्रालय (केंद्र शासन) यांना सादर करणे.

८. हंगाम सुरु होण्यापूर्वी संबंधीत विमा कंपनीने खाजगी विमा प्रतिनिधींची नियुक्ती लेखी स्वरुपात जाहीर करणे आवश्यक आहे.

९. सेवाशुल्क अंमलबजावणी यंत्रणांना देणे.

१०. योजनेची पारदर्शक पध्दतीने प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर करुन पथदर्शक प्रकल्प राबविण्यासाठी विमा कंपन्यांनी पुढाकार घ्यावा.

११. बिगर कर्जदार शेतक-यांच्या सहभागामध्ये किमान १० टक्के वाढ करण्याच्या दृष्टीने योजनेची माहिती शेतक-यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी जनजागृती व प्रसिध्दीसाठी प्रयत्न करणे, त्यासाठी आवश्यक ते मनुष्यबळ व साधनसामुग्री उपलब्ध करुन देणे तसेच राज्य शासन व इतर संस्थांमध्ये जनजागृती व प्रसिध्दीसाठी समन्वय साधणे.

१२. केंद्र व राज्य शासनाने मागणी केल्याप्रमाणे मासिक प्रगति अहवाल / सांख्यिकी व इतर अनुषंगीक माहिती पुरवठा करणे.

१३. अधिकृत बँका आणि प्रतिनिधी यांचेकडून विमा धारक शेतकऱ्यांची / लाभार्थ्यांची माहिती संकलित करुन ती संकेतस्थळावर प्रसारित करणे.

१४. विमा नियामक प्राधिकरणाने निश्चित केलेल्या विहित कालावधीत योजनेसंदर्भातील विविध तक्रारींचे निवारण करण्यात यावे तसेच शेतकऱ्यांच्या तक्रारींची नोंद घेण्यासाठी भारतीय कृषि विमा कंपनीच्या नियंत्रणाखाली डॉकेट सुविधेवर आधारित टोल फ्री नंबर उपलब्ध करुन देण्यात यावा.

१५. कर्जदार शेतकऱ्यांच्या सहभागासाठी स्वत: विमा कंपनीने कार्यवाही करावी त्यासाठी मध्यस्थ यांची नेमणूक करू नये.

१६. ज्या जिल्हयासाठी विमा कंपनीची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे, त्या जिल्हयातील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयात विमा कंपनीकडून कृषि पदवीधारक प्रतिनिधींची नियुक्ती करणे आवश्यक आहे. सदर कार्यालय व प्रतिनिधीचा तपशील कृषि विमा संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात यावा. ज्या जिल्ह्यामध्ये वैयक्तिक पाहणीच्या सुचना / तक्रारी जास्त प्रमाणावर प्राप्त होतील अशा जिल्ह्यामध्ये तालुका स्तरावर विमा कंपनी प्रतिनिधींची नेमणुक करावी. उर्वरीत जिल्ह्यांमध्ये जिल्हा स्तरीय प्रतिनिधी हा तालुका स्तरावरील तक्रारींचे निराकरण व तदनुषंगीक कामकाज करेल.

१७. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार नुकसान भरपाई निश्चित करण्यासाठी पर्यवेक्षक (Loss Accessor) याची नेमणूक करणे बंधनकारक राहिल.

१८. योजनेत शेतकरी सहभागाची माहिती बँकेकडून प्राप्त झाल्यानंतर विमा कंपनीमार्फत शेतकरी सहभागाचा पिकनिहाय अंतिम तपशिल महसूल विभागास उपलब्ध करुन दिला जाईल. त्यानंतर जिल्हाधिकारी यांनी महसूल विभागाकडील हंगामातील विमा कंपनीला उपलब्ध करुन दिलेल्या महसूल मंडळनिहाय, पिकनिहाय क्षेत्राच्या नोंदी व विमा योजनेत सहभागी शेतकऱ्यांचा तपशिलाच्या नोंदीची पडताळणी करावी व यामध्ये काही तफावत असल्यास तातडीने निदर्शनास आणावे.

१९. नोडल बँका / व्यापारी बँका / ग्रामीण बँकांनी पोर्टलवर अपलोड केलेले विमा प्रस्ताव आणि विमा हप्ता ऑनलाईन जमा केल्याचा तपशिलवार गोषवारा प्राप्त करुन घेण्याची जबाबदारी विमा कंपन्यांची असेल.

२०. विमा कंपनीमार्फत अधिसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित पिकाच्या क्षेत्राचा तपशिल व नुकसान भरपाई निश्चित करणेसाठी आधुनिक तंत्रज्ञान, रिमोट सेन्सीग, उपग्रह छायाचित्र, ड्रोन इत्यादीचा वापर करण्यात यावा.

२१. पुनर्रचित हवामान आधारित फळ पिक विमा योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीस्तव नोडल बँका/ जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका यांचेकडून विमा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर, त्याचप्रमाणे, विमा हप्ता अनुदान शासनाकडून प्राप्त झाल्यानंतर, विमा कंपनीने ३ आठवडयामध्ये नुकसान भरपाई रक्कम निश्चित करुन शेतकऱ्यांना अदा करणे आवश्यक आहे. अन्यथा, विमा कंपनीस १२ टक्के दराने विलंब शुल्कासहित नुकसान भरपाईची रक्कम लाभार्थी शेतकऱ्यांना अदा करावी लागेल.

२२. विमा कंपन्यांनी हंगामामध्ये नमुद केलेले टोल फ्री क्रमांकावर शेतकऱ्यांना संपर्क साधणे सुलभ व्हावे यासाठी टोल फ्री क्रमांकाची क्षमता वाढवुन टोल फ्री क्रमांक विना तक्रार कार्यरत राहील याची दक्षता घ्यावी. त्याचप्रमाणे, विहीत टोल फ्री क्रमांक व्यवस्थित कार्यान्वीत नसल्यास फोन, पत्र, ईमेलद्वारे प्राप्त शेतकऱ्यांच्या पीक नुकसानीबाबतच्या सूचना, तक्रारींची नोंद घेवुन योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार पुढील कार्यवाही संबंधीत विमा कंपनीने करणे आवश्यक राहील.

२३. विमा कंपन्या या वित्तीय संस्थांना सहभागी शेतकऱ्यांची सविस्तर माहिती पीक विमा पोर्टलवर भरण्यासाठी मदत करतील. या व्यतिरिक्त इतर कोणतेही प्रारुप / संकेतस्थळ / सुविधा इ. योजनेतील सहभागी शेतकऱ्यांची माहिती गोळा करण्यासाठी विमा कंपन्यांना वापरता येणार नाही.

२४. विमा कंपनी मार्फत अधिसूचित क्षेत्रातील अधिसूचित पिकांच्या क्षेत्राचा तपशील व नुकसान भरपाई निश्चित करण्यासाठी राज्य शासनाच्या समन्वयाने आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करणे विमा कंपनीस बंधनकारक आहे. विमा कंपनी मार्फत नुकसान भरपाई निश्चित करताना रिमोट सेन्सिंग, उपग्रह छायाचित्र, ड्रोन इ. चा वापर करण्यासाठी सुयोग्य एजन्सी नेमण्यासारखी आवश्यक ती मदत राज्य शासन करेल. प्रभावी संनियंत्रण आणि ग्राउंड ट्रुथिंग होण्यासाठी हे आवश्यक आहे. तंत्रज्ञानाच्या वापरामध्ये विमा कंपन्यानी सक्रिय सहभाग घेणे अपेक्षित आहे.

२५. पुनर्रचित हवामान आधारित फळ पिक विमा योजनेत सहभागी बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचे प्रमाण कमीत कमी १० टक्के वाढविणेबाबत त्या विभागात सर्वात कमी विमा हप्ता दराने निश्चित करण्यात आलेल्या विमा कंपनीची जबाबदारी राहील.

२६. विमा कंपन्यांनी योजनेच्या जाहिरातीसाठी, जागरुकता निर्माण करण्यासाठी आणि क्षमता विकासासाठी पुरेसे आणि वचनबध्द मनुष्यबळ निर्माण करणे आवश्यक आहे. याबाबतचे सविस्तर नियोजन हंग़ाम सुरु होण्यापुर्वी कंपनीने केंद्र व राज्य शासनाला सादर करणे आवश्यक आहे.

२७. विमा कंपन्यांकडे प्राप्त झालेल्या कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचा अर्ज जर अपूर्ण असेल, आवश्यक प्रमाणपत्राची प्रत जोडली नसेल, आधार नंबर किंवा आधार नोंदणी क्रमांक/ पोचपावती किवा विमा हप्ता भरला नसेल तर सदर अर्ज अनुक्रमे १५ दिवस किंवा १ महिन्याच्या आत स्वीकारणे अथवा फेटाळण्याचा अधिकार विमा कंपन्यांना राहील. अर्ज फेटाळला गेल्यास विमा कंपनी सदर शेतकऱ्याचा भरलेला संपूर्ण विमा हप्ता परत करेल.

ड) <u>बँका/वित्तीय संस्थांच्या जबाबदाऱ्या</u> :

१. भारतीय रिझर्व्ह बँक आणि राष्ट्रीय कृषि व ग्रामिण विकास बँक (NABARD) यांच्या नियमात बसणाऱ्या व शेतकऱ्यांना हंगामी पिक कर्ज वितरण करणाऱ्या सर्व बँका व संस्था या योजनेत वित्तीय संस्था म्हणून मानल्या जातील.

२. पुनर्रचित हवामान आधारित फळ पिक विमा योजनेअंतर्गत, सहकारी बँकांच्या बाबतीत प्रत्येक जिल्हयातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक ही नोडल बँक म्हणून कार्य करील व व्यापारी बँका तसेच ग्रामीण बँकांच्या बाबतीत सदर बँकेची प्रत्येक शाखा ही नोडल बँक म्हणून कार्य करील.

३. व्यापारी बँकांची तसेच ग्रामीण बँकांची विभागीय / प्रशासकीय कार्यालये, प्रत्येक जिल्हयातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका (नोडल बँका) यांनी योजनेच्या अनुषंगाने त्यांना प्राप्त झालेल्या सर्व मार्गदर्शक सुचना, शासन निर्णय इ. त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व शाखांना पाठविणे आवश्यक आहे.
४. व्यापारी बँकांची तसेच ग्रामीण बँकांची विभागीय / प्रशासकीय कार्यालये, प्रत्येक जिल्हयातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका (नोडल बँका) यांनी कर्जदार शेतकऱ्यासाठी कर्ज मंजूर करताना त्यांच्या विमा हप्ता रकमेसाठी जादा कर्ज मंजूर करणेबाबत आपल्या अधिनस्त सर्व बँकांना सुचना द्याव्यात.
५. योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांना सर्व बँकांनी योग्य ते मार्गदर्शन व मदत करणे आवश्यक आहे. जसे, शेतकऱ्यांचे बँकेत खाते उघडणे, योग्य तो विमा हप्ता घेवून त्यांना विमा प्रस्ताव भरण्यास मदत करणे व त्याबाबतचे अहवाल अद्ययावत करणे इ.
६. सर्व बँका / वित्तिय संस्थांनी अर्जदार शेतक-यांचा तपशिल इलेक्ट्रॉनिक पध्दतीनेच राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवर अपलोड करणे बंधनकारक आहे. त्यादृष्टीने सर्व बँका / वित्तिय संस्थांनी सीबीएस इंटेग्रेशन करुन घेणे गरजेचे आहे, जेणेकरुन माहितीचे तात्काळ आदान-प्रदान शक्य होईल.
७. सर्व नोडल बँकांनी कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचा जमा विमा हप्ता रक्कम, विमा प्रस्ताव व अनुषंगिक माहीती विहीत मुदतीत स्वतंत्रपणे संबंधित विमा कंपनीस सादर करणे आवश्यक आहे.
८. सर्व अग्रणी बँका / नोडल बँकांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील अधिसुचित पिकांसाठी घेतलेली सर्व कर्जे व कर्जदार शेतकरी योजनेअंतर्गत विमा संरक्षित केले जातील व एकही कर्जदार शेतकरी विमा संरक्षणापासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी व त्याबाबतच्या सुचना बँकांनी आपल्या अधिनस्त सर्व शाखांना देण्यात याव्यात. संबंधित बँकाच्या त्रुटीमुळे / दिरंगाईमुळे / हलगर्जीपणामुळे काही कर्जदार शेतकऱ्यांना विमा संरक्षण न मिळाल्यास व त्या हंगामात नुकसान भरपाई मंजूर झाल्यास विमा संरक्षित न झालेल्या सर्व शेतकऱ्यांना मंजूर नुकसान भरपाई देण्याची जबाबदारी सर्वस्वी त्या बँकेची / शाखेची राहील.
९. घोषणापत्र / प्रस्ताव आणि विमा हप्ता विमा कंपनीला बँकेमार्फत/ प्राथमिक कृषी पत पुरवठा संस्था यांच्याकडून विहित मुदतीनंतर जमा झाला तर ते तात्काळ नाकारले जातील व अशा कोणत्याही घोषणापत्राबाबत संबंधीत बँक जबाबदार राहील. त्यानुसार विहित मुदतीनंतर राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवर अर्ज दाखल करण्याची सुविधा बंद केली जाईल. तथापि या संबंधी काही तक्रारी उदभवल्यास त्यांचे निराकरण विहित तक्रार निवारण समितीच्या कार्यपद्धतीनुसार करण्यात येईल. अधिसूचित पिकांसाठी हंगामी पीककर्ज घेणा-या कर्जदार शेतक-यांना प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांसह कोणत्याही वित्तीय संस्थेने विमा योजनेतून सूट देण्याचा निर्णय घेतलेला असेल तरीदेखील अशा कोणत्याही निर्णयावर हे कलम प्रचलित राहील व अशा शेतक-यांचा पीक विमा योजनेतील सहभाग बंधनकारक राहील. तथापि किसान क्रेडीट कार्ड अथवा तत्सम शेती कर्जे, जी विशिष्ट पिकाच्या पिक कर्ज मर्यादेनुसार नसतात त्या शेतक-यांचा विमा योजनेतील सहभाग बंधनकार नाही. मात्र बँका अशा शेतक-यांना बिगर कर्जदार शेतकरी म्हणून विमा योजनेत सहभागी होण्यास प्रोत्साहित करु शकतात.
१०. सर्व नोडल बँका / व्यापारी बँका व ग्रामीण बँकांच्या सर्व शाखांनी पिकवार व अधिसुचित क्षेत्रवार पिक विमा प्रस्ताव विहीत विवरण पत्रात (बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांसाठी वेगळे) भरून विमा हप्ता रकमेसह विहीत वेळेत संबंधित विमा कंपनीकडे पाठविणे अत्यंत आवश्यक आहे.
११. सर्व नोडल बँका / व्यापारी बँका / ग्रामीण बँकांनी शेतकरीनिहाय पिक विमा प्रस्ताव व विमा हप्ता जमा केल्याचा तपशिल (NEFT/RTGS/UTR) राष्ट्रीय पिक विमा पोर्टलवर ऑनलाईन अपलोड करणे आवश्यक आहे. तसेच सर्व प्रस्तावांचा गोषवारा विहित वेळेत विमा कंपनीलाही पाठवणे आवश्यक आहे.
१२. सर्व बँकांनी योजनेअंतर्गत अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये संबंधित विमा कंपनीमार्फत मंजूर झालेली नुकसान भरपाई रक्कम प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर ७ दिवसांच्या आत जमा करणे आवश्यक आहे. जर एखाद्या बँकेने नुकसान भरपाईची रक्कम विहीत वेळेत शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर जमा केली नाही तर संबंधित बँकेने व्याजासह (बचत खात्यावर देय असलेला प्रचलित व्याज दर) नुकसान भरपाईची रक्कम शेतकऱ्यांच्या खात्यावर जमा करणे बंधनकारक राहील.
१३. नोडल बँक / प्रशासकीय कार्यालये योजनेत भाग घेणाऱ्या शेतकऱ्यांची अनुषंगिक माहीती शेतकऱ्याचे संपूर्ण नाव, अचुक बँक खाते क्रमांक, गावाचे नाव, अल्प - अत्यल्प भुधारक अशी वर्गवारी, अनुसूचित जाती

जमाती, महीला शेतकरी अशी वर्गवारी, विमा संरक्षित क्षेत्र, पिकाचे नाव, जमा विमा हप्ता, शासकिय अनुदान इ. माहीती संबंधित प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्था / बँकेची शाखा यांचेकडून Soft Copy मध्ये घेऊन सदरची माहीती तपासून अंतिम मुदत संपल्यानंतर १५ दिवसांच्या आत संबंधित विमा कंपनीकडे पाठविण्याची कार्यवाही करेल.

१४. संबंधित विमा कंपनी बँकेकडून विमा प्रस्ताव प्राप्त झाले नंतर ते तपासून बँकेला पोहच देईल. संबंधित बँक आपलेकडे उपलब्ध असलेल्या दस्तऐवजावरून सदर विमा प्रस्तावाची पुर्नतपासणी करेल व यामध्ये काही दुरूस्ती आढळल्यास १५ दिवसांचे आत विमा कंपनीच्या निदर्शनास आणेल अन्यथा विमा कंपनीने पोहच दिलेले विमा प्रस्ताव अंतीम समजून त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येईल व भविष्यात त्यामधील कोणतेही बदल स्वीकारले जाणार नाहीत.

१५. संबंधित बँकेने नुकसान भरपाई मिळालेल्या शेतकऱ्यांची यादी नोटीस बोर्डावर प्रसिध्द करणे आवश्यक आहे. तसेच प्राप्त झालेली नुकसान भरपाई रक्कम सर्व शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात जमा केले असल्याचे प्रमाणपत्र विमा कंपनीस पाठविणे आवश्यक आहे. तसेच नुकसान भरपाई पात्र शेतकऱ्यांची यादी विमा कंपनीच्या सहाय्याने पिक विमा पोर्टलवर प्रसिध्द करणे आवश्यक आहे.

१६. सर्व बँकांना विमा प्रस्तावाशी संबंधित असलेले सर्व दस्तऐवज संबंधित विमा कंपनीस तपासणीसाठी आवश्यकतेनुसार उपलब्ध करून द्यावे लागतील.

१७. बँकेने कोणताही शेतकरी योजनेच्या लाभापासून वंचित राहणार नाही याची खात्री करावी जर एखादा शेतकरी वित्तीय संस्थेच्या चुकीमुळे योजनेच्या लाभापासून वंचित राहीला तर सदर शेतकऱ्याला देय असणारी नुकसान भरपाई अदा करणेची जबाबदारी संबंधित बँकेची राहील.

१८. शेतकऱ्याची पूर्ण अर्ज भरण्याची जबाबदारी ही बँकेच्या शाखेची राहिल. जर एखादया शेतकऱ्याला अर्ज भरता येत नसेल तर सदर अर्ज शेतकऱ्यांच्या वतीने भरण्याची जबाबदारी बँकेच्या शाखेची राहिल, जेणेकरुन पिक विमा योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणारा एकही शेतकरी पिक विमा संरक्षणापासून वंचित राहणार नाही.

१९. प्रतिकूल हवामानामुळे ज्या शेतक-यांचा विमा हप्ता संबंधित हवामान घटकाची अधिसूचना जारी होण्याच्या आत जमा झाला असेल / बँक खात्यातून वर्ग केलेला असेल त्यांनाच पात्र समजले जाईल. सबब बँकांनी कर्जदार शेतक-याचा विमा हप्ता पीक कर्ज मंजूरी/किसान क्रेडीट कार्डचे नुतनीकरण केल्यापासून १५ दिवसांच्या आत विमा कंपनीकडे देणे बंधनकारक आहे, अन्यथा अशा शेतक-यांच्या बाबतीत संभाव्य नुकसानभरपाईची सम्पूर्ण जबाबदारी संबंधीत बँकेची राहील. अशी परिस्थिती उद्भवू नये यासाठी बँकांनी विमा नोंदणीच्या अंतिम तारखेपुर्वी किमान एक महिना आधीच कर्जदार शेतक-यांचा विमा हप्ता विमा कंपनीकडे जमा करावा आणि त्यानंतर मंजूर केलेल्या कर्जखात्यांच्या बाबतीत दररोज विमा हप्ता जमा करावा.

२०. बँकांना जमा विमा हप्त्याचे ४ टक्के सेवा शुल्क देण्यात येते. त्यासाठी बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांना विमा प्रस्ताव सादर करण्याबाबतीत बँकांनी आवश्यक ते सर्व सहकार्य करावयाचे आहे.

२१. बँकांनी कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतक-यांचे विमा प्रस्ताव सादर करताना शेतक-याचे बँक खाते आधार कार्डशी सलग्न करणे अनिर्वाय आहे. या बाबतच्या आवश्यक त्या कागदपत्राची तपासणी संबंधीत बँकानी करावयाची आहे.

<u>ई) कर्ज पुरवठा करणारी बँक/वित्तीय संस्था</u>

१. पुनर्रचित हवामान आधारित फळ पिक विमा योजनेबाबत शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करणे

२. शेतकऱ्यांना विहीत प्रपत्रात विमा प्रस्ताव तयार करणेस मदत करणे आणि बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचे विविध कागदपत्र संकलित करणे.

३. विमा नोंदणी सुरु होण्यापुर्वी सर्व कर्जदार शेतक-यांचे आधार व मोबाईल क्रमांक प्राप्त करुन घेणे.

४. कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची स्वतंत्र प्रपत्रात माहीती संकलित करुन ती विमा कंपनीस विमा हप्त्यासह वेळेत सादर करणे.

५. विमा कंपनी किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या प्रतिनिधी आणि जिल्हास्तरीय समन्वय समिती मार्फत करण्यात येणाऱ्या छाननी / पडताळणीसाठी विमा पॉलिसी प्रस्ताव व इतर आवश्यक कागदपत्रांचे जतन करावे.

६. आपल्या कार्यक्षेत्रामधील नोडल बँक आणि त्याअंतर्गत सेवा पुरविणाऱ्या इतर बँकाच्या कार्यालयामधील संबंधित अभिलेख व नोंदी या विमा कंपनीस उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.

७. विमा संरक्षण घेणाऱ्या कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची क्षेत्र व पिकांसंबधी आकडेवारीची नोंद ठेवणे.

८. पोर्टलवर विमा प्रस्ताव अपलोड करण्याच्या अंतिम तारखेपासून १५ दिवसांच्या आत आणि विमा कंपनीने मागणी केल्यापासून ७ दिवासांच्या आत विमा प्रस्तावांची माहिती संकलित व प्रमाणित करुन देणे.

९. विमा नोंदणीची मुदत संपण्यापुर्वी शेतक-यांचा विमा हप्ता कपात करुन घेणे व ती रक्कम संबंधित विमा कंपनीला थेट इलेक्ट्रॉनिक प्रणालीद्वारे हस्तांतरीत करणे.

१०. विमा कंपनीकडुन प्राप्त विमा नुकसानभरपाई रक्कम शेतक-यांच्या खात्यावर ७ दिवसांच्या आत जमा करणे व जी रक्कम अदा होऊ शकली नाही ती रक्कम प्राप्त झाल्यापासून १० कार्यालयीन दिवसांच्या आत कारणांसह संबंधित विमा कंपनीला परत करणे व त्याची माहिती केंद्र व राज्य शासनाला कळवणे.

११. प्रशासकीय व्यवस्थेमध्ये बँकेच्या शाखा या अंतिम सेवा केंद्रे मानण्यात आलेल्या आहेत. सबब सर्व कर्जदार शेतकरी आणि इच्छुक बिगर कर्जदार शेतकरी यांची पिक विमा नोंदणी करुन घेणे ही सर्व बँक शाखांची जबाबदारी आहे. यामध्ये हयगय अथवा चूकीची माहिती देण्यात आल्यास संबंधित बँक/बँक शाखा/प्राथमिक सेवा संस्था अशा चुकांमुळे देय फळपिक विमा दाव्यांना जबाबदार असतील.

फ) <u>जन सुविधा केंद्र - आपले सरकार केंद्र (सीएससी- एसपीव्ही)</u>

१. बिगर कर्जदार शेतक-यांची नोंदणी जनसुविधा केंद्रमार्फत सुनिश्चित करणे.

२. गाव पातळी वरील कर्मचारी यांना पिक विमा सहभाग वाढविण्यासाठी पोर्टलव्दारे अथवा जिल्हा पातळीवर काम करणा-या संबंधीत पिक विमा कंपनीव्दारे पिक विम्याविषयी प्रशिक्षण देणे.

३. जनसुविधा केंद्रामार्फत शेतक-यांकडून जमा केलेली विमा हप्त्याची रक्कम संबंधीत विमा कंपनीकडे शेतक-यांकडून प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून तीन दिवसांच्या आत ऑनलाईन जमा करणे.

४. जनसुविधा केंद्रामध्ये जमा झालेल्या विमा हप्त्यांचा अहवाल व शेतकरी सहभागाच्या गोषवा-यासह संबंधीत विमा कंपन्यांना दररोज सादर करणे.

५. राष्ट्रीय पिक विमा पोर्टलवर भरण्यात आलेली शेतकरी सहभागाची माहिती आणि संबंधीत विमा कंपनीला अदा केलेली विमा हप्ता रक्कम यांची पडताळणी विमा नोंदणीची अंतिम मुदत संपल्यावर ७ दिवसांच्या आत करणे.

६. हंगामासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या प्रती शेतकरी सेवाशुल्काच्या दरानुसार सेवा शुल्काचे देयक संबंधीत विमा कंपनी कडे पुढील महिन्यातील १० तारखेस अथवा त्यापुर्वी सादर करणे.

७. विमाधारक शेतक-यांच्या तक्रार निवारण करणेसाठी व विमा पश्चात सेवा सुनिश्चित करणे.

८. राष्ट्रीय पिक विमा पोर्टलवर भरण्यात आलेली वैयक्तिक शेतक-यांची माहिती व सदर केलेली कागदपत्रे यामध्ये त्रुटी अथवा चुका आढळून आल्यास संबंधीत सेवा केंद्र जबाबदार असेल व अशा चुकांमुळे देय पिक विमा दाव्यांना जबाबदार राहील.

प) <u>जन-सुविधा केंद्रा वरील गावपातळी सेवक (व्हि.एल.ई.)</u>

१. शेतकरी विशेषतः बिगर कर्जदार शेतक-यांना योजने बाबत शिक्षित करणे व योजनेची वैशिष्ठ्ये समजावून सांगणे.

२. विमाकंपनी / राज्यशासना मार्फत योजनेच्या प्रचार व प्रसिध्दीसाठी देण्यात आलेल्या जाहीराती, प्रचार साहित्य, बॅनर, पोस्टर, पत्रके इ. शेतक-यां पर्यंत पोहचवण्यासाठी कार्यक्षेत्रामध्ये ठळकपणे प्रसिद्ध करणे.

३. फक्त बिगर कर्जदार शेतक-यांचे विमा प्रस्ताव विहित प्रपत्रात आवश्यक कागदपत्रासह स्विकारणे व ऑनलाईन भरुन घेणे.

४. अंमलबजावणी करणा-या विमा कंपनीने मार्गदर्शक सुचनेच्या तरतुदीनुसार शेतकरी विमा हप्ता जमा करणे.

५. राष्ट्रीय पिक विमा पोर्टल वर बिगर कर्जदार शेतक-यांची माहिती मोबाईल नंबरसह योग्य तपशिल आवश्यक कागदपत्रासह अदयावत करणे व निश्चित कालावधीत जनसुविधा केंद्रामार्फत विमा हप्ता रक्कम जमा करणे. बिगर कर्जदार शेतक-यांचे पिक विमा प्रस्ताव भरतांना योग्य ती काळजी घेणे व जोडलेल्या कागदपत्राचा प्रस्तावाशी ताळमेळ घालणे.

६. विमा सहभाग नोंदवलेले शेतकरी काही त्रुटी, चुका अथवा विपरीत बाबीमुळे योजनेच्या फायदयापासून वंचित राहणार नाही यांची जनसुविधा केंद्रावरील गावपातळी सेवक (व्हिएलईज) यांनी खात्री करणे. जनसुविधा केंद्रावरील गावपातळी सेवक (व्हिएलईज) यांचे सेवेतील त्रुटी, गैरव्यवहार यामुळे योजनेच्या फायदयापासून शेतकरी वंचित राहील्यास त्यांचा अहवाल सादर करुन त्यांचे वर प्रशासकीय व कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.

७. विमा धारक शेतक-यांना विमा पश्चात सेवा देणे तसेच पिक विमा दाव्यांची सुचना अथवा या संबंधीत तक्रारी असल्यास त्याबाबतची सुविधा निर्माण करणे.

८. जनसुविधा केंद्र शेतक-यांच्या वतीने विमा अर्ज भरतांना विमा प्रस्तावासाठी आवश्यक / गरजेची सर्व कागदपत्रे अपलोड करेल. आवश्यक कागदपत्रांशिवाय असलेले अर्ज विमा नुकसान भरपाईसाठी विचारात घेतले जाणार नाहीत व कागदपत्रांतील त्रुटींसाठी जनसुविधा केंद्राचे चालक जबाबदार असतील.

९. जन सुविधा केंद्रामार्फत विमा अर्ज दाखल करण्यासाठी शेतक-यांनी संबंधीत जनसुविधा केंद्र / विशेष हेतू वाहन यांना कोणतेही शुल्क / फी अदा करणे आवश्यक नाही.

इ) <u>विमा प्रतिनिधींच्या भुमिका व जबाबदारी</u>

१. पुनर्रचित हवामान आधारीत फळ पिक विमा योजनेबाबत शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करणे.

२. शेतकऱ्यांना विहीत प्रपत्रात विमा प्रस्ताव तयार करणेस मदत करणे आणि बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांचे आधार क्रमांक आणि मोबाईल क्रमांकासह विविध कागदपत्र संकलीत करणे.

३. पुनर्रचित हवामान आधारीत फळ पिक विमा योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार विमा कंपनीचा प्रतिनिधी म्हणून विमा हप्ता गोळा करणे आणि त्याची पावती देणे.

४. बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची प्रपत्रात माहीती संकलित करुन ती विमा कंपनीस विमा हप्त्यासह वेळेत सादर करणे. अशा प्रकारे वेळेत माहिती सादर केलेले व विमा हप्ता रक्कम राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवर विहित मुदतीत ईलेक्ट्रॉनिक पध्दतीने जमा केलेले अर्जच विमा संरक्षणास पात्र असतील.

५. संबंधीत विमा प्रतिनिधींनी योजनेत सहभागी झालेला शेतकरी योजनेतील लाभापासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी. विमा प्रतिनिधीच्या त्रुटींमुळे/ दिरंगाईमुळे/हलगर्जीपणामुळे या योजनेच्या लाभापासून योजनेत सहभागी शेतकरी वंचित राहील्यास या संबंधात काही नुकसान भरपाई दयावयाची झाल्यास संबंधीत विमा कंपनीची जबाबदारी राहील. विमा प्रतिनिधीच्या सेवेमध्ये काही त्रूटी/चुका आढळल्यास त्यावर प्रशासकीय / कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.

य) <u>विमाधारक शेतकऱ्यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या</u>

<u>कर्जदार शेतकऱ्यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या</u>

१. कर्जदार शेतकऱ्यांसाठी ही योजना बंधनकारक असल्याने सर्व कर्जदार शेतकऱ्यांनी त्यांच्या कर्ज मागणीच्या अर्जामध्ये नमूद केलेल्या पिकासाठी व क्षेत्रासाठी विमा संरक्षण घेणे बंधनकारक आहे.

२. कर्जदार शेतकऱ्यांचे विमा प्रस्ताव सुध्दा योजनेत सहभागी होण्याच्या अंतिम दिनांकापुर्वीच स्विकारले जातील.

३. सर्व कर्जदार शेतक-यांनी विमा नोंदणीच्या अंतिम मुदतीच्या आत संबंधीत बँकेकडे आपले आधार कार्ड व मोबाईल क्रमांक सादर अथवा प्रत्यक्ष ई-केवायसी करणे बंधनकारक आहे. सर्व बँकांनी आधार कायद्यानुसार प्रत्येक कर्ज खात्यासाठी संबंधित शेतक-याचा आधार क्रमांक घेणे बंधनकारक आहे.

४. विमा प्रस्ताव पुर्वनिश्चित तारखेपर्यंतच स्विकारले जातात. सबब सर्व कर्जदार शेतक-यांनी आपल्या बँकेकडे चौकशी करुन विमा प्रस्ताव दाखल झाल्याची खात्री करुन घेणे आवश्यक आहे.

५. कर्जदार शेतक-यांनी एकाच जमीनीवर विविध बँकांकडुन कर्ज घेणे, एकाहुन अधिक बँकांकडुन विमा प्रस्ताव दाखल करणे अथवा बिगर कर्जदार म्हणुनदेखील त्याच पिकाचा विमा हप्ता भरणे असे प्रकार करु नयेत. असे आढळल्यास विमा संरक्षण नाकारले जाऊन विमा हप्ता जप्त करण्यात येईल तसेच योग्य प्रशासकीय कार्यवाही देखील करण्यात येईल.

<u>बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या:</u>

१. योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांनी जवळच्या प्राधिकृत बँका / प्राथमिक कृषि पत पुरवठा सहकारी संस्था / संबंधित विमा कंपनीची कार्यालये किंवा विमा प्रतिनिधींशी संपर्क साधून विमा

प्रस्ताव विहीत प्रपत्रात योग्य त्या विमा हप्त्यासह तसेच आवश्यक त्या कागद पत्रासह विहीत वेळेत सादर करावीत.

२. अर्जदाराने आपल्या अर्जासोबत आधार कार्ड/आधार नोंदणीची प्रत, ७/१२ उतारा, भाडेपट्टा करार असलेल्या शेतकऱ्यांच्या करारनामा / सहमती पत्र, आणि बँक पासबुकाची प्रत सादर करुन प्रत्यक्ष ईलेक्ट्रॉनिक साक्षांकन करणे बंधनकारक आहे.

३. आपले सरकार सेवा केंद्रांद्वारे नोंदणी करणा-या शेतक-यांनी प्रस्तावासोबत आपला मोबाईल क्रमांक नमुद करुन आधार क्रमांकाचे स्वयंसाक्षांकन करणे बंधनकारक आहे.

४. बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांनी संबंधित बँकेत स्वत:च्या नावे खाते उघडणे आवश्यक आहे.

५. शेतकऱ्यांनी विमा प्रस्तावामध्ये आपल्या जमिनीचा सर्व्हे नं. नमूद करावा.

६. शेतकऱ्यांनी धारण केलेल्या जमिनीचा पुरावा म्हणून ७/१२ उतारा तसेच शेतात अधिसुचित पीक असलेबाबत स्वयंघोषणा पत्र विमा प्रस्तावा सोबत देणे आवश्यक आहे. या योजनेंतर्गत नविन लागवड / फळधारणेसाठी आवश्यक वाढ न झालेल्या क्षेत्राचे अर्ज विमा संरक्षणाकरीता प्राप्त होत असल्याचे निदर्शनास येत आहे. तर काही फळपिकांसाठी मृग व आंबिया या दोनही बहारासाठी एकाच क्षेत्रावर विमा संरक्षणासाठी अर्ज भरण्यात येत आहेत. या अनुषंगाने सहपत्र - ४ च्या नमुन्यात सहभागी अर्जदार शेतकऱ्यांचे स्वयंघोषणापत्र विमा संकेत स्थळावर अर्जा सोबत जोडणे आवश्यक राहील.

७. शेतकऱ्यांनी अधिसुचित पिकासाठी एका क्षेत्रासाठी, एकाचवेळी अणि एकाच विमा कंपनीकडून विमा संरक्षण घेणे बंधनकारक आहे. जर त्याने एकाच क्षेत्रासाठी २ किंवा त्यापेक्षा अधिक विमा संरक्षण एकाच किंवा वेगवेगळया विमा कंपनीकडून घेतले तर त्याचा जमा विमा हप्ता जप्त करून त्याच्यावर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.

८. बिगर कर्जदार शेतकरी विमा संरक्षणासाठी वेब पोर्टलदवारे थेट अर्ज भरू शकतील .त्यासाठी पिक विमा पोर्टलवर (www.pmfby.gov.in) शेतक-यांसाठी ऑनलाईन अर्ज उपलब्ध करून दिलेला आहे. विमा हप्त्याची रक्कम ही पेमेंट गेटवे द्वारे ऑनलाईन भरावयाची आहे. अर्ज सदरच्या प्रणालीवर पूर्ण भरल्यानंतर विशेष ओळख क्रमांकासह पोचपावती मिळेल .तसेच शेतकऱ्यांच्या नोदणी केलेल्या मोबाईल नंबर वर ही एसएमएस दवारा सूचित केले जाईल..

९. तथापि बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांनी स्वत:चे अर्ज संबंधित विमा कंपनीला किंवा पिक विमा पोर्टल द्वारे सादर करतांना त्यांच्याकडे संबंधीत विमा संरक्षित पिक तेवढ्या क्षेत्रावर असणे आवश्यक आहे तसेच त्यासंदर्भात राज्यस्तरीय समितीने ठरवून दिलेले कागदोपत्री पुरावे आणि आधार क्रमांक / आधार नोंदणी क्रमांक सादर करणे आवश्यक आहे. विमा प्रस्तावत नमूद करण्यात आलेली माहिती चुकीची अथवा अयोग्य असल्याचे नंतरच्या काळात केव्हाही आढळल्यास संबंधीत शेतकरी विमा हप्त्याची रक्कम आणि दाव्याचा (लागू असल्यास) हक्क गमावतील.

१०. शेतक-यांना अर्ज भरण्यासाठी बँकामध्ये होणारी गर्दी टाळता यावी व शेतक-यांना अर्ज भरण्यास सुलभता यावी म्हणुन मागील खरीप हंगामापासुन पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजनेत शेतकऱ्यांचे अर्ज / विमा हप्ता Common Service Centre (CSC) मार्फत ऑनलाईन पध्दतीने स्विकारण्यात येत आहेत.

याकरिता राज्यात सी.एस.सी. ई. गव्हर्नस सर्व्हिसेस इंडिया लिमिटेड द्वारे कार्यान्वीत “आपले सरकार सेवा केंद्र” (डिजीटल सेवा केंद्र) सुविधा शेतक-यांना प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेचे अर्ज भरण्याकरीता उपलब्ध करण्यात आले आहेत. राज्यात कार्यान्वीत आपले सरकार प्राधिकृत सेवा केंद्र, कृषि विभागाने नियुक्त केलेल्या विमा कंपनीच्या वतीने शेतक-यांचे पिक विमा अर्ज भरण्यास मदत करतील व विमा हप्ता स्विकारतील या करिता प्राधिकृत आपले सरकार सेवा केंद्राचे चालक विमा योजनाचे अर्ज ऑन लाईन पध्दतीने भरतील. विमा अर्जा करिता आवश्यक कागदपत्रे जसे की, ७/१२ उतारा, आधार कार्ड, बँकखात्याचे तपशिल इत्यादी अर्जास ऑन लाईन पध्दतीने जोडतील. शेतक-यांना विमा अर्जाची प्रत, पोहोच उपलब्ध करुन देतील. त्यादृष्टिने संबंधित विमा कंपन्यांनी CSC मार्फत करार करणे बंधनकारक आहे. यासंदर्भात कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचेस्तरावरुन कळविण्यात येणा-या सूचना बंधनकारक राहतील.

राज्य शासनामार्फत राज्यात प्रत्येक महसुल मंडळस्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारण्यासाठी महावेध प्रकल्प राबविण्यात येत आहे. या प्रकल्पांतर्गत हवामानाची आकडेवारी उपलब्ध होणार असुन त्यामुळे नुकसान भरपाई निश्चित होण्यास मदत होणार आहे. त्यानुसार प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेंतर्गत लागणारी हवामानविषयक माहिती महावेध प्रकल्पाच्या अटी व शर्तीनुसार या प्रकल्पांतर्गत निश्चित केलेल्या स्कायमेट वेदर सर्व्हिसेस लि. या एजन्सीकडून घेणे विमा कंपनीला बंधनकारक राहील. महावेध प्रकल्पातर्गत हवामानाची आकडेवारी खरीप व रब्बी हंगामासाठी कमीत कमी ६ महिने कालावधी करिता रक्कम रु. ३२५०/- अधिक स्थानिक कर इतकी रक्कम विमा कंपन्यांना संबंधीत कंपनीकडे भरावी लागणार आहे. ६ महिन्या पेक्षा कमी कालावधी करीता हवामान विषयक माहिती आवश्यक असल्यास स्कायमेट वेदर सर्व्हिसेस लि. या कंपनीने निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे विमा कंपनीस रक्कम भरावी लागेल.

११. "आधार" या ओळखपत्राच्या वापरातुन शासनामार्फत देण्यात येणा-या सेवा, सुविधा,लाभ व अनुदेय वितरण लाभार्थ्यांना करण्याच्या प्रक्रियेत सुलभता, पारदर्शकता, उत्तरदायित्व आणून योजनेचा लाभ थेट शेतक-यांना देण्याकरिता,केंद्र शासनाच्या दिनांक ०८ फेब्रुवारी, २०१७ चे राजपत्रान्वये खरीप हंगाम २०१७ पासून सदर योजनेअंतर्गत सहभागी होणाऱ्या सर्व कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांना आधार कार्ड प्रमाणिकरण करणे अनिवार्य केले आहे.

योजनेत सहभागासाठी शेतकऱ्यांचे आधारकार्ड सक्तीचे करण्यात आले असल्यामुळे सर्व बँकांनी आपल्या शेतक-यांचे आधार क्रमांक प्राप्त करणे आवश्यक आहे.सदर बाब बँकेमार्फत तसेच विमा कंपन्या व विमा मध्यस्थांमार्फत नोंदणी करणा-या बिगर कर्जदार शेतक-यांनाही लागू राहील. आधारकार्ड उपलब्ध नसल्यास पिक विमा योजनेत सहभागासाठी आधार नोंदणी करुन त्याचा पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे.

सर्व बँकांनी आधार कायद्याच्या अधिसूचनेनुसार व्याजदर सवलत योजनेखाली पीक कर्ज / किसान क्रेडीट कार्ड मंजूर करतांना आधार / आधार नोंदणी क्रमांक घेणे बंधनकारक आहे.जेणेकरुन पुनर्रचित हवामान आधारित फळपिक विमा योजनेत आधार शिवाय कर्जदार शेतकरी सहभागी होण्याचा प्रश्नच उद्भवत नाही.संबंधीत बँक शाखांनी अशा खातेदारांचा वेळोवेळी आढावा घेणे आवश्यक आहे.

१९) <u>निधी वितरणासाठी संगणकीय प्रणालीचा वापर</u>

विमा हप्त्याचा राज्य हिस्सा कंपन्यांना वितरित करण्यासाठी शक्यतोवर सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (पीएफएमएस) / पीएफएमएस लिंक्ड सिस्टीमचा वापर करण्याचा राज्य शासन प्रयत्न करेल.

बँका, सीएससी आणि विमा एजंटांना विमा हप्त्याचा भरणा राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलच्या पेमेंट-गेटवे (पे-जीओवी) च्या माध्यमातून किंवा आरटीजीएस / एनईएफटी द्वारे विमा कंपनीला करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विहित कालमर्यादेत सदर भरण्याचा तपशील राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवर अपलोड करणे अनिवार्य राहिल. विमा कंपन्यांचे बँक तपशील राष्ट्रीय पीक विमा पोर्टलवरच उपलब्ध केले जातील. त्यानुसार, विमा कंपन्या, बँक शाखा, सीएससी आणि विमा एजंट्ससह सर्व भागधारकांनी या उद्देशासाठी समर्पित बँक खाती अनिवार्यपणे राखून ठेवली पाहिजेत. बँकर्स चेक / डिमांड ड्राफ्टच्या स्वरूपात कोणत्याही प्रेषणाची / आर्थिक व्यवहाराची परवानगी नाही.

२०) <u>सेवाशुल्क</u>:

- कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्याकडून जमा केलेल्या विमा हप्त्याच्या ४ टक्के रक्कम संबंधित विमा कंपनीकडून बँक सेवा शुल्क म्हणून बँकाना परस्पर देय होईल. पोर्टलवरील आकडेवारी निश्चित झाल्यानंतर १५ दिवसांच्या आत विमा कंपनीने सदर रक्कम अदा करावी.
- विमा प्रतिनिधींना विमा कंपनीने निश्चित केलेल्या दराने कमिशन दिले जाईल. तथापि, सदरचे कमिशन हे विमा नियामक प्राधिकरणाने निश्चित केलेल्या मर्यादेच्या आत असेल.
- विमा कंपनीकडुन सेवा शुल्क अदा करण्यास विलंब झाल्यास वार्षिक १२ टक्के व्याज देय राहील.
- ज्या विमा प्रस्तावांच्या बाबतीत अपुर्णता/चुका/विसंगती आढळुन येतील त्यासाठी सेवा शुल्क देय असणार नाही.
- आपले सरकार सेवां केंद्रांना केंद्र शासनाने निश्चित केलेल्या दरानुसार विमा कंपन्यांनी सेवाशुल्क अदा करावे.

२१) वस्तू व सेवा कर <u>(Goods and Service Tax-GST) :</u>

पुनर्रचित हवामान आधारित फळपिक विमा योजनेला वस्तु व सेवा करातून वगळण्यात आले आहे.

२२) <u>नियंत्रण अधिकारी व आहरण संवितरण अधिकारी</u> :

या योजनेसाठी आयुक्त, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे नियंत्रण अधिकारी राहतील. तसेच सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषीत करण्यात येत आहे. याशिवाय केंद्र शासनाने सदर योजनेकरिता वेळोवेळी विहित केलेल्या मार्गदर्शक सुचना मधील सर्व अटी व शर्ती योजनेतील सर्व सहभागीदाराकरिता लागू राहील.

२३) सदर शासन निर्णय मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे अध्यक्षतेखालील दिनांक २०/०८/२०१९ व ३०/१०/२०१९ रोजी झालेल्या राज्यस्तरीय पीक विमा समन्वय समितीच्या सभेत दिलेल्या मंजूरीनूसार व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनाच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

२४) भारतीय कृषि विमा कंपनी मार्फत योजनेत सहभागी होणाऱ्या शेतकऱ्यांना द्यावयाच्या अनुदानासाठी राज्य शासनाच्या हिस्सा पोटी देय होणारी रक्कम खालील लेखाशिर्षा खालील अर्थ संकल्पीय तरतुदीतुन भागविण्यात यावी.

मागणी क्रमांक डी- ३
लेखाशिर्ष २४०१ - पीक संवर्धन
११० (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजना,
(००) (०७) पुनर्रचित हवामान आधारीत पिक विमा योजना
(२४०१ ९४०२), ३३ अर्थसहाय्य

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१९१०३११२२२१०२००१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

KIRAN N PATIL

Digitally signed by KIRAN N PATIL
DN: c=IN, st=Maharashtra,
2.5.4.20=657661007c4f6885bf8deae62f13606632589e592d8c18ce
b9a49bfd30471850, postalCode=400032,
street=MANTRALAYA,MUMBAI,
serialNumber=64a3950913946fa68fe576faead463fd8ae1e3844a8
20d921b663674927a476e, ou=AGRICULTURE DEPT,
o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, cn=KIRAN N PATIL
Date: 2019.10.31 12:24:46 +05'30'

(डॉ. किरण पाटील)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र: परिशिष्ट.

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
२. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
३. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. विरोधीपक्षनेता, विधानसभा, विधानमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
५. मा. विरोधीपक्षनेता, विधान परिषद, विधानमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
६. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक
७. मा.अप्पर मुख्य सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक
८. मा.अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
९. मा.अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
१०. प्रधान सचिव (महसूल व वन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
११. सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
१२. सचिव, कृषि मंत्रालय, भारत सरकार (कृषि व सहकार विभाग)कृषि भवन, नवी दिल्ली (पत्राने)
१३. सचिव, वित्त मंत्रालय, भारत सरकार (वित्त विभाग) (विमा) नवी दिल्ली (पत्राने)
१४. संचालक, पिक विमा भारत सरकार, कृषि मंत्रालय, कृषि व सहकार विभाग, नवी दिल्ली.

१५. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१६. विभागीय व्यवस्थापक, भारतीय कृषि विमा कंपनी मर्यादित, नवीन स्टॉक एक्सचेंज बिल्डींग, २० वा मजला, दलाल स्ट्रीट, मुंबई-४०० ०२३
१७. संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
१८. सर्व विभागीय आयुक्त,
१९. अधिदान व लेखा अधिकारी, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई - ३२.
२०. निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
२१. महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र नागरी बॅका ९ नगीनदास रोड, मुंबई-२३
२२. महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, पुनम चेंबर , शिवसागर इस्टेट, वरळी, मुंबई
२३. महालेखापाल (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई /नागपूर
२४. विमा संचालक, म्हाडा इमारत, पहिला मजला, बांद्रा पूर्व, मुंबई
२५. संचालक, माहिती आणि प्रसिध्दी (प्रसिध्दीसाठी) मंत्रालय, मुंबई
२६. संचालक, फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०५
२७. संचालक, मृद संधारण, नियोजन, विस्तार व प्रशिक्षण, साखर संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ०५.
२८. मुख्य सांख्यिक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
२९. सर्व जिल्हाधिकारी,
३०. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
३१. सर्व व्यवस्थापक जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बॅक,
३२. सर्व विभागीय कृषि सह संचालक, महाराष्ट्र राज्य,
३३. उप महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, पुनम चेंबर, ५४ वेलस्ली रोड, शिवाजीनगर, पुणे-५
३४. सरव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बॅक , ९ नगीनदास रोड, मुंबई- २३
३५. मुख्य अधिकारी, सेंट्रल फायनान्स एजन्सी, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बॅक, ९ नगीनदास रोड, मुंबई- २३
३६. मुख्य अधिकारी, ग्रामीण नियोजन व पत विभाग, रिझर्व्ह बॅक ऑफ इंडिया, फोर्ट, मुंबई
३७. व्यवस्थापक, महाराष्ट्र बॅक १५०१, लोकमंगल, शिवाजीनगर, पुणे-५.
३८. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
३९. सर्व सहसचिव /उपसचिव /अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषि व पदुम विभाग,मंत्रालय,मुंबई ०३२
४०. उपसचिव, नियोजन विभाग (कार्या.१४३१) / वित्त विभाग (व्यय-१)
४१. उपसचिव (अर्थसंकल्प), उपसचिव (१२अे), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई - ०३२
४२. निवडनस्ती -१० अे.

सहपत्र - १

सन २०१९-२० पुनर्रचित हवामान आधारित फळपिक विमा योजना राबविण्याकरिता प्रस्तावित जिल्हे, तालुके व महसूल मंडळाची यादी.

अ.क्र.	फळपीक	जिल्हा	तालूके	महसूल मंडळ
१	द्राक्ष	सांगली	मिरज	मिरज, बुधगाव, कसबे-डिग्रज, कवलापूर, मालगाव, आरग, सांगली
	द्राक्ष	सांगली	कडेगांव	कडेगांव, शाळगाव, नेवरी, वांगी, चिंचणी
	द्राक्ष	सांगली	वाळवा	वाळवा, इस्लामपूर, आष्टा, ताकारी, कोरेगाव
	द्राक्ष	सांगली	खानापुर	विटा, लेंगरे, भाळवणी, खानापूर, करंजे
	द्राक्ष	सांगली	पलूस	पलूस, कुंडल, भिलवडी, अंकलखोप
	द्राक्ष	सांगली	जत	जत, डफळापूर, कुंभारी, मुचंडी, शेगाव, माडग्याळ, उमदी, संख
	द्राक्ष	सांगली	तासगांव	तासगाव, विसापूर, सावळज, मणेराजूरी, येळावी, मांजर्डे
	द्राक्ष	सांगली	आटपाडी	खरसुंडी, दिघंची
	द्राक्ष	सांगली	कवठेमंहाकाळ	कवठेमंहाकाळ, कुची, ढालगाव, देशींग, हिंगणगाव
	द्राक्ष	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	उ.सोलापुर, शेळगी, वडाळा, मार्डी, तिऱ्हे
	द्राक्ष	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	बोरामणी, मुस्ती, वळसंग, मंद्रूप, विंचूर, निंबर्गी, होटगी
	द्राक्ष	सोलापूर	बार्शी	बार्शी, खांडवी, आगळगांव, पांगरी, पानगांव, सुर्डी, वैराग, नारी, उपळेदुमाला, गौडगांव
	द्राक्ष	सोलापूर	अक्कलकोट	अक्कलकोट, जेऊर, तडवळ, करजगी, दुधनी, मैदर्गी, वागदरी, चपळगांव, किणी
	द्राक्ष	सोलापूर	मोहोळ	मोहोळ, नरखेड, शेटफळ, पेनुर, वाघोली, कामती बु., सावळेश्वर, टाकळीसिकंदर
	द्राक्ष	सोलापूर	माढा	माढा, दारफळ, कुर्डुवाडी, टेंभूर्णी, मोडनिंब, लऊळ, रोपळे क., म्हैसगाव, रांझणी.
	द्राक्ष	सोलापूर	करमाळा	जेऊर, केम, करमाळा, उमरड, अर्जूननगर, सालसे, केतूर
	द्राक्ष	सोलापूर	पंढरपुर	पंढरपूर, भंडीशेगांव, भाळवणी, करकंब, पटकुरोली, पुळूज, चळे, तुंगत, कासेगांव
	द्राक्ष	सोलापूर	सांगोला	सांगोला, शिवणे, जवळा, हतीद, सोनंद, कोळा, नाझरा, महुद बु., संगेवाडी, सांगोला श.
	द्राक्ष	सोलापूर	माळशिरस	माळशिरस, इस्लामपूर, पिलिव, वेळापूर, सदाशिवनगर
	द्राक्ष	सोलापूर	मंगळवेढा	मंगळवेढा, बोराळे, आंधळगाव, भोसे, हुलजंती, मरवडे, मारापूर
	द्राक्ष	नाशिक	नाशिक	नाशिक, माडसांगवी, मखमलाबाद, सातपूर, पाथर्डी, गिरनारे, देवळाली, शिंदे
	द्राक्ष	नाशिक	दिंडोरी	दिंडोरी, मोहाडी, उमराळे (बु.), ननाशी, कोशींबे, वणी, वरखेडा
	द्राक्ष	नाशिक	मालेगाव	मालेगाव, दाभाडी, निमगाव, वडनेर, सौंदाणे, सायने बु..
	द्राक्ष	नाशिक	इगतपूरी	वाडीवरे
	द्राक्ष	नाशिक	निफाड	निफाड, पिंपळगाव, ब.रानवड, लासलगाव, चांदोरी, देवगाव, सायखेडा, ओझर, नांदुर-मधमेश्वर
	द्राक्ष	नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	त्र्यंबकेश्वर, वेळुंजे
	द्राक्ष	नाशिक	सिन्नर	सिन्नर, पाढुर्ली, देवपूर, वावी, शहा, नांदुरशिंगोटे
	द्राक्ष	नाशिक	येवला	पाटोदा, जळगाव नेऊर, येवला, अंदरसुल, सावरगाव, नगरसुल.
	द्राक्ष	नाशिक	चांदवड	चांदवड, दिघवद, वडनेरभैरव, वडाळीभोई, दुगाव, रायपूर

द्राक्ष	नाशिक	नांदगाव	हिसवळ (बु.)
द्राक्ष	नाशिक	कळवण	कळवण, मोकभणगी, नवीबेज
द्राक्ष	नाशिक	देवळा	देवळा, लोहनेर
द्राक्ष	नाशिक	सटाणा (बागलाण)	नामपूर, जायखेडा, ताहाराबाद, मुल्हेर, विरगाव, डांगसौदाने, ब्राम्हणगाव, सटाणा (बागलाण)
द्राक्ष	पुणे	दौंड	यवत, राहू, पाटस
द्राक्ष	पुणे	आंबेगाव	कळंब, मंचर, पारगाव, घोडेगाव
द्राक्ष	पुणे	बारामती	बारामती, वडगाव निंबाळकर, माळेगाव बु., पणदरे
द्राक्ष	पुणे	जुन्नर	जुन्नर, नारायणगाव, निमगावसावा, बेल्हे, वडगाव आनंद, राजूर, डिंगोरे, ओतूर, आपटाळे
द्राक्ष	पुणे	इंदापुर	इंदापूर, बावडा, भिगवण, सणसर, निमगाव केतकी, लोणीदेवकर, काटी, अंथुर्णे
द्राक्ष	अहमदनगर	अहमदनगर	नागापूर
द्राक्ष	अहमदनगर	श्रीगोंदा	बेलवंडी, चिंभळा, श्रीगोंदा, पेडगाव, काष्टी, देवदैठण, कोळगाव, मांडवगण
द्राक्ष	अहमदनगर	संगमनेर	संगमनेर(बु), घारगाव, धांदरफळ (बु.)
द्राक्ष	अहमदनगर	कोपरगाव	रवंदे, सुरेगाव, कोपरगाव, दहेगाव बोलका, पोहेगाव
द्राक्ष	अहमदनगर	राहाता	राहाता, लोणी, बाभळेश्वर, पुणतांबा, शिर्डी
द्राक्ष	अहमदनगर	श्रीरामपूर	उंदीरगाव, श्रीरामपूर
द्राक्ष	अहमदनगर	कर्जत	कर्जत, राशीन, भांबोरा
द्राक्ष	अहमदनगर	राहुरी	ताहाराबाद
द्राक्ष	अहमदनगर	जामखेड	नान्नज
द्राक्ष	अहमदनगर	अकोले	विरगाव
द्राक्ष	लातूर	रेणापूर	कारेपूर
द्राक्ष	लातूर	औसा	औसा, लामजणा, किनीथोट, किल्लारी, बेलकुंड, भादा
द्राक्ष	लातूर	उदगीर	मोघा, देवर्जन
द्राक्ष	लातूर	चाकूर	नळेगाव, शेळगाव
द्राक्ष	लातूर	निलंगा	निलंगा, औराद शहाजाणी, आबूलगा, कासार, बालकुदा
द्राक्ष	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद श., उस्मानाबाद ग्रा., बेंबळी, केसेगाव, पाडोळी, तेर, ढोकी, जागजी
द्राक्ष	उस्मानाबाद	तुळजापूर	तुळजापूर, सावरगाव, सलगरा दि, ईटकळ, जळकोट, मंगरुळ, नळदुर्ग
द्राक्ष	उस्मानाबाद	भूम	भूम, वालवड, माणकेश्वर, अंभी, ईट
द्राक्ष	उस्मानाबाद	परंडा	परंडा, आसु, जवळा नि, आनाळा, सोनारी
द्राक्ष	उस्मानाबाद	कळंब	कळंब, इटकूर, येरमाळ, मोहा, शिराढोण, गोंविदपूर
द्राक्ष	उस्मानाबाद	उमरगा	उमरगा, दाळींब, नारंगवाडी, मुळज, मुरुम
द्राक्ष	उस्मानाबाद	वाशी	वाशी, तेरखेडा, पारगाव
द्राक्ष	उस्मानाबाद	लोहारा	लोहारा, माकणी, जेवळी
द्राक्ष	जालना	जालना	वाघुळ जां., जालना (ग्रा.), रामनगर, पाचन वडगाव, जालना (श), नेर, सेवली, विरेगाव
द्राक्ष	जालना	बदनापूर	बदनापूर, शेतलगाव, रोषणगाव, बावणेपांगरी, दाभाडी
द्राक्ष	जालना	जाफ्राबाद	टेंभुर्णी
द्राक्ष	जालना	अंबड	जामखेडा, रोहीलागढ, सुखारपुरी, धनगरपिंपरी, वडीगोद्री
द्राक्ष	जालना	भोकरदन	भोकरदन, सिपोरा बाजार, हसनाबाद, राजूर, केदारखेडा, पिंपळगाव रे., आन्वा, धावडा.

	द्राक्ष	जालना	परतूर	श्रीष्टी
	द्राक्ष	जालना	घनसावंगी	रानीउंचेगाव
	द्राक्ष	जालना	मंठा	ढोकसाळ
	द्राक्ष	बीड	केज	केज
	द्राक्ष	बीड	अंबेजोगाई	पाटोदा म, घाटनांदुर, बर्दापुर
	द्राक्ष	बीड	परळी वै.	परळी वै., सिरसाळा, नागापूर, धर्मापुरी, पिंपळगाव गाढे.
	द्राक्ष	सातारा	खटाव	कलेढोण, कातरखटाव, वडूज, मायणी, निमसोड, बुध
	द्राक्ष	सातारा	कोरेगाव	कोरेगाव, वाठार स्टे., पिंपोडे(बु)
	द्राक्ष	सातारा	कराड	सैदापूर, शेणोली, उंडाळे.
	द्राक्ष	सातारा	माण	म्हसवड
	द्राक्ष	कोल्हापूर	पन्हाळा	कळे
	द्राक्ष	कोल्हापूर	हातकणंगले	हातकणंगले, वडगाव
	द्राक्ष	कोल्हापूर	शिरोळ	नांदणी, जयसिंगपूर
	द्राक्ष	धुळे	धुळे	धुळे (शहर), शिरुड, बोरकुंड, आर्वि, सोनगिर, नगांवबु, फागणे, मुकटी, धुळे ग्रामीण, कुसुबा, नेर , लामकानी
	द्राक्ष	धुळे	शिंदखेडा	शिंदखेडा, चिमठाणे, शेवाळे, खलाणे, नरडाणे, बेटावद, वर्षी, दोंडाईचा, विखरण, विरदेल
	द्राक्ष	धुळे	साक्री	साक्री, कासारे, म्हसदी प्रने, दुसाने, निजामपूर, ब्राम्हणवेल, पिंपळनेर, दहीवेल, कुडाशी, उमरपाटा
	द्राक्ष	धुळे	शिरपूर	शिरपूर, बोराडी, अर्थे, जवखेडे, होळेनाथे, थाळनेर, सांगवी
	द्राक्ष	औरंगाबाद	पैठण	पैठण, लोहगाव
	द्राक्ष	औरंगाबाद	गंगापूर	वाळूज, शेंदुरवाडा
	द्राक्ष	औरंगाबाद	कन्नड	कन्नड, चिखलठाण, चापानेर, चिंचोळी, करंजखेडा, देवगाव रंगारी
	द्राक्ष	औरंगाबाद	औरंगाबाद	कांचनवाडी, हर्सुल (वरुडकाजी), चिखलठाणा, चित्तेपिंपळगाव, करमाड, लाडसावंगी, चौका
	द्राक्ष	नांदेड	नांदेड	तरोडाबु, तुप्पा, वसरणी, लिंबगांव, विष्णूपूरी
	द्राक्ष	नांदेड	अर्धापुर	अर्धापूर, दाभड, मालेगांव
	द्राक्ष	नांदेड	मुदखेड	मुदखेड, मुगट, बारड
	द्राक्ष	नांदेड	हादगांव	हादगांव, तामसा, मनाठा, आष्टी
	द्राक्ष	नांदेड	लोहा	शेवडी बा.
	द्राक्ष	नांदेड	भोकर	भोकर
	द्राक्ष	नांदेड	देगलूर	मरखेल, हाणेगांव
	द्राक्ष	बुलढाणा	बुलढाणा	बुलढाणा
	द्राक्ष	बुलढाणा	मोताळा	बोराखेडी
	द्राक्ष	बुलढाणा	जळगांव	जळगांव (जा)
	द्राक्ष	बुलढाणा	संग्रामपूर	बावनपीर, सोनाळा
	द्राक्ष	बुलढाणा	देऊळगांव राजा	देऊळगांव राजा
२	मोसंबी	औरंगाबाद	खुलदाबाद	वेरुळ, सुलतानपूर
	मोसंबी	औरंगाबाद	सिल्लोड	गोळेगाव, निल्लोड, सिल्लोड
	मोसंबी	औरंगाबाद	कन्नड	देवगाव रंगारी, चापानेर, चिंचोली, करंजखेडा, चिकलठाणा, कन्नड
	मोसंबी	औरंगाबाद	सोयगाव	सावळद बारा, सोयगाव, बनोटी
	मोसंबी	औरंगाबाद	औरंगाबाद	करमाड, लाडसावंगी, चित्ते पिंपळगाव, चौका, कांचनवाडी, चिकलठाणा, हार्सुल.
	मोसंबी	औरंगाबाद	पैठण	पैठण, नांदर, विहामांडवा, पिंपळवाडी पीराची, ढोरकीन, लोहगाव, बीडकीन, पाचोबु, आडुळ, बालानगर.
	मोसंबी	औरंगाबाद	वैजापूर	वैजापूर, खंडाळा, लाडगाव, गारज, महालगाव, नागमठान, बोरसर, शिऊर, लोनी खु., लासुरगाव.
	मोसंबी	औरंगाबाद	गंगापूर	गंगापूर, हार्सुल, वाळुंज, तुरकाबाद, सि. वडगाव, मांजरी, डोणगाव शेंदुरवाडा,

			भेंडाळा.
मोसंबी	औरंगाबाद	फुलंब्री	फुलंब्री
मोसंबी	जालना	जालना	जालना (श), जालना (ग्रा), रामनगर, नेर, विरेगाव, पाचनवडगाव, वाघ्रुळ (जहांगिर), शेवली.
मोसंबी	जालना	भोकरदन	भोकरदन, हसनाबाद, राजूर, केदारखेडा, पिंपळगाव रे., सिपोराबाजार, आन्वा, धावडा.
मोसंबी	जालना	जाफ्रराबाद	जाफ्रराबाद, माहोरा, कुंभारझरी, टेंभुर्णी, वरुड(बु).
मोसंबी	जालना	बदनापूर	बदनापूर, शेलगाव, दाभाडी, बावनेपांगरी, रोशनगाव
मोसंबी	जालना	अंबड	अंबड, धनकर पिप्री, जामखेडा, रोहीलागड, वडीगोद्री, सुखापूरी, गोंदी
मोसंबी	जालना	घनसावंगी	घनसावंगी, राणी उचेगाव, कुंभार पिंपळगाव, तिर्थपूरी, अंतरवली टेंभी, जामसमर्थ, रांजणी
मोसंबी	जालना	परतूर	परतूर, वाटूर, सातोना खु, श्रीष्टी, आष्टी
मोसंबी	जालना	मंठा	मंठा, पांगरी गोसावी, तळणी, ढोकसाळ
मोसंबी	अहमदनगर	शेवगांव	चापडगांव, बोधेगाव, एरंडगाव, भातकुडगाव, शेवगाव
मोसंबी	अहमदनगर	पाथर्डी	करंजी, पाथर्डी, टाकळी मानुर, मिरी, कोरडगाव
मोसंबी	अहमदनगर	श्रीगोंदा	बेलवंडी, देवदैठण, चिंभळा, कोळगाव
मोसंबी	अहमदनगर	नेवासा	सलाबतपुर
मोसंबी	नांदेड	नांदेड	लिंबगांव, विष्णूपुरी
मोसंबी	नांदेड	मुदखेड	बारड
मोसंबी	नांदेड	अर्धापुर	मालेगाव
मोसंबी	परभणी	परभणी	परभणी, झरी
मोसंबी	परभणी	पाथरी	पाथरी, हादगाव(बु)
मोसंबी	परभणी	मानवत	मानवत, केकरजवळा, कोल्हा
मोसंबी	परभणी	सेलू	सेलू, वालुर
मोसंबी	परभणी	पुर्णा	चुडवा, लिमला
मोसंबी	परभणी	जिंतूर	जिंतूर, बोरी
मोसंबी	बीड	बीड	बीड, नाळवंडी, पाली, म्हाळास जवळा, मांजरसुंबा, चौसाळा, पेंडगाव, नेकनुर, पिपंळनेर, राजुरी ऩ. लिंबागणेश
मोसंबी	बीड	गेवराई	गेवराई, तलवडा, धोडराई, उमापुर, चकलांबा, मादळमोही, पाचेगाव, जातेगाव, तलवाडा, रेवकी, सिरसदेवी, राजुरी नवगण
मोसंबी	बीड	माजलगांव	माजलगांव, किट्टीआडगांव, नित्रुड, तालखेडा
मोसंबी	बीड	अंबेजोगाई	पाटोदा, घाटनांदूर, लो.सावरगाव, बर्दापुर.
मोसंबी	बीड	पाटोदा	पाटोदा
मोसंबी	बीड	आष्टी	कडा, धामणगाव
मोसंबी	बीड	शिरुर (का.)	शिरूर (का.), तिंतरवणी, रायमोहा
मोसंबी	बीड	धारूर	धारूर, मोहखेड
मोसंबी	बीड	वडवणी	वडवणी, कवडगाव.

मोसंबी	अमरावती	अमरावती	बडनेरा, डवरगांव, माहुली जहांगिर, नांदगाव पेठ
मोसंबी	अमरावती	वरुड	वरुड, शेंदुरजनाघाट, लोणी, पुसळा, बेनोडा, वाठोडा, राजूराबाजार
मोसंबी	अमरावती	मोर्शी	मोर्शी, हिवरखेड, शिरखेड, अंबाडा, नेरपिंगळाई
मोसंबी	अमरावती	तिवसा	वरखेड, वऱ्हा, मोझरी
मोसंबी	अमरावती	धामणगांव रेल्वे	धामणगांव रेल्वे, चिंचोली, अंजन सिंगी
मोसंबी	बुलढाणा	सिंदखेड राजा	सिंदखेड राजा, सोनोशी, किनगाव राजा, दुसरबीड, मलकापूर पांगरा, शेंदुरजन, साखरखेर्डा
मोसंबी	बुलढाणा	देऊळगांव राजा	तुळजापूर
मोसंबी	नागपूर	नागपूर ग्रा	वाडी
मोसंबी	नागपूर	काटोल	काटोल, मेटपांजरा, येनवा, कोंढाळी, पारडसिंगा, रिधोरा
मोसंबी	नागपूर	नरखेड	नरखेड, सावरगाव, जलालखेडा, मोवाड, मेंढला, भिष्णूर
मोसंबी	नागपूर	सावनेर	केळवद, खापा, सावनेर, पाटणसावंगी, बढेगांव
मोसंबी	नागपूर	कळमेश्वर	कळमेश्वर, मोहपा, धापेवाडा, तेलकामठी
मोसंबी	वर्धा	कारंजा	कारंजा, सारवाडी, कन्नमवार, ठाणेगांव
मोसंबी	वर्धा	आष्टी	साहुर, आष्टी, तळेगांव
मोसंबी	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद ग्रा., जागजी
मोसंबी	उस्मानाबाद	तुळजापूर	तुळजापूर, सावरगाव, सलगरादि, ईटकळ, जळकोट, मंगरूळ, नळदुर्ग
मोसंबी	उस्मानाबाद	भूम	वालवड, माणकेश्वर, अंभी, ईट
मोसंबी	उस्मानाबाद	लोहारा	लोहारा
मोसंबी	उस्मानाबाद	परांडा	परांडा, आसु, जवळानि. अनाळा, सोनारी
मोसंबी	उस्मानाबाद	वाशी	वाशी, तेरखेडा, पारगाव
मोसंबी	हिंगोली	हिंगोली	हिंगोली, सिरसम बु, खंबाळा, मालहिवरा, नर्सी ना, बासंबा, डिग्रस
मोसंबी	हिंगोली	औंढानागनाथ	औंढा ना.साळण, जावळाबाजार, येहळेगाव
मोसंबी	हिंगोली	सेनगाव	गोरेगाव, साखर, हत्ता, आजेगाव
मोसंबी	हिंगोली	कळमनुरी	कळमनुरी, आबाळापूर, नांदापूर, वाकोडी, वारंगाफाटा, डोंगरकडा
मोसंबी	हिंगोली	बसमत	हयातनगर, चोंढी, आंबा, टेंभुर्णी, हटटा, गिरगाव
मोसंबी	सोलापूर	बार्शी	बार्शी, आगळगांव, पांगरी, नारी, खांडवी, पानगाव, सुर्डी, वैराग, उपळेदु.
मोसंबी	सोलापूर	अक्कलकोट	मैंदर्गी.
मोसंबी	सोलापूर	मोहोळ	मोहोळ, शेटफळ, टाकळीसिकंदर.
मोसंबी	सोलापूर	माढा	माढा, दारफळ, म्हैसगांव, कुर्डुवाडी, टेंभूर्णी, मोडनिंब.
मोसंबी	सोलापूर	करमाळा	करमाळा, जेऊर, उंमरड, केम, कोर्टी, अर्जूननगर, सालसे
मोसंबी	सोलापूर	पंढरपुर	पंढरपूर, भंडीशेगांव, भाळवणी, करकंब, पटकुरोली, पुळूज, चळे, तुंगत, कासेगांव
मोसंबी	सोलापूर	सांगोला	सांगोला, शिवणे, जवळा, हतीद, सोनंद, कोळे, नाझरे, महुदबु., संगेवाडी.
मोसंबी	जळगांव	जळगांव	जळगाव, भोकर, पिंप्राळा, नशिराबाद, म्हसावद, आसोदा
मोसंबी	जळगांव	पारोळा	पारोळा, शेळावे, चोरवड, तामसवाडी, बहादरपुर

	मोसंबी	जळगांव	एरंडोल	एरंडोल, उत्राण (घा.)
	मोसंबी	जळगांव	भडगांव	भडागाव, कोळगाव, कजगाव, आमडदे
	मोसंबी	जळगांव	पाचोरा	नगरदेवळा, गाळण, वरखेडी, पिंपळगाव
	मोसंबी	जळगांव	जामनेर	जामनेर, नेरी, मालदाभाडी, पहूर, शेदूर्णी, तोंडापुर, फत्तेपुर, वाकडी
	मोसंबी	जळगांव	चाळीसगाव	मेहूणबारे, चाळीसगाव, शिरसगाव, बहाळ, हातले, खडकी बु, तळेगाव
	मोसंबी	जळगांव	चोपडा	लासुर, हातेड
	मोसंबी	जळगांव	धरणगाव	धरणगाव
	मोसंबी	पुणे	इंदापुर	काटी
	मोसंबी	अकोला	पातुर	पातुर
३	डाळिंब	बुलढाणा	चिखली	पेठ, चिखली, चांधई, हातणी, धोडप, अमडापूर, एकलारा, ऊंद्री, कोलारा, शे. अटोळ, मेरा खु..
	डाळिंब	बुलढाणा	बुलढाणा	बुलढ़ाणा, धाड
	डाळिंब	बुलढाणा	मोताळा	शेलापुर, बोराखेडी, मोताळा, धामणगाव बढे.
	डाळिंब	बुलढाणा	खामगांव	हिवरखेड, काळेगांव, पि. राजा
	डाळिंब	बुलढाणा	सिंदखेड राजा	सिंदखेड राजा, दुसरबिड, शेदुर्जन, साखरखेर्डा
	डाळिंब	बुलढाणा	देऊळगांव राजा	देऊळगाव राजा, तुळजापुर, मेहूणा राजा, दे. मही, अंढेरा
	डाळिंब	बुलढाणा	जळगांव जा.	जामोद, पि. काळे
	डाळिंब	बुलढाणा	मलकापूर	जाभूळ धाबा, नरवेल
	डाळिंब	बुलढाणा	लोणार	लोणार
	डाळिंब	बुलढाणा	मेहकर	डोनगाव, हिरवा आश्रम, शेलगाव(दे), ना.दत्तापुर
	डाळिंब	जळगांव	चाळीसगाव	चाळीसगांव, शिरसगांव, बहाळ, मेहूणबारे, हातले, तळेगांव, खडकी बु., खडकी
	डाळिंब	जळगांव	पाचोरा	पाचोरा, नांद्रा, नगरदेवळा, गाळण, वरखेडी बु., पिंपळगांव बु..
	डाळिंब	जळगांव	जळगांव	नाशिराबाद, जळगाव, आसोदा, भोकर, पिंप्राळा, म्हसावद
	डाळिंब	जळगांव	पारोळा	पारोळा, तामसवाडी, चोरवड, शेळावे, बहादरपुर.
	डाळिंब	जळगांव	भुसावळ	वरणगांव, पिंपळगांव खु..
	डाळिंब	जळगांव	रावेर	रावेर, खानापुर, ऐनपुर, खरोदा प्र. या.
	डाळिंब	जळगांव	बोदवड	बोदवड
	डाळिंब	जळगांव	मुक्ताईनगर	अंतुर्ली, मुक्ताईनगर, कुऱ्हे.
	डाळिंब	जळगांव	अमळनेर	अमळनेर, शिरूड, नगाव, पातोंडा, अंमळगाव, मारवड, भरवस, वावडे
	डाळिंब	जळगांव	चोपडा	अडावद, चोपडा, लासूर, चहार्डी, हातेड बु.,
	डाळिंब	जळगांव	एरंडोल	एरंडोल, रिंगणगाव, उत्राण घ.
	डाळिंब	जळगांव	धरणगांव	सोनवद, पिंप्री, धरणगांव, साळवे
	डाळिंब	जळगांव	भडगांव	कोळगाव, कजगाव
	डाळिंब	जळगांव	जामनेर	जामनेर, नेरी, मालदाभाडी, पहूर, शेदूर्णी, तोंडापुरी, वाकडी, फत्तेपुरी
	डाळिंब	धुळे	धुळे	आर्वी, कुसुंबा, नेर (म), लामकणी, धुळे (शहर), शिरुड, बोरकुंड, सोनगिर, नगांव बु., फागणे, मुकटी, धुळे (ग्रामीण)

डाळिंब	धुळे	साक्री	साक्री, कासारे, म्हसदी प्रनेर, दुसाने, निजामपूर, ब्राम्हणवेल, पिंपळनेर, दहीवेल, कुडाशी, उमरपाटा
डाळिंब	धुळे	शिंदखेडा	शिंदखेडा, चिमठाणे, शेवाळे, खलाणे, नरडाणे, बेटावद, वर्षी, दोंडाईचा, विखरण, विरदेल
डाळिंब	धुळे	शिरपूर	शिरपूर, बोराडी, अर्थे, जवखेडे, होळनाथे, थाळनेर, सांगवी
डाळिंब	सांगली	मिरज	आरग, कवलापुर, मालगाव
डाळिंब	सांगली	तासगांव	सावळज, मांजर्डे, तासगाव, विसापुर, मणेराजुरी, येळावी.
डाळिंब	सांगली	आटपाडी	आटपाडी, दिघंची, खरसुंडी
डाळिंब	सांगली	जत	जत, कुंभारी, मुंचडी, शेगाव, माडग्याळ, उमदी, संख, डफळापुर
डाळिंब	सांगली	कवठेमंहाकाळ	कवठेमंहाकाळ, कुची, ढालगाव, देसींग, हिंगणगाव
डाळिंब	सांगली	खानापुर	विटा, लेंगरे, भाळवणी, खानापुर, करंजे
डाळिंब	सांगली	पलूस	पलूस
डाळिंब	सांगली	कडेगाव	नेवरी, वांगी
डाळिंब	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	वडाळा, मार्डी, तिऱ्हे, उत्तरसोलापूर, शेळगी
डाळिंब	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	निंबर्गी, बोरामणी, मुक्ती, वळसंग, मंद्रूप, विंचूर, होटगी.
डाळिंब	सोलापूर	बार्शी	बार्शी, आगळगांव, पांगरी, नारी, खांडवी, पानगाव, सुर्डी, वैराग, गौडगाव, उपळेदु.
डाळिंब	सोलापूर	अक्कलकोट	अक्कलकोट, जेऊर, चपळगांव, तडवळ, करजगी, दुधनी, मैंदर्गी, वागदरी, किणी.
डाळिंब	सोलापूर	मोहोळ	मोहोळ, नरखेड, शेटफळ, पेनुर, वाघोली, कामती बु., सावळेश्वर, टाकळी सिकंदर.
डाळिंब	सोलापूर	माढा	माढा, दारफळ, रोपळे क., म्हैसगांव, कुर्डुवाडी, टेंभूर्णी, मोडनिंब, लऊळ, रांझणी
डाळिंब	सोलापूर	करमाळा	करमाळा, जेऊर, उंमरड, केतूर, केम, कोर्टी, अर्जूननगर, सालसे
डाळिंब	सोलापूर	पंढरपुर	पंढरपूर, भंडीशेगांव, भाळवणी, करकंब, पटकुरोली, पुळूज, चळे, तुंगत, कासेगांव
डाळिंब	सोलापूर	सांगोला	सांगोला, शिवणे, जवळा, हतीद, सोनंद, कोळा, नाझरा, महुद बु., संगेवाडी, सांगोला श.
डाळिंब	सोलापूर	माळशिरस	माळशिरस, इस्लामपूर, अकलूज, लवंग, म्हाळुंग, पिलीव, वेळापूर, नातेपूते, दहीगांव, सदाशिवनगर
डाळिंब	सोलापूर	मंगळवेढा	मंगळवेढा, बोराळे, अंधळगाव, भोसे, हुलजंती, मरवडे, मारापूर.
डाळिंब	नाशिक	निफाड	लासलगाव, देवगाव, चांदोरी, निफाड, सायखेडा, पिंपळगाव, रानवड, ओझर, नांदुर मंध्यमेश्वर
डाळिंब	नाशिक	सिन्नर	सिन्नर, देवपूर, वावी, शहा, पांढुर्ली, डुबेरे, नांदुरशिंगोटे
डाळिंब	नाशिक	येवला	पाटोदा, जळगाव नेऊर, येवला, अंदरसुल, सावरगाव, नगरसुल.
डाळिंब	नाशिक	मालेगाव	दाभाडी, मालेगाव, वडनेर, करंजगव्हाण, झोडगे, कळवाडी, कवळाणे, सवदाणे, सायने(बु), निमगाव
डाळिंब	नाशिक	चांदवड	चांदवड, रायपूर, दिघवद, दुगाव, वडनेरभैरव, वडाळीभोई.
डाळिंब	नाशिक	नांदगाव	वेहळगाव, जातेगाव, हिसवळ(बु), नांदगाव, मनमाड
डाळिंब	नाशिक	कळवण	कळवण, नवीबेज, दळवट, मोकभणगी
डाळिंब	नाशिक	(सटाणा) बागलाण	ब्राम्हणगाव, नामपूर, जायखेडा, विरगाव, डांगसौदाणे, मुल्हेर, ताहराबाद, सटाणा
डाळिंब	नाशिक	देवळा	देवळा, लोहणेर, उमराणी

डाळिंब	नाशिक	नाशिक	पाथर्डी, मखमलाबाद, माडसांगवी, शिंदे, सातपुर, गिरणारे
डाळिंब	नाशिक	दिंडोरी	दिंडोरी, मोहाडी, वरखेडा, कोशिंबे
डाळिंब	जालना	जालना	जालना ग्रा., वाघ्रुळ (जा.), विरेगांव, रामनगर, पाचनवडगांव, नेर, शेवली, जालना(श).
डाळिंब	जालना	अंबड	अंबड, गोंदी, धनगरपिंपरी, रोहीलागड, वडीगोद्री, सुखापुरी, जामखेड
डाळिंब	जालना	जाफ्राबाद	टेंभुर्णी, वरुड बु., जाफ्राबाद, कुभांरझरी, माहोरा.
डाळिंब	जालना	भोकरदन	भोकरदन, राजूर, हसनाबाद, केदारखेडा, सिपोरा बा., पिंपळगाव रेनुकाई, धावडा, आन्वा.
डाळिंब	जालना	घनसावंगी	घनसावंगी, तिर्थपूरी, कुभार पिंपळगाव, रांजणी, अंतरवली टेभी, जामसमर्थ, राणी उंचेगाव
डाळिंब	जालना	मंठा	मंठा, पांगरी गोसावी, तळणी, ढोकसाळ
डाळिंब	जालना	बदनापूर	बदनापूर, दाभाडी, रोषणगांव, शेलगांव, बावणेपांगरी
डाळिंब	जालना	परतूर	परतूर, वाटूर, आष्टी, सातोना, श्रीष्टी.
डाळिंब	औरंगाबाद	औरंगाबाद	करमाड, लाडसावंगी, चित्तेपिंपळगाव, चौका, कांचनवाडी, चिकलठाणा, हार्सुल.
डाळिंब	औरंगाबाद	सोयगाव	सोयगाव, बनोटी
डाळिंब	औरंगाबाद	पैठण	पैठण, नांदर, विहामांडवा, पिंपळवाडी पीराची, ढोरकीन, लोहगाव, बीडकीन, पाचो बु, आडुळ, बालानगर.
डाळिंब	औरंगाबाद	वैजापूर	वैजापूर, खंडाळा, लाडगाव, गारज, महालगाव, नागमठान, बोरसर, शिऊर, लोनी खु., लासुरगाव.
डाळिंब	औरंगाबाद	गंगापूर	गंगापूर, हार्सुल, वाळुंज, तुरकाबाद, मांजरी, डोणगाव. सि वडगाव
डाळिंब	औरंगाबाद	सिल्लोड	सिल्लोड, आमठाणा, गोळेगाव, बोरगाव बाजार, निल्लोड, भराडी.
डाळिंब	औरंगाबाद	कन्नड	चापानेर, पिशोर, चिंचोली, चिकलठाणा, नाचणवेल, देवगाव रंगारी, करजखेडा, कन्नड
डाळिंब	औरंगाबाद	खुलदाबाद	सुलतानपूर, वेरुळ, बाजार सांगवी.
डाळिंब	औरंगाबाद	फुलंब्री	फुलंब्री, वडोद बाजार, पीरबावडा, आळंद
डाळिंब	अहमदनगर	अहमदनगर	सावेडी, कापूरवाडी, भिंगार, नागापूर, चिंचोडीपाटील, वाळकी, रुईछत्तीसी
डाळिंब	अहमदनगर	पारनेर	पारनेर, भाळवणी, वाडेगव्हाण, वडजीरे, निघोज, टाकळीढाकेश्वर, पळशी
डाळिंब	अहमदनगर	श्रीगोंदा	श्रीगोंदा, मांडवगण, बेलवंडी, पेडगाव, चिभंळा, देवदैठण, कोळगाव, काष्टी
डाळिंब	अहमदनगर	कर्जत	कर्जत, राशीन, भाबोरा, कोंभळी, मिरजगाव, माही.
डाळिंब	अहमदनगर	जामखेड	अरणगांव, खर्डा, जामखेड, नान्नज, नायगाव
डाळिंब	अहमदनगर	शेवगांव	शेवगांव, भातकुडगाव, एरंडगाव, चापडगाव, बोधेगाव, ढोरजळगाव
डाळिंब	अहमदनगर	पाथर्डी	पाथर्डी, माणिकदौंडी, टाकळीमानूर, करंजी, मिरी, कोरडगाव
डाळिंब	अहमदनगर	नेवासा	नेवासा(बु), सलाबतपूर, कुकाणा, चांदा, घोडेगाव, वडाळा बहिरोबा, नेवासा खु., सोनई
डाळिंब	अहमदनगर	राहुरी	राहूरी, सात्रळ, तहाराबाद, देवळाली प्रवरा, ब्राम्हणी, वांबोरी, टाकळीमियॉ
डाळिंब	अहमदनगर	संगमनेर	संगमनेर बु., धांदरफळ बु., अश्वि बु., सिबलापूर, तळेगाव, सामनापूर, घारगाव, डोळसणे, साकूर, पिंपर्णे
डाळिंब	अहमदनगर	अकोले	अकोले, विरगाव, कोतूळ, ब्राम्हणवाडी, समशेरपुर, राजूर
डाळिंब	अहमदनगर	कोपरगाव	रवंदे, सुरेगाव, पोहेगाव, कोपरगाव, दहेगाव बोलका

डाळिंब	अहमदनगर	राहाता	राहाता, शिर्डी, लोणी, बाभळेश्वर, पुणतांबा
डाळिंब	अहमदनगर	श्रीरामपूर	उंदीरगाव, टाकळीभान, बेलापूर, श्रीरामपूर
डाळिंब	लातूर	रेणापूर	कारेपूर
डाळिंब	लातूर	औसा	औसा, लामजणा, किनीथोट, किल्लारी, बेलकुंड, भादा, उजनी
डाळिंब	लातूर	उदगीर	नागलगाव, हेर
डाळिंब	लातूर	चाकूर	चाकूर, नळेगाव, वडवळ नागनाथ
डाळिंब	लातूर	निलंगा	निलंगा, औरादशहाजनी
डाळिंब	लातूर	अहमदपूर	अहमदपूर
डाळिंब	लातूर	लातूर	तांदुळजा, मरुड
डाळिंब	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद श., उस्मानाबाद ग्रा., बेंबळी, केसेगाव, पाडोळी, तेर, ढोकी, जागजी
डाळिंब	उस्मानाबाद	तुळजापूर	तुळजापूर, सावरगाव, सलगरादि, ईटकळ, जळकोट, मंगरुळ, नळदुर्ग
डाळिंब	उस्मानाबाद	भूम	भूम. वालवड, माणकेश्वर, अंभी, ईट
डाळिंब	उस्मानाबाद	परंडा	परंडा, आसु, जवळा नि., आनाळा, सोनारी
डाळिंब	उस्मानाबाद	कळंब	कळंब, इटकूर, येरमाळ, मोहा, शिरढोण, गोंविदपूर
डाळिंब	उस्मानाबाद	उमरगा	उमरगा, दालिंब, नारंगवाडी, मुळज, मुरुम
डाळिंब	उस्मानाबाद	वाशी	वाशी, तेरखेडा, पारगाव
डाळिंब	उस्मानाबाद	लोहारा	लोहारा, माकणी, जेवळी
डाळिंब	बीड	बीड	लिबागणेश, नेकनूर, पाली, बीड, नाळवंडी, म्हाळस जवळा, मांजरसूंबा, चौसाळा, पेंडगाव, पिपंळनेर, राजुरी (न.)
डाळिंब	बीड	पाटोदा	दासखेड, पाटोदा, थेरला, अंमळनेर
डाळिंब	बीड	आष्टी	आष्टी, टाकळसिंग, कडा, धामणगाव, दौला वडगाव, धानोरा, पिंपळा
डाळिंब	बीड	शिरुर (का.)	शिरूर (का.), रायमोह, तिंतरवणी
डाळिंब	बीड	गेवराई	गेवराई, मादळमोही, जातेगाव, सिरसदेवी, धोंडराई, उमापुर, चकलांबा, पाचेगाव, तलवडा, रेवकी
डाळिंब	बीड	धारूर	धारूर, तेलगाव, मोहखेड
डाळिंब	बीड	अंबेजोगाई	अंबेजागाई, लोखंडी सावरगाव, पाटोदा, म. घाट नादुर, बर्दापूर.
डाळिंब	बीड	केज	केज, युसूफ वडगाव, बनसारोळा, होळ, हा. पिंप्री, नांदूरघाट, वीडा
डाळिंब	बीड	वडवणी	वडवणी, कवडगाव बु.
डाळिंब	बीड	माजलगांव	माजलगांव, गंगामसला, किट्टीआडगांव, तालखेड, नित्रुड, दिंद्रुड
डाळिंब	बीड	परळी वै.	परळी वै. सिरसाळा, नागापुर, धर्मापुरी, पिंपळागाव गाढे
डाळिंब	पुणे	दौंड	यवत, पाटस, वरवंड, रावणगाव, देऊळगाव राजे, दौंड, केडगाव, राहू.
डाळिंब	पुणे	आंबेगाव	पारगाव, घोडेगाव, कळंब, मंचर
डाळिंब	पुणे	बारामती	वडगाव निंबाळकर, उंडवडी (क.प.), सुपे, बारामती, माळेगाव बु., पणदरे, लोणी भापकर, मोरगाव.
डाळिंब	पुणे	जुन्नर	जुन्नर, नारायणगाव, बेल्हे, वडगाव आनंद, ओतूर, राजूर, निमगांवसावा, डिंगोरे, आपटाळे
डाळिंब	पुणे	इंदापुर	इंदापूर, बावडा, भिगवण, सणसर, निमगाव केतकी, लोणीदेवकर, काटी, अंथुर्णे

	डाळिंब	पुणे	पुरंदर (सासवड)	जेजुरी, राजेवाडी, परिंचे, वेल्हे, कुंभारवळण, सासवड, भिवडी
	डाळिंब	पुणे	शिरुर	शिरुर, रांजणगाव गणपती, टाकळीहाजी, मलठण, पाबळ, कोरेगाव भिमा, तळेगाव ढमढेरे, न्हावरा, वडगाव रासाई.
	डाळिंब	पुणे	हवेली	उरळीकांचन, थेऊर, वाघोली
	डाळिंब	पुणे	खेड	कनेरसर
	डाळिंब	सातारा	कोरेगाव	वाठार स्टे.
	डाळिंब	सातारा	खटाव	खटाव, वडूज, पुसेगाव, औंध, पुसे सावळी, मायनी, कातर खटाव, बुध, निमसोड
	डाळिंब	सातारा	खंडाळा	खंडाळा, लोणंद, शिरवळ, वाठार,
	डाळिंब	सातारा	फलटण	फलटण, राजाळे, आसु, गिरवी, बरड, आदर्की (बु), तरडगाव, होळ, वाठार नीबळक
	डाळिंब	सातारा	माण	दहिवड, मलवडी, मार्डी, गोंदवले(बु), म्हसवड, कुकडवाड, शिंगणापूर, वर-मलवडी
	डाळिंब	सातारा	कराड	मसुर, सैदापूर
	डाळिंब	वाशिम	मंगरुळपीर	मंगरुळपीर, आसेगांव, सेलूबाजार, कवठळ, धानोरा, पार्डीताड
	डाळिंब	वाशिम	वाशिम	पार्डीआसरा, राजगाव, पार्डीटकमोर, नागठाणा
	डाळिंब	वाशिम	मालेगाव	मुंगळा
	डाळिंब	वाशिम	मानोरा	उमरी बु.
	डाळिंब	अकोला	बार्शीटाकळी	महान
	डाळिंब	हिंगोली	औंढानागनाथ	औंढा ना., येहळेगाव, जवळा, साळणा
	डाळिंब	हिंगोली	सेनगाव	सेनगाव, आजेगाव, साखरा
५	काजू	कोल्हापूर	शाहूवाडी	आंबा, करंजफेण
	काजू	कोल्हापूर	राधानगरी	राधानगरी, कसबातारळे, राशीवडे बु.
	काजू	कोल्हापूर	गगनबावडा	गगनबावडा, साळवण.
	काजू	कोल्हापूर	गडहिंग्लज	महांगाव, नेसरी
	काजू	कोल्हापूर	भूदरगड	कडगांव, करडवाडी, पिंपळगाव, कूर
	काजू	कोल्हापूर	आजरा	आजरा, मलिग्रे, गवसे
	काजू	कोल्हापूर	चंदगड	चंदगड, नागनवाडी, माणगांव, तुर्केवाडी, हेरे, कोवाड
	काजू	रत्नागिरी	रत्नागिरी	रत्नागिरी, खेडशी, पावस, जयगड, फणसोप, कोतवडे, मालगुंड, तरवळ, पाली
	काजू	रत्नागिरी	मंडणगड	मंडणगड, म्हाप्रळ, देव्हारे
	काजू	रत्नागिरी	दापोली	दापोली, बुरोडी, दाभोळ, आंजर्ली, वाकवली, पालगड, वेळवी
	काजू	रत्नागिरी	खेड	खेड, शिर्शी, आंबवली, कुळवंडी, भरणे, लवेल, धामणंद
	काजू	रत्नागिरी	चिपळूण	चिपळूण, खर्डी, मार्गताम्हाने, रामपूर, वहाळ, सावर्डे. आसुर्डे कळकवणे, शिरगाव
	काजू	रत्नागिरी	गुहागर	गुहागर, तळवली, पाटपन्हाळे, आबलोली, हेदवी
	काजू	रत्नागिरी	संगमेश्वर	कडवई, माखजण, मुरवड, फणसवणे, आंगोली, कोंडगाव, देवळे, देवरुख, तुळसणी, माभळे, फुगुश, तेर्ये
	काजू	रत्नागिरी	लांजा	लांजा, भांबेड, पुनस, साटवली, विलवडे
	काजू	रत्नागिरी	राजापूर	राजापूर, कोंडेसौंदळ, जैतापूर, कुंभवडे, नाते, ओणी, पाचल, सोंदळ
	काजू	सिंधुदुर्ग	देवगड	देवगड, शिरगाव, पडेल, पाटगाव, मिठबाव, बापर्डे

	काजू	सिंधुदुर्ग	कणकवली	कणकवली, फोंडा, नांदगाव, सांगवे, तळेरे, वागदे.
	काजू	सिंधुदुर्ग	कुडाळ	कुडाळ, कडावल, कसाल, मानगांव, पिंगोळी, वालावल
	काजू	सिंधुदुर्ग	मालवण	आंबेरी, पेंडूर, पोईप, श्रावण, आचरा, मालवण, मसुरे
	काजू	सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	सावंतवाडी, बांधा, मधुरा, आजगाव, आंबोली
	काजू	सिंधुदुर्ग	दोडामार्ग	तळकट, भेडशी.
	काजू	सिंधुदुर्ग	वेंगुर्ला	वेंगुर्ला, शिरोडा, म्हापण, वेटोरे.
	काजू	सिंधुदुर्ग	वैभववाडी	वैभववाडी, येडगाव, भुईबावडा
	काजू	रायगड	माणगाव	माणगाव, गोरेगाव, लोणारे, निजामपूर
	काजू	रायगड	रोहा	रोहा, चनेरा, कोलाड, नागोठणे
	काजू	रायगड	महाड	महाड, बीरवाडी, नाते, करंजाळी, खरवली, तुडोल
	काजू	रायगड	पेण	पेण, हमरापूर, वाशी, कासू, कामार्ली
	काजू	रायगड	मुरुड	मुरुड, नादगाव, बोली
	काजू	रायगड	कर्जत	कर्जत, नेरळ, कडाव, कळंब, कशेळै
	काजू	रायगड	खालापूर	चोक, वावोशी, खोपोली
	काजू	रायगड	पनवेल	पनवेल, पोयंजे, ओवळे, कर्नाळा, तळोजे, मोरबे
	काजू	रायगड	तळा	तळा, मेंढा
	काजू	रायगड	सुधागड	पाली, आतोने, जांभूळपाडा
	काजू	रायगड	पोलादपूर	पोलादपूर, कोंडवी, वाकण
	काजू	रायगड	म्हसळा	म्हसळा, खामगाव
	काजू	रायगड	श्रीवर्धन	श्रीवर्धन, वाळवटी, बोलीपंचतन
	काजू	ठाणे	अंबरनाथ	गोरेगाव
	काजू	ठाणे	शहापूर	डोळखांब, खर्डी
	काजू	पालघर	डहाणू	कासा, सायवन
	काजू	पालघर	वाडा	कोने
	काजू	पालघर	जव्हार	जव्हार, साखरशेत
	काजू	पालघर	विक्रमगड	विक्रमगड, तलवाडा
	काजू	पालघर	मोखाडा	मोखाडा, खोडाळा
	काजू	नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	हरसुल, वेळुंजे, त्र्यंबकेश्वर
	काजू	नाशिक	सुरगाणा	सुरगाणा, उंबरठाण, बाऱ्हे, बोरगाव, मनखेड
	काजू	नाशिक	पेठ	पेठ, जोगमोडी, कोहोर
६	केळी	जळगांव	जळगांव	पिंप्राळा, भोकर, म्हसावद, नशिराबाद, जळगाव, आसोदा
	केळी	जळगांव	भूसावळ	भुसावळ, वरणगांव, कुऱ्हे प्र. न., पिंपळगांव (बु.)
	केळी	जळगांव	मुक्ताईनगर	मुक्ताईनगर, अंतुर्ली, घोडसगांव, कुऱ्हा
	केळी	जळगांव	रावेर	रावेर, खानापूर, ऐनपूर, खीर्डी (बु.), निंभोरा (बु.), खिरोंदा, सावदा
	केळी	जळगांव	यावल	यावल, किनगांव, साकळी, बामणोद, भालोद, फैजपूर

केळी	जळगांव	बोदवड	नाडगांव, बोदवड, करंजी
केळी	जळगांव	अंमळनेर	अंमळनेर, नगाव, पातोंडा, अंमळगाव, मारवाड, शिरूड, भरवस, वावडे.
केळी	जळगांव	चोपडा	चोपडा, चहार्डी, अडावद, धानोरा प्रा., लासूर, हातेड बु., गोरगांवले बु.
केळी	जळगांव	धरणगांव	सोनवद, धरणगांव, साळवे, पिंप्री, चांदसर, पाळधी
केळी	जळगांव	एरंडोल	एरंडोल, रिगणगांव, उत्राण (गृह), कासोदा
केळी	जळगांव	भडगांव	भडगांव, कजगांव, कोळगांव, आमडदे
केळी	जळगांव	जामनेर	जामनेर, नेरी, मालदाभाडी, पहूर, शेंदूर्णी, तोंडापूर, फत्तेपूर, वाकडी
केळी	जळगांव	चाळीसगाव	चाळीसगांव, शिरसगाव, बहाळ, मेहुणाबारे, हातले, तळेगाव, खडकी (बु.)
केळी	जळगांव	पाचोरा	पाचोरा, नांद्रा, नगरदेवळा, गाळण, वरखेडी (बु.), पिंपळगांव
केळी	जळगांव	पारोळा	पारोळा, शेळावे, चोरवड, तामसवाडी, बहादरपूर
केळी	बुलढाणा	बुलढाणा	बुलढ़ाणा
केळी	बुलढाणा	मोताळा	बोराखेडी, मोताळा, पिंपरी गवळी, पिंपळगांव देवी, धामनगांव बढे. रोहीण खेड
केळी	बुलढाणा	जळगांव जा.	जळगांव (जा.), जामोद
केळी	बुलढाणा	चिखली	मेरा खु.
केळी	बुलढाणा	संग्रामपूर	बावनबीर, सोनाळा, संग्रामपुर, पातुर्डा
केळी	बुलढाणा	खामगांव	हिवरखेड, काळेगांव, वझर, लाखणवाडा, पि. राजा
केळी	बुलढाणा	मेहकर	डोणगाव, हिरवा आश्रम, वरवंड, जानेफळ, ना. दत्तापूर
केळी	नांदेड	नांदेड	तरोडा (बु.), तुप्पा, वसरणी, लिंबगांव, विष्णूपुरी
केळी	नांदेड	अर्धापुर	अर्धापूर, दाभड, मालेगांव
केळी	नांदेड	मुदखेड	मुदखेड, मुगट, बारड
केळी	नांदेड	हादगांव	हादगांव, तामसा, मनाठा, आष्टी
केळी	नांदेड	लोहा	शेवडी बा.
केळी	नांदेड	भोकर	भोकर
केळी	नांदेड	देगलूर	मरखेल, हाणेगांव
केळी	नांदेड	किनवट	किनवट, बोधडी
केळी	नांदेड	नायगाव	बरबडा
केळी	हिंगोली	बसमत	बसमत, आंबा, हयातनगर, गिरगांव, हट्टा, कुरंदा, टेंभुर्णी
केळी	हिंगोली	कळमनुरी	डोंगरकडा, वांरगाफाटा
केळी	नंदूरबार	नंदूरबार	नंदूरबाद, धानोरा, खोंडामळी, आष्टे
केळी	नंदूरबार	शहादा	शहादा, प्रकाशा, कलसाडी, म्हसावद, ब्राम्हणपूरी, वडाळी, असलोद, सारंगखेडा.
केळी	नंदूरबार	नवापूर	विसरवाडी.
केळी	नंदूरबार	तळोदा	तळोदा, बोरद, प्रतापपूर.
केळी	नंदूरबार	अक्कलकुवा	अक्कलकुवा, खापर
केळी	धुळे	धुळे	धुळे (शहर), शिरुड, बोरकुंड, आर्वी, सोनगिर, नगांव (बु.), फागणे, मुकटी, धुळे (ग्रामीण) कुसुबा, नेर (म.), लामकनी

केळी	धुळे	शिंदखेडा	शिंदखेडा, चिमठाणे, शेवाळे, खलाणे, नरडाणे, बेटावद, वर्षी, दोंडाईचा, विखरण, विरदेल.
केळी	धुळे	साक्री	साक्री, कासारे, म्हसदी (प्रा.), दुसाने, निजामपूर, ब्राम्हणवेल, पिंपळनेर, दहीवेल, कुडाशी, उमरपाटा.
केळी	धुळे	शिरपूर	शिरपूर, बोराडी, अर्थे, जवखेडे, होळेनाथे, थाळनेर, सांगवी
केळी	सांगली	मिरज	मिरज, मालगाव, सांगली, बुधगाव, कसबे- डिग्रज, कवलापुर, आरग
केळी	सांगली	कडेगांव	कडेगांव, चिंचणी
केळी	सांगली	वाळवा	वाळवा, पेठ, इस्लापूर, कुरळप, कासेगांव, तांदूळवाडी, कामेरी, बहे, कोरगांव, आष्टा, ताकारी
केळी	सांगली	पलूस	पलूस, कुंडल, भिलवडी, अंकलखोप
केळी	सांगली	जत	जत, डफळापूर
केळी	सांगली	तासगांव	तसगाव, विसापुर, येळावी
केळी	सांगली	खानापुर	विटा, भाळवणी
केळी	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	तिऱ्हे, वडाळा, मार्डी
केळी	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	बोरामणी, मुस्ती, वळसंग, मंद्रूप, विंचूर, निंबर्गी, होटगी
केळी	सोलापूर	बार्शी	बार्शी, खांडवी, आगळगांव, पांगरी, पानगांव, सुर्डी, वैराग, नारी, उपळे दुमाला, गौडगांव
केळी	सोलापूर	अक्कलकोट	अक्कलकोट, जेऊर, तडवळ, करजगी, दुधनी, मैदरगी, वाघदरी, चपळगांव, किणी
केळी	सोलापूर	मोहोळ	मोहोळ, नारखेड, शेटफळ, पेनुर, वाघोली, कामटी (बु.), सावळेश्वर, टाकळी सिकंदर
केळी	सोलापूर	माढा	माढा, दारफळ, रोपळे क., म्हैसगांव, कुर्डुवाडी, टेंभूर्णी, रांझणी, मोडनिंब, लऊळ
केळी	सोलापूर	करमाळा	करमाळा, जेऊर, उमरड, कोर्टी, केतूर, केम, अर्जुननगर, सालसे
केळी	सोलापूर	पंढरपुर	पंढरपूर, भंडीशेगांव, भाळवणी, करकंब, पटकुरोली, पुळूज, चळे, तुंगत, कासेगांव
केळी	सोलापूर	सांगोला	सांगोला, शिवणे, जवळा, हात्तीद, सोनंद, कोळा, नाझरे, महुद (बु.), संगेवाडी
केळी	सोलापूर	माळशिरस	माळशिरस, इस्लामपूर, अकलूज, लवंग, म्हाळूंग, पिलीव, वेळापूर, नातेपुते, दहीगांव, सदाशिवनगर
केळी	सोलापूर	मंगळवेढा	मंगळवेढा, बोराळे, आंधळगाव, भोसे, हुलजंती, मरवडे, मारापूर.
केळी	परभणी	परभणी	पेडगाव, परभणी, जांब, सिंगणापूर, दैठणा, पिंगळी, झरी
केळी	परभणी	गंगाखेड	गंगाखेड, महातपुरी
केळी	परभणी	सोनपेठ	सोनपेठ, आवलगाव
केळी	परभणी	पाथरी	पाथरी, हादगाव, बाभळगाव
केळी	परभणी	मानवत	मानवत, केकरजवळा
केळी	परभणी	जिंतूर	जिंतूर, बोरी, सावंगी म्हा.
केळी	परभणी	सेलु	कुपटा
केळी	पुणे	दौंड	यवत
केळी	पुणे	आंबेगाव	घोडेगाव, कळंब, मंचर, पारगाव
केळी	पुणे	बारामती	वडगाव निंबाळकर, बारामती, पणदरे, माळेगाव बु.
केळी	पुणे	जुन्नर	जुन्नर, नारायणगाव, ओतूर, निमगावसावा, बेल्हे, वडगाव आनंद, डिंगोरे, राजूर, आपटाळे

केळी	पुणे	इंदापुर	इंदापूर, बावडा, भिगवण, सणसर, निमगाव केतकी, लोणी देवकर, काटी, अंथुर्णे
केळी	पुणे	खेड	आळंदी
केळी	पुणे	हवेली	हडपसर, ऊरळी कांचन, थेऊर
केळी	पुणे	शिरुर	शिरुर, रांजणगाव गणपती, टाकळी हाजी, मलठण, पाबळ, कोरेगाव भिमा, तळेगाव ढमढेरे, वडगाव रासाई, न्हावरा
केळी	सातारा	कोरेगाव	रहिमतपूर
केळी	सातारा	खटाव	मायणी
केळी	सातारा	वाई	वाई, ओझडे, सुरुर, धोम, पसरणी, भुईज, पाचवड
केळी	सातारा	फलटण	आसू, तरडगाव, होळ
केळी	सातारा	माण	मलवडी, वर - मलवडी
केळी	सातारा	कराड	कोळे, सुपने, उब्रंज
केळी	लातूर	औसा	किल्लारी, मातोळा
केळी	अकोला	अकोट	पणज, उमरा, अकोलखेड, अकोट
केळी	अकोला	तेल्हारा	तेल्हारा, माळेगाव बाजार, हिवरखेड, अडगांव (बु.)
केळी	अकोला	पातुर	चान्नी
केळी	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद (श.), उस्मानाबाद (ग्रा.), बेंबळी, केशेगाव, पाडोळी, तेर, ढोकी, जागजी
केळी	उस्मानाबाद	तुळजापूर	ईटकळ, सावरगाव, सलगरा, मंगरुळ, जळकोट, नळदुर्ग, तुळजापूर.
केळी	उस्मानाबाद	भूम	भूम, वालवड, माणकेश्वर, अंभी, ईट
केळी	उस्मानाबाद	परंडा	परंडा, आसु, जवळा नि, आनाळा, सोनारी
केळी	उस्मानाबाद	कळंब	कळंब, इटकूर, येरमाळा, मोहा, शिरढोण, गोंविदपूर
केळी	उस्मानाबाद	उमरगा	उमरगा, दाळींब, नारंगवाडी, मुळज, मुरुम
केळी	उस्मानाबाद	वाशी	वाशी, तेरखेडा, पारगाव
केळी	उस्मानाबाद	लोहारा	लोहारा, माकणी, जेवळी
केळी	कोल्हापूर	पन्हाळा	कळे
केळी	कोल्हापूर	हातकणंगले	हातकणंगले, वडगाव
केळी	कोल्हापूर	शिरोळ	नांदणी, जयसिंगपूर
केळी	औरंगाबाद	पैठण	पैठण, लोहगाव, पिंपळवाडी पी..
केळी	औरंगाबाद	गंगापूर	वाळूज, शेंदुरवाडा, गंगापूर
केळी	औरंगाबाद	सोयगाव	सोयगांव, बनोटी, सावळदबारा
केळी	औरंगाबाद	कन्नड	कन्नड, चिखलठाण, चापानेर, चिंचोली, करंजखेडा, देवगावरंगारी, पिशोर
केळी	औरंगाबाद	सिल्लोड	आमठाणा
केळी	औरंगाबाद	वैजापूर	नागमठाण,
केळी	अमरावती	अचलपूर	अचलपूर, पथ्रोट, परतवाडा, परसापूर
केळी	अमरावती	अंजनगाव सुर्जी	अंजनगाव, भंडारज, विहिगांव, सातेगांव, कापूसतळणी, कोकर्डा
केळी	अमरावती	चांदुर बाजार	शिरसगाव कसबा, ब्राम्हणवाडा थडी

	केळी	जालना	अंबड	अंबड, वडी गोद्री
	केळी	जालना	घनसावंगी	तिर्थपुरी, कुंभार पिंपळगाव, घनसावंगी, राणीउंचेगाव, जामसमर्थ, अंतरवली टेंभी, रांजनी
	केळी	जालना	जालना	जालना, शेवळी नेर, पाचनवडगाव
	केळी	जालना	परतूर	परतूर, आष्टी, श्रीष्टी, वाटूर, सातोना (खु.)
	केळी	जालना	मंठा	ढोकसाळ, तळणी, पांगरी (गो.), मंठा
	केळी	वर्धा	सेलू	झडशी, सेलू
	केळी	बीड	केज	केज, हनमंत पिंपरी, नांदूरघाट
	केळी	बीड	बीड	राजूरी (न.), नेकनूर, चौसाळा
	केळी	बीड	शिरुर (का.)	तिंतरवनी
	केळी	बीड	गेवराई	जातेगांव, धोंडराई
	केळी	बीड	माजलगांव	माजलगांव, गंगामसला, किट्टीआडगांव, तालखेड, नित्रुड, दिंद्रुड
	केळी	बीड	अंबेजोगाई	लोखंडी सावरगांव
	केळी	बीड	धारूर	धारूर, तेलगाव
	केळी	ठाणे	शहापूर	शहापूर, किन्हवली, वाशिंद, डोळखांब, खर्डी
	केळी	ठाणे	मुरबाड	मुरबाड, धसई, न्याहाडी, डेहरी, सरळगांव
	केळी	ठाणे	कल्याण	टिटवाळा, नडगाव
	केळी	ठाणे	भिवंडी	भिवंडी -१, भिवंडी - २, पडघा, आनगाव, दिघाशी, खारबाव
	केळी	ठाणे	अंबरनाथ	बदलापूर, गोरेगांव, कुंभाली, अंबरनाथ
	केळी	पालघर	पालघर	पालघर, बोईसर, तारापूर, मनोर, सफाळे, आगरवाडी
	केळी	पालघर	डहाणू	डहाणू, चिंचणी, सायवन, कासा, मल्याण
	केळी	पालघर	वसई	वसई, विरार, मानिकपूर, निर्मळ, आगाशी, मांडवी
	केळी	पालघर	वाडा	वाडा, कंचाड, कोने, कुडूस
	केळी	पालघर	जव्हार	जव्हार, साखरशेत
	केळी	पालघर	विक्रमगड	विक्रमगड, तलवाडा
	केळी	अहमदनगर	कर्जत	कर्जत, राशिन, भांबोरा, कोंभळी, मिरजगाव, माहि.
	केळी	अहमदनगर	शेवगांव	एरंडगाव, चापडगाव, भातकुडगाव
	केळी	अहमदनगर	नेवासा	नेवासा खु., कुकाना, चांदा, वडाळा ब., नेवासा बु., सलाबदपुर, सोनई
	केळी	रत्नागीरी	चिपळूण	कळकवणे
	केळी	सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	बांदा, मडुरा
	केळी	सिंधुदुर्ग	दोडामार्ग	तळकट, भेडसी
	केळी	यवतमाळ	उमरखेड	उमरखेड
	केळी	यवतमाळ	महागांव	महागांव, मोरथ
	केळी	यवतमाळ	पुसद	जांब बाजार
७	संत्रा	अकोला	बार्शीटाकळी	राजंदा

संत्रा	अकोला	मुर्तीजापूर	कुरूम, हातगाव, निंभा
संत्रा	अकोला	अकोट	अकोट, उमरा, पणज, अकोलखेड
संत्रा	अकोला	तेल्हारा	अडगाव (बु.), तेल्हारा, हिवरखेड
संत्रा	अकोला	पातुर	पातूर, आलेगांव, बाभुळगाव
संत्रा	अमरावती	अमरावती	अमरावती, वडाळी, बडनेरा, नवसारी, डवरगांव, माहूली जहागिर, नांदगाव पेठ.
संत्रा	अमरावती	भातकुली	निंभा.
संत्रा	अमरावती	चांदुर रेल्वे	चांदूर रेल्वे, पळसखेड, घुईखेड, आमला विश्वेश्वर, सातेफळ
संत्रा	अमरावती	धामणगांव रेल्वे	धामणगाव रेल्वे, चिंचोली, भातकुली, अंजनसिंगी, मंगरुळ दस्तगिर, दत्तापूर, तळेगाव दशासर
संत्रा	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	नांदगाव खंडेश्वर, दाभा, शिवणी र., मंगरुळ चव्हाळा, पापळ, लोणी, धानोरा गुरव, माहूलीचोर
संत्रा	अमरावती	मोर्शी	अंबाडा, हिरवखेड, रिद्धपूर, धामणगाव (काटपूर), नेरपिंगळाई, शिरखेड, मोर्शी.
संत्रा	अमरावती	वरुड	वरुड, बेनोदा, पुसला, वाठोडा, लोणी, शेंदूरजना घाट, राजोरा बाजार
संत्रा	अमरावती	तिवसा	तिवसा, मोझरी, वऱ्हा, कुऱ्हा वरखेड
संत्रा	अमरावती	चांदुर बाजार	चांदूर बाजार, ब्राम्हणवाडा थडी, बेलोरा, करजगाव, शिरसगाव कसबा, तळेगाव मोहना, आसेगाव पुर्णा
संत्रा	अमरावती	अचलपूर	अचलपूर, रासेगाव, असदपूर, परसापूर, पथ्रोट, परतवाडा
संत्रा	अमरावती	चिखलदरा	चिखलदरा, सेमाडोह, टेंभूरसोडा
संत्रा	अमरावती	अंजनगाव सुर्जी	अंजनगाव, भंडारज, विहीगांव, सातेगांव, कापूसतळणी, कोकर्डा
संत्रा	बुलढाणा	मेहकर	डोनगांव, हिवरा आश्रम, मेहकर, जानेफळ, शे. देशमुख. ना. दत्तापुर
संत्रा	बुलढाणा	लोणार	बीबी, अंजनी खुर्द, सुलतानपूर, लोणार, हिरदव
संत्रा	बुलढाणा	खामगांव	आडगाव, लाखनवाडा, काळेगांव, वझर, हिवरखेड
संत्रा	बुलढाणा	संग्रामपूर	सोनाळा, बावनबीर, संग्रामपुर
संत्रा	बुलढाणा	सिंदखेड राजा	सेंदुरजन, साखरखेडा, मलकापुर पांग्रा
संत्रा	बुलढाणा	देऊळगांव राजा	अंढेरा, दे. माही.
संत्रा	बुलढाणा	जळगांव जा.	जामोद
संत्रा	यवतमाळ	कळंब	कळंब, कोठा, सावरगाव, जोडमोहा, पिंपळगाव
संत्रा	यवतमाळ	राळेगाव	राळेगाव, झाडगाव.
संत्रा	यवतमाळ	पुसद	पुसद, जांबबाजार, वरुड
संत्रा	यवतमाळ	उमरखेड	उमरखेड, मुळावा, ढाणकी, विडुळ, चातारी
संत्रा	यवतमाळ	महागांव	मोरत, गुंज, काळी (दौ).
संत्रा	यवतमाळ	दिग्रस	दिग्रस, कालगाव, तिवरी, तूपटाकळी.
संत्रा	यवतमाळ	दारव्हा	दारव्हा, महागांव
संत्रा	यवतमाळ	नेर	माणिकवाडा, वटफळी, शिरसगांव, मालखेड
संत्रा	यवतमाळ	आर्नी	आर्नी, जवळा.
संत्रा	यवतमाळ	बाभुळगाव	घारपळ

संत्रा	वर्धा	आर्वी	आर्वी, रोहना, खरांगणा, वाठोडा.
संत्रा	वर्धा	कारंजा	कारंजा, ठाणेगाव, सारवाडी, कन्नमवारग्राम
संत्रा	वर्धा	आष्टी	आष्टी, तळेगाव, साहूर
संत्रा	वाशिम	वाशिम	वाशिम, अणशिंग, केकतउमरा, पार्डीआसरा, राजगाव
संत्रा	वाशिम	रिसोड	रिसोड, केनवड, भरजहागीर, रिठद.
संत्रा	वाशिम	मालेगाव	मालेगाव, मुंगळा, करंजी, किन्हीराजा, शिरपूर, चांडस, मेडसी
संत्रा	वाशिम	मंगरुळपीर	मंगरुळपीर, शेलुबाजार, पोटी, कवठळ, धानोरा, पार्डीताड
संत्रा	वाशिम	मानोरा	मानोरा, गिरोली, उमरी बु., कुपटा
संत्रा	वाशिम	कारंजा	कारंजा, उंबर्डा बाजार, कामरगाव, धनज बु., पोहा, हिवरालाहे, येवता
संत्रा	नागपूर	नागपूर	सोनेगाव (लोधी), वाडी, बोरी, गोधणी
संत्रा	नागपूर	कामठी	कामठी, वडोदा.
संत्रा	नागपूर	हिंगणा	हिंगणा, कान्होलीबारा, आडेगाव, गुमगांव, टाकळघाट.
संत्रा	नागपूर	रामटेक	देवलापार, रामटेक, मुसेवाडी
संत्रा	नागपूर	पारशिवणी	पारशिवणी, नवेगाव खैरी, आमडी, कन्हान
संत्रा	नागपूर	काटोल	काटोल, पारडशिंगा, येनवा, मेटपांजरा, रिधोरा, कोंढाळी.
संत्रा	नागपूर	नरखेड	नरखेड, मोवाड, सावरगाव, भिष्णूर, जलालखेडा, मेंढला.
संत्रा	नागपूर	सावनेर	सावनेर, पाटण सावंगी, केळवद, खापा, बढेगाव.
संत्रा	नागपूर	कळमेश्वर	कळमेश्वर, धापेवाडा, मोहपा, तेलकामठी.
संत्रा	नागपूर	उमरेड	पाचगाव, हेवती, कुही.
संत्रा	नागपूर	भिवापूर	भिवापूर, कारगांव . मालेवाडा
संत्रा	नागपूर	कुही	तितुर.
संत्रा	अहमदनगर	राहुरी	वांबोरी
संत्रा	अहमदनगर	नगर	कापुरवाडी, केडगाव, भिंगार, नागापुर, जेऊर, चिंचोडी, वाकळी, चास, रुईछत्तीसी
संत्रा	अहमदनगर	पारनेर	वाडेगव्हाण, निघोज, भाळवणी
संत्रा	अहमदनगर	श्रीगोंदा	बेलवंडी, चिभळा, दैवदैठण, कोळगाव
संत्रा	अहमदनगर	कर्जत	मिरजगाव
संत्रा	अहमदनगर	नेवासा	चांदा, घोडेगांव, नेवासा खु., नेवासा बु., सलाबदपुर, कुकाणा, वडाळा ब.
संत्रा	अहमदनगर	पाथर्डी	करंजी, पाथर्डी, माणिकदौंडी, मिरी, टाकळीमानुर, कोरडगाव
संत्रा	अहमदनगर	शेवगांव	एरंडगाव, ढोरजळगाव
संत्रा	हिंगोली	हिंगोली	हिंगोली, डिग्रस कराळे, माळहिवरा, खंबाळा, सिरसम (बु.), नर्सी, बासंबा
संत्रा	हिंगोली	औंढानागनाथ	औंढानागनाथ, जवळाबाजार, साळणा, येहळेगाव
संत्रा	हिंगोली	सेनगाव	गोरेगाव, आजेगाव, हट्टा, साखरा, सेनगाव, पानकनेरगाव
संत्रा	हिंगोली	कळमनुरी	कळमनुरी, वाकोडी, नांदापूर, आखाडाबाळापुर, डोंगरकडा, वारंगाफाटा
संत्रा	हिंगोली	बसमत	हायतनगर, गिरगाव, हट्टा, टेंभुर्नी, अंबा, बसमत, करुंदा
संत्रा	परभणी	परभणी	जांब

	संत्रा	परभणी	पुर्णा	पुर्णा, कात्नेश्वर
	संत्रा	परभणी	मानवत	मानवत
	संत्रा	परभणी	जिंतूर	जिंतूर, बोरी, सावंगी म्हा., आडगाव
	संत्रा	परभणी	सेलु	कुपटा
	संत्रा	बीड	आष्टी	आष्टी, कडा, धांमणगाव, दौला वडगाव, पिंपळा, टाकळसिंग, धानोरा
	संत्रा	पुणे	शिरुर	शिरूर, राजणगाव गणपती, टाकळी हाजी, मलठण, न्हावरा, पाबळ, तळेगाव ढमढेरे
	संत्रा	जालना	परतूर	आष्टी, श्रीष्टी, सातोना खु.
८	आंबा	नाशिक	दिंडोरी	दिंडोरी, उमराळे, ननाशी, कोशिंबे, वणी.
	आंबा	नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	त्र्यंबकेश्वर, वेळूंजे, हरसलू.
	आंबा	नाशिक	पेठ	पेठ, जोगमोडी, कोहोर.
	आंबा	नाशिक	सुरगाणा	सरगाणा, उंबरठाणा, बा-हे, बोरगांव, मनखेड.
	आंबा	नाशिक	नाशिक	पाथर्डी, मखमलाबाद, माडसांगवी, सातपुर, गिरणारे
	आंबा	नाशिक	सिन्नर	सिन्नर, डुबेरे, शहा, देवपुर
	आंबा	नाशिक	कळवण	अभोणा
	आंबा	बीड	बीड	बीड, पाली, नाळवंडी, पिंपळनेर, म्हाळसजवळा, पेडगांव, राजुरी (न.), मांजरसुंबा, नेकनूर, चौसाळा, राजुरी (न.), लिंबागणेश
	आंबा	बीड	पाटोदा	थेरला, अंमळनेर, दासखेड, पाटोदा
	आंबा	बीड	आष्टी	कडा, धामणगाव, दौलावडगाव, आष्टी, टाकळसिंग, धानोरा, पिंपळा
	आंबा	बीड	केज	केज, होळ, युसुफ वडगाव, बनसारोळा, हा. पिंपरी, नांदुरघाट, विडा.
	आंबा	बीड	शिरुर (का.)	शिरुर (का.), रायमोहा, तिंतरवनी
	आंबा	बीड	अंबेजोगाई	लोंखडी सावरगांव, बर्दापूर, घाटनांदुर, पाटोदा म, अंबेजोगाई
	आंबा	बीड	माजलगांव	माजलगांव, गंगामसला, दिंद्रुड, नित्रुड, तालखेड, किट्टी आडगाव
	आंबा	बीड	गेवराई	गेवराई, चंकलांबा, मादळमोही, पाचेगाव, तलवडा, रेवकी
	आंबा	बीड	धारूर	धारूर, मोहखेड, तेलगाव
	आंबा	बीड	वडवणी	वडवणी, कवडगाव (बु.)
	आंबा	बीड	परळी वै.	परळी (वै.), सिरसाळा, नागापुर, धर्मापुरी, पिंपळगाव गाढे
	आंबा	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	तिऱ्हे, वडाळा, मार्डी, उ.सोलापूर, शेळगी
	आंबा	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	बोरामणी, मुस्ती, वळसंग, मंद्रूप, विंचूर, निंबर्गी, होटगी
	आंबा	सोलापूर	बार्शी	बार्शी, खांडवी, आगळगांव, पांगरी, पानगांव, सुर्डी, वैराग, नारी, उपळे दुमाला, गौडगांव
	आंबा	सोलापूर	अक्कलकोट	अक्कलकोट, जेऊर, तडवळ, करजगी, दुधनी, मैदरगी, वाघदरी, चपळगांव, किणी
	आंबा	सोलापूर	मोहोळ	मोहोळ, नारखेड, शेटफळ, पेनुर, वाघोली, कामटी (बु.), सावळेश्वर, टाकळी सिकंदर
	आंबा	सोलापूर	माढा	माढा, दारफळ, रोपळे क., म्हैसगांव, कुर्डुवाडी, टेंभूर्णी, रांझणी, मोडनिंब, लऊळ
	आंबा	सोलापूर	करमाळा	करमाळा, जेऊर, उमरड, कोर्टी, केतूर, केम, अर्जुननगर, सालसे
	आंबा	सोलापूर	पंढरपुर	पंढरपूर, भंडीशेगांव, भाळवणी, करकंब, पटकुरोली, पुळूज, चळे, तुंगत, कासेगांव

आंबा	सोलापूर	सांगोला	सांगोला, शिवणे, जवळा, हात्तीद, सोनंद, कोळा, नाझरा, महुद (बु.), संगेवाडी
आंबा	सोलापूर	माळशिरस	माळशिरस, इस्लामपूर, अकलूज, लवंग, म्हाळूंग, पिलीव, वेळापूर, नातेपुते, दहीगांव, सदाशिवनगर
आंबा	सोलापूर	मंगळवेढा	मंगळवेढा, बोराळे, आंधळगाव, भोसे, हुलजंती, मरवडे, मारापूर.
आंबा	अहमदनगर	अहमदनगर	कापूरवाडी, वाळकी
आंबा	अहमदनगर	पारनेर	पारनेर, भाळवणी, वाडेगव्हाण, सुपा, टाकळीढोकेश्वर, पळशी
आंबा	अहमदनगर	श्रीगोंदा	बेलवंडी, श्रीगोंदा
आंबा	अहमदनगर	जामखेड	जामखेड, अरणगांव, नान्नज, नायगाव, खर्डा
आंबा	अहमदनगर	शेवगांव	बोधेगांव, चापडगांव, भातकुडगाव, शेवगाव, ढोरजळगाव
आंबा	अहमदनगर	पाथर्डी	पाथर्डी, माणिकदौन्डी, टाकळीमानुर, कोरडगांव, करंजी, मिरी
आंबा	अहमदनगर	नेवासा	नेवासा (बु.), नेवासा(खु.), सलाबतपूर, चांदा, कुकाणा, घोडेगाव, वडाळा ब.
आंबा	अहमदनगर	श्रीरामपूर	श्रीरामपूर, टाकळीभान, बेलापूर, उंदीरगाव
आंबा	अहमदनगर	कोपरगाव	रवंदे, कोपरगाव, दहेगाव बोलका, सुरेगाव, पोहेगाव
आंबा	अहमदनगर	कर्जत	कर्जत, राशिन, भांबोरा, कोंभळी, मिरजगाव, माहि.
आंबा	अहमदनगर	राहुरी	वांबोरी, देवळाली प्र., सात्रळ, ताहाराबाद, राहुरी
आंबा	अहमदनगर	राहाता	बाभळेश्वर
आंबा	औरंगाबाद	औरंगाबाद	चौका, कांचनवाडी, चित्तेपिंपळगाव, करमाड, लाडसावंगी, चिखलठाणा, हरसूल
आंबा	औरंगाबाद	फुलंब्री	फुलंब्री, आळंद, वडोदबाजार, पिरबावडा
आंबा	औरंगाबाद	पैठण	पैठण, पिंपळवाडी पी., बालानगर, लोहगाव, नांदर, ढोरकीन, बीडकीन
आंबा	औरंगाबाद	वैजापूर	वैजापूर, खंडाळा, लाडगांव, लोणी (खु), महालगाव, शिऊर, बोरसर
आंबा	औरंगाबाद	गंगापूर	गंगापुर, तुरकाबाद, मांजरी, शेंदुरवाडा, डोंनगाव स, सि.वडगाव
आंबा	औरंगाबाद	खुलदाबाद	वेरुळ, बाजारसावंगी, सुलतानपूर.
आंबा	औरंगाबाद	सिल्लोड	बोरगाव बा, अजिंठा, आंभई, आमठाणा, गोळेगाव, सिल्लोड
आंबा	औरंगाबाद	कन्नड	चापानेर, पिशोर, चिंचोली, चिकलठाणा, नाचनवेल, करजखेडा, कन्नड
आंबा	जालना	जालना	वाघुळ (जा.), रामनगर, शेवळी, पाचन वडगाव, जालना ग्रामिण, नेर, जालना(श)
आंबा	जालना	बदनापूर	शेलगांव, दाभाडी, बावणेपांगरी, रोषणगाव, बदनापूर
आंबा	जालना	मंठा	ढोकसाळ, तळणी, पांगरी (गो.), मंठा
आंबा	जालना	भोकरदन	भोकरदन, राजूर, पिंपळगाव (रे.), हसनाबाद, आन्वा, सिपोरा (बा.), धावडा, केदारखेडा,
आंबा	जालना	घनसावंगी	घनसावंगी, तिर्थपुरी, कुंभारपिंपळगाव, राणीउचेगांव, अंतरवली टेंभी
आंबा	जालना	अंबड	अंबड, वडीग्रोदी, धनगर पिंपरी, जामखेड, रोहिलागड, सुखापूरी
आंबा	जालना	परतूर	आष्टी, श्रीष्टी, परतुर, वाटुर, सातोना.
आंबा	जालना	जाफ्राबाद	टेंभुर्णी, कुंभारझरी, वरुड (बु.), जाफ्राबाद, माहोरा
आंबा	लातूर	लातूर	बाभळगाव, लातूर, हरगूळ (बु.), कासार खेडा, गातेगाव, तांदुळजा, चिंचोली (बु.), मुरुड, कन्हेरी
आंबा	लातूर	रेणापूर	पानगांव, कारेपूर, रेणापूर, पोहरेगांव, पळशी

आंबा	लातूर	औसा	औसा, लामजना, किनिथोट, मातोळा, भादा, बेलकुंड, किल्लारी, उजनी
आंबा	लातूर	अहमदपूर	अहमदपूर, कीनगाव, आंधोरी, शिरुर ताजबंद, हाडोळती
आंबा	लातूर	चाकूर	चाकूर, शेळगाव, नळेगाव, वडवळ नागनाथ, झरी (बु.), आष्टा
आंबा	लातूर	जळकोट	जळकोट, घोन्सी
आंबा	लातूर	निलंगा	निलंगा, पाणचिंचोली, आंबुलगा (बु.), कासारसिरसी, मदनसुरी, औरादशहाजानी, कासार बालकुंदा, हलगरा, निटूर, भूतमुगळी
आंबा	लातूर	देवणी	देवणी, वलांडी, बोरोळ
आंबा	लातूर	शि. अनंतपाळ	शिरुरअनंतपाळ, साकोळ
आंबा	लातूर	उदगीर	हेर, देवर्जन, नळगीर, नागलगाव. उदगीर, मोघा, वाढवणा बु., तोंडार
आंबा	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद (श.), उस्मानाबाद (ग्रा.), बेंबळी, केशेगाव, पाडोळी, तेर, ढोकी, जागजी
आंबा	उस्मानाबाद	तुळजापूर	ईटकळ, सावरगाव, सलगरा, मंगरुळ, जळकोट, नळदुर्ग, तुळजापूर.
आंबा	उस्मानाबाद	भूम	भूम, वालवड, माणकेश्वर, अंभी, ईट
आंबा	उस्मानाबाद	परंडा	परंडा, आसु, जवळा नि, अनाळा, सोनारी
आंबा	उस्मानाबाद	कळंब	कळंब, इटकूर, येरमाळा, मोहा, शिरढोण, गोंविदपूर
आंबा	उस्मानाबाद	उमरगा	उमरगा, दाळींब, नारंगवाडी, मुळज, मुरुम
आंबा	उस्मानाबाद	वाशी	वाशी, तेरखेडा, पारगाव
आंबा	उस्मानाबाद	लोहारा	लोहारा, माकणी, जेवळी
आंबा	सांगली	मिरज	मिरज, मालगाव, आरग, कवलापुर
आंबा	सांगली	शिराळा	शिराळा, कोकरुड, शिरसी, सागाव, मांगले, चरण
आंबा	सांगली	वाळवा	चीकुर्डा
आंबा	सांगली	आटपाडी	आटपाडी, दिघंची, खरसुंडी
आंबा	सांगली	पलूस	पलूस
आंबा	सांगली	जत	जत, उमदी, माडग्याळ, शेगांव
आंबा	सांगली	तासगांव	तासगांव, सावळज, मणेराजूरी, विसापूर, येळावी, मांजर्डे
आंबा	सांगली	खानापुर	खानापूर, विटा, लेंगरे, भाळवणी, करंजे
आंबा	सांगली	कडेगाव	कडेगाव, नेवरी, वांगी, चिंचणी
आंबा	पुणे	दौंड	रावणगाव
आंबा	पुणे	आंबेगाव	घोडेगाव, आंबेगाव, कळंब, मंचर, पारगाव
आंबा	पुणे	भोर	किकवी, वेळू, भोर, भोलावडे, आंबवडे, संगमनेर, नसरापुर, निगुडघर
आंबा	पुणे	जुन्नर	जुन्नर, नारायणगाव, आपटाळे, वडगाव आनंद, बेल्हे, राजुर, डिंगोरे, निमगावसावा, ओतूर
आंबा	पुणे	मावळ	वडगाव, खडकाळा, तळेगाव दाभाडे, शिवणे
आंबा	पुणे	खेड	चाकण, राजगुरुनगर, कनेरसर, वाडा, कुडे बु., कडूस, पाईट, पिंपळगाव तर्फे खेड, आळंदी
आंबा	पुणे	हवेली	खेडशिवापूर, खडकवासला, भोसरी, कोथरुड, थेऊर
आंबा	पुणे	शिरुर	शिरुर, रांजणगाव गणपती, टाकळी हाजी, मलठण, पाबळ, कोरेगाव भिमा, तळेगाव ढमढेरे, वडगाव रासाई, न्हावरा

आंबा	पुणे	वेल्हा	वेल्हा, पानशेत, आंबवणे, विंझर
आंबा	पुणे	मुळशी	पौड, माले, थेरगाव, घोटावडे, मुठा, पिरंगुट
आंबा	पुणे	बारामती	बारामती, माळेगाव बु., पंधरे, वडगांव नि..
आंबा	पुणे	इंदापुर	भिगवण, लोणीदेवकर, बावडा, निमगांव केतकी, अंथुर्णे, काटी
आंबा	पुणे	सासवड (पुरंदर)	भिवडी, सासवड
आंबा	कोल्हापूर	पन्हाळा	कोडोली, बारजभुगांव, कळे
आंबा	कोल्हापूर	राधानगरी	आवळी (बु.), कसबा तारळे, राधानगरी, सरवडे, कसबावाळवे, राशीवडे (बु.)
आंबा	कोल्हापूर	भुदरगड	पिंपळगाव, कडगांव, करडवाडी
आंबा	कोल्हापूर	गडहिंग्लज	गडहिंग्लज, महागांव, नेसरी
आंबा	कोल्हापूर	चंदगड	कोवाडा
आंबा	नंदुरबार	नवापूर	नवापूर, विसरवाडी
आंबा	नंदुरबार	अक्कलकुवा	अक्कलकुवा, खापर, मोरबा, मोलगी, दाब, वळफळी
आंबा	नंदुरबार	तळोदा	प्रतापपूर
आंबा	नंदुरबार	अक्राणी	रोषमाळ, चुलवड, खुंटामोडी, तोरणमाळ.
आंबा	बुलढाणा	सिंदखेड राजा	सिंदखेड राजा
आंबा	जळगांव	जळगांव	जळगाव, आसोदा, म्हासावद
आंबा	जळगांव	जामनेर	जामनेर, नेरी, मालदाभाडी, पहूर, शेदूर्णी, तोंडापुर, फत्तेपुर, वाकडी
आंबा	जळगांव	चाळीसगाव	मेहूणबारे, चाळीसगाव, शिरसगाव, बहाळ, हातले, खडकी बु. तळेगाव
आंबा	जळगांव	पाचोरा	पाचोरा
आंबा	जळगांव	चोपडा	हातेड
आंबा	जळगांव	धरणगाव	धरणगाव, पाळधी
आंबा	परभणी	परभणी	जांब, पिंगळी, दैठणा
आंबा	परभणी	पुर्णा	कात्नेश्वर, चुडवा, लिमला
आंबा	परभणी	मानवत	मानवत, केकरजवळा
आंबा	परभणी	सोनपेठ	सोनपेठ, आवलगाव
आंबा	परभणी	जिंतूर	बोरी
आंबा	नांदेड	अर्धापुर	मालेगाव, दाभड
आंबा	नांदेड	मुखेड	मुक्रमाबाद
आंबा	ठाणे	अंबरनाथ	अंबरनाथ, बदलापुर, गोरेगाव, कुभार्ली
आंबा	ठाणे	शहापूर	शहापूर, किन्हवली, वाशिंद, डोळखांब, खर्डी
आंबा	ठाणे	भिवंडी	आनगाव, पडघा, दिघाशी, खारबाव
आंबा	ठाणे	मुरबाड	मुरबाड, धसई, न्याहाडी, देहरी, सरळगाव
आंबा	ठाणे	कल्याण	टिटवाळा, नडगाव
आंबा	पालघर	पालघर	पालघर, बोईसर, तारापुर, सफाळा, आगरवाडी, मनोर
आंबा	पालघर	डहाणू	डहाणू, चिंचणी, मल्याण, सायवन, कासा

आंबा	पालघर	वसई	वसई, विरार, मानिकपूर, निर्मळ, आगाशी, मांडवि
आंबा	पालघर	वाडा	वाडा कंचाड, कुडूस, कोने
आंबा	पालघर	तलासरी	तलासरी, झरी
आंबा	पालघर	विक्रमगड	विक्रमगड, तलवाडा
आंबा	पालघर	जव्हार	जव्हार, साखरखेत
आंबा	पालघर	मोखाडा	मोखाडा, खोडाळा
आंबा	रत्नागिरी	रत्नागिरी	रत्नागिरी, खेडशी, पावस, जयगड, फणसोप, कोतवडे, मालगुंड, पाली, तरवळ
आंबा	रत्नागिरी	मंडणगड	म्हाप्रळ, मंडणगड, देव्हारे
आंबा	रत्नागिरी	दापोली	दापोली, बुरोडी, दाभोळ, आंजर्ले, वाकवली, वेळवी, पालगड
आंबा	रत्नागिरी	राजापूर	जैतापूर, कुभवडे, नाते, राजापुर, कोंडावे तर्फे सौंदळ, ओणी, पाचळ, सोंदळ
आंबा	रत्नागिरी	गुहागर	गुहागर, हेदवी, तळावली, पाटान्हाळे, आबलोली,
आंबा	रत्नागिरी	संगमेश्वर	माभळे, फुंगुस, तर्ये, कदवई, माखजन, मुरडव, फणसवणे, आंगवली, कोंडगाव, देवळे, देवरुख, तुळसणी
आंबा	रत्नागिरी	लांजा	लांजा, भाबेड, पुनस, साटवली, विलवडे
आंबा	रत्नागिरी	खेड	खेड, शिर्शी, आंबवली, कुळवंडी, भरणे, लवेल, धामणंद
आंबा	रत्नागिरी	चिपळूण	चिपळूण, खेर्डी, मार्गताम्हणे, रामपूर, वहाळ, सावर्डे, आसुर्डे, कळकवणे, शिरगाव.
आंबा	सिंधूदुर्ग	देवगड	देवगड, पडेल, पाटगाव, मिठबाव, बापर्डे, शिरगाव
आंबा	सिंधूदुर्ग	कुडाळ	वालावल, कुडाळ, कडावल, कसाल, माणगांव, पिंगुळी
आंबा	सिंधूदुर्ग	मालवण	आंबेरी, पेंदूर, पोईप, श्रावण, आचरा, मालवण, मसुरे
आंबा	सिंधूदुर्ग	सावंतवाडी	आजगाव, सावंतवाडी, बांदा, मडूरा, आंबोली
आंबा	सिंधूदुर्ग	वेंगुर्ला	वेंगुर्ला, शिरोडा, म्हापण, वेटोरे
आंबा	सिंधूदुर्ग	कणकवली	कणकवली, फोंडा, नांदगाव, सांगवे, तळेरे, वाघाडे,
आंबा	सिंधूदुर्ग	दोडामार्ग	तळकट, भेडशी
आंबा	सिंधूदुर्ग	वैभववाडी	वैभववाडी, येडगाव, भुईबावडा
आंबा	रायगड	अलिबाग	अलिबाग, पोयनाड, किहिम, सारळ, चौल, चरी, रामराज
आंबा	रायगड	श्रीवर्धन	श्रीवर्धन, वाळवटी, बोलीपंचतन
आंबा	रायगड	पेण	हमरापूर, वाशी, पेण, कासू, कामार्ली
आंबा	रायगड	उरन	उरन, कोप्रोली, जासई
आंबा	रायगड	माणगाव	माणगाव, इंदापूर, गोरेगाव, लोणेरे, निजामपूर
आंबा	रायगड	रोहा	रोहा, चनेरा, नागोठणे, कोलाड
आंबा	रायगड	महाड	महाड, बीरवाडी, नाते, करंजाडी, खरवली, तुडील
आंबा	रायगड	पेण	पेण, कासू, कामार्ली
आंबा	रायगड	कर्जत	कर्जत, नेरळ, कडाव, कळंब, कशेळे
आंबा	रायगड	खालापूर	चौक, वावोशी, खोपोली
आंबा	रायगड	पनवेल	पनवेल, पोयंजे, ओवळे, कर्नाळा, तळोजे, मोरबे

	आंबा	रायगड	तळा	तळा, मेढ
	आंबा	रायगड	सुधागड	पाली, आतोने, जांभूळपाडा
	आंबा	रायगड	पोलादपूर	पोलादपूर, कोंडवी, वाकण
	आंबा	रायगड	म्हसळा	म्हसळा, खामगाव.
	आंबा	धुळे	शिरपूर	शिरपूर, बोराडी, अर्थे, होळनांथे
	आंबा	धुळे	साक्री	उमरपाटा, कुडाशी
	आंबा	वाशिम	वाशिम	केकतउमरा, राजगाव
	आंबा	वाशिम	मानोरा	मानोरा

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : अहमदनगर, अमरावती, नागपूर, वर्धा, यवतमाळ, अकोला, बुलढाणा, हिंगोली, वाशिम, बीड, परभणी, पुणे, जालना. (एकूण जिल्हे-१३)

पिक : संत्रा (आंबिया बहार).

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	हवामान धोका व कालावधी	प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम (प्रती हेक्टर रु)
संत्रा (आंबिया बहार)	**१) अवेळी पाऊस** दि.१ डिसेंबर,२०१९ ते १५ जानेवारी, २०२०	सलग ७ दिवसात एकूण ३० मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रु. १९,२५०/- देय होईल.
	२) कमी तापमान दि. १६ जानेवारी, २०२० ते २८ फेब्रुवारी, २०२०	सलग ३ दिवस १२ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रु. १९,२५०/- देय होईल.
	३) जादा तापमान दि. १ मार्च, २०२० ते ३१ मार्च, २०२०.	सलग ३ दिवस ३९.५ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रु. १९,२५०/- देय होईल.
	४) जादा तापमान दि. १ एप्रिल, २०२० ते ३१ मे, २०२०	सलग ३ दिवस ४५ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रु. १९,२५०/- देय होईल.
एकुण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी		**७७०००**
गारपीट		**विमा संरक्षीत रक्कम रु.**
दि. १ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०		**२५,६६७**
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.		
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)		**७७०००+२५६६७ = १,०२,६६७**

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : अमरावती, बीड, हिंगोली, नांदेड, औरंगाबाद, जालना, नागपूर, वर्धा, अहमदनगर, परभणी, बुलढाणा, जळगांव, उस्माणाबाद, सोलापूर, पुणे, अकोला. (एकूण जिल्हे - १६)

पिक: मोसंबी (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	हवामान धोका व कालावधी	प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम (प्रती हेक्टर रु)
मोसंबी (आंबिया बहार)	१) अवेळी पाऊस दि.१ नोव्हेंबर २०१९ ते ३१ डिसेंबर २०१९	सलग ४ दिवसात एकूण ३० मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रु. १२,८००/- देय होईल.
		सलग ५ दिवसात एकूण ३५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस राहिल्यास नुकसान भरपाई रु. २०,५७०/- देय होईल.
		सलग ६ दिवसात एकूण ४० मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस राहिल्यास नुकसान भरपाई रुपये २५,६००/- देय होईल.
		कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रुपये २५,६००/- देय होईल.
	२) जास्त तापमान दि. १ मार्च २०२० ते ३१ मार्च २०२०	दैनंदिन तापमान ३९ डिग्री सेल्सिअस किंवा त्यापेक्षा जास्त राहिल्यास खालील प्रमाणे नुकसान भरपाई देय राहिल. १) सलग ३ दिवस रुपये ५,०६०/- देय. २) सलग चार दिवस रु. १०,२००/- ३) सलग पाच दिवस रु.१५,४००/- ४) सलग सहा दिवस रु. २०,५७०/- ५) सलग सात दिवस रु.२५,८००/-
		कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रुपये २५,८००/- देय होईल.
	३) जास्त पाऊस दि. १५ ऑगस्ट २०२० ते १५ सप्टेंबर २०२०	सलग ७ दिवसात एकूण १५० मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रुपये ९,६२५/- देय होईल. सलग ७ दिवसात एकूण १७५ मि.मि.किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रुपये १६,१००/- देय होईल. सलग ७ दिवसात एकूण २०० मि.मि.किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रुपये २५,६००/- देय होईल.
		कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रुपये २५,६००/- देय होईल.
एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी		७७०००
गारपीट		**विमा संरक्षीत रक्कम रु.**
दि. १ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०		२५,६६७
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबंधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.		
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)		७७०००+२५६६७ = १०२६६७

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : बुलढाणा, जळगाव, धुळे, सांगली, सोलापूर, नाशिक, जालना, औरंगाबाद, अहमदनगर, लातूर, उस्मानाबाद, बीड, पुणे, सातारा, वाशिम, अकोला, हिंगोली (एकूण जिल्हे-१७)

पिक :डाळिंब (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

<table>
<tr><th>फळपिकाचे नाव</th><th>हवामान धोका प्रमाणके (ट्रिगर)</th><th colspan="2">कालावधी व नुकसान भरपाई रक्कम (प्रती हेक्टर रु)</th></tr>
<tr><td rowspan="7">डाळिंब</td><td>१. अवेळी पाऊस
कालावधी दि. १५ जानेवारी २०२० ते ३१ मार्च २०२०</td><td colspan="2">या कालावधीमध्ये एका दिवसात ५ मि.मि. पाऊस व आर्द्रता ७० टक्के पेक्षा जास्त दोन्ही एकत्रीत घडल्यास नुकसान भरपाई रक्कम १८१५०/-</td></tr>
<tr><td>कालावधी दि. १ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२०</td><td colspan="2">या कालावधीमध्ये एका दिवसात १५ मि.मि. पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. ३०२००/- देय राहील.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">२. जादा तापमान
कालावधी दि. १ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२०</td><td colspan="2">या कालावधीमध्ये कमाल तापमान ४३ डिग्री सेंल्सिअस व त्यापेक्षा जास्त सलग २ दिवस राहिल्या नुकसान भरपाई रक्कम रु. १८१५०/- देय राहील.</td></tr>
<tr><td colspan="2">या कालावधीमध्ये कमाल तापमान ४३ डिग्री सेंल्सिअस व त्यापेक्षा जास्त सलग ३ दिवस राहिल्या नुकसान भरपाई रक्कम रु. ३६३००/- देय राहील.
टिप- कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. ३६३००/-</td></tr>
<tr><td>३. जास्त पाऊस
कालावधी दि. १ जून २०२० ते ३० जून २०२०</td><td colspan="2">या कालावधीमध्ये एका दिवसात ४० मि.मि. पेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. २४२००/- देय राहील.</td></tr>
<tr><td>कालावधी दि. १ जूलै २०२० ते ३१ जूलै २०२०</td><td colspan="2">या कालावधीमध्ये एका दिवसात ५५ मि.मि. पेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. ५४५००/- देय राहील.
टिप- कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. ५४५००/-</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td colspan="2">एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी</td><td colspan="2">टिप- कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. १,२१,०००/-</td></tr>
<tr><td colspan="2">गारपीट</td><td colspan="2">विमा संरक्षीत रक्कम रु.</td></tr>
<tr><td colspan="2">दि. १ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०</td><td colspan="2">४०,३३३</td></tr>
<tr><td colspan="4">विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.</td></tr>
<tr><td colspan="3">एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)</td><td>१२१००० + ४०३३३ = १,६१,३३३</td></tr>
</table>

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : कोल्हापूर, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड, ठाणे, पालघर, नाशिक (एकूण जिल्हे-७)

पिक :काजू (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचेनाव	हवामान धोका व कालावधी	प्रमाणके (ट्रिगर) वनुकसानभरपाईरक्कम (प्रतीहेक्टररु)
काजू (आंबिया बहार)	<u>१) अवेळी पाऊस</u> दि.१ डिसेंबर २०१९ ते२८फेब्रुवारी २०२० कमाल देय नुकसान भरपाई रक्कम रु. ५५२५०/-	१. कोणत्याही एका दिवशी ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रु. ११,०५०/- देय २. कोणत्याही सलग दोन दिवशी ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रु. २२,१००/- देय ३. कोणत्याही सलग तीन दिवशी ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रु. ३८,६४०/- देय ४. कोणत्याही सलग चार दिवशी ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रु. ५५,२५०/- देय
	२) कमी तापमान दि. १ डिसेंबर २०१९ ते २८ फेब्रुवारी २०२० कमाल देय नुकसान भरपाई रक्कम रु. २९७५०/-	१. सलग ३ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी झाल्यास रु. ११,९००/- देय. २. सलग ४ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी झाल्यास रु. १७,८५०/- देय. ३. सलग ५ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी झाल्यास रु. २९,७५०/- देय.
एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी		८५,०००
गारपीट		**विमा संरक्षीत रक्कम रु.**
दि. १ जानेवारी २०२०ते ३० एप्रिल २०२०		**२८,३३३**
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.		
एकुणविमासंरक्षीतरक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रतिहे.)		८५,००० + २८,३३३ = १,१३,३३३

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : जळगांव, बुलढाणा, नांदेड, हिंगोली, नंदुरबार, धुळे, सांगली, सोलापूर, परभणी, पुणे, सातारा, लातुर, अकोला, उस्मानाबाद, कोल्हापुर, औरंगाबाद, अमरावती, जालना, वर्धा, बीड, ठाणे, पालघर, अहमदनगर, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, यवतमाळ (एकूण जिल्हे-२६)

पिक : केळी (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	हवामानधोका व कालावधी	प्रमाणके (ट्रिगर) वनुकसान भरपाई रक्कम (प्रती हेक्टर रु.)
केळी (आंबिया बहार)	**१) कमी तापमान** **दि. १ नोव्हेबर २०१९ ते २८ फेब्रुवारी २०२०**	सलग ३ दिवस किमान तापमान ८ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास नुकसान भरपाई रु. २५,०००/- देय होईल.
	२) वेगाचा वारा **दि. १ मार्च २०२० ते ३१ जुलै २०२०** **(दि. २२/०१/२०१६ च्या शासन परिपत्रकान्वये नुकसान ठरविण्यासाठी पंचनामा कार्यपद्धती निश्चित केले नुसार विमा भरपाई देय होईल.)**	या कालावधीमध्ये ४० कि.मी. प्रति तास अथवा त्यापेक्षा जास्त वेगाने वारे वाहिल्याची नोंद संदर्भ हवामान केंद्रावर झाल्यास विमा धारक शेतकऱ्यांनी नुकसान झाल्यापासुन ४८ तासात नुकसानग्रस्त केळी पिकाची माहिती कृषि विभाग / विमा कंपनीस कळविणे आवश्यक आहे. संबधित विमा कंपनी, महसुल, विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल. फक्त संदर्भ हवामान केंद्रावरील वेगाच्या वाऱ्याची नोंद ही नुकसान भरपाईसाठी पात्र होणार नाही. टिप - कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. ६६,०००/-
	३)जादा तापमान दि. १ एप्रिल २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	कालावधीमध्ये सलग ५ दिवस ४२ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान गेल्यास रु. ३३,०००/- देय होईल.
	४) जादा तापमान दि. १ मे २०२० ते ३१ मे २०२०	या कालावधीमध्ये सलग ५ दिवस ४५ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान गेल्यास रु. ४१,००० /- देय होईल. टिप - कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. ४१,०००/-
एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी		**१,३२,०००/-**
गारपीट		**विमा संरक्षीत रक्कम रु.**
दि. १ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०		**४४,०००/-**
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबंधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल, ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.		
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)		**१,३२,००० + ४४,००० = १,७६,०००/-**

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : नाशिक, अहमदनगर, जळगाव, धुळे व बुलढाणा **(एकूण जिल्हे-५)**

पिक : द्राक्ष – अ (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके) व प्रमाणके	विमा संरक्षण कालावधी व नुकसान भरपाईची रक्कम (प्रती हेक्टर रुपये)	
द्राक्ष (अ) (आंबिया बहार)	अ) <u>अवेळी पाऊस</u> प्रतीदिन (मि.मि)	दि. ८ नोव्हेबर, २०१९ ते ३० नोव्हेबर २०१९	दि. १ डिसेंबर, २०१९ ते ३१ मार्च, २०२०
		टप्पा- १	टप्पा - २
	(>=४) ४ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	१४४००	१०,३००
	(>=११) ११ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	२१७००	२०,६००
	(>=२१) २१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	३९२००	२५,८००
	(>=३१) ३१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	५६९००	४१,३००
	(>=४१) ४१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	१३९५००	५१,७०० + पहिल्या टप्प्यातील शिल्लक रकमेच्या ५० टक्के रक्कम देय.
	(>=५१) ५१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	१९६४००	६२,१०० + पहिल्या टप्यातील शिल्लक रकमेच्या १०० टक्के रक्कम देय.
	टप्यानुसार कमाल नुकसान भरपाई रक्कम	१९६४००	६२,१०० + पहिल्या टप्यातील शिल्लक रकमेच्या १०० टक्के रक्कम देय.
	अ) सर्व टप्पे मिळून कमाल देय होणारी रक्कम रुपये	**२,५८,५००/-**	

फळपिकाचे नाव	विमा संरक्षण प्रकार	दैनंदिन कमीत कमी तापमान (डिग्री सेल्सीअस) (प्रती हेक्टर रुपये)				
द्राक्ष (अ) (आंबिया बहार)		विमा संरक्षण कालावधी :- १ डिसेंबर २०१९ ते २८ फेब्रुवारी, २०२०				
	<u>ब) दैनंदिन कमी तापमान</u>	३.५१ ते ४.००	३.०१ ते ३.५०	२.५१ ते ३.००	२.०१ ते २.५०	२ पेक्षा कमी
	नुकसान भरपाई रुपये	९,९००	१४,८५०	१९,८००	२९,७००	४९,५००
	एकापेक्षा अधिक वेळी रक्कम देय झाली तरी कमाल नुकसान भरपाई देय	**रु. ४९,५००/-**				

एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी (अ + ब) रुपये	**३,०८,०००/-**
गारपीट	**विमा संरक्षीत रक्कम**
दि. १ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०	**१,०२,६६७**
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.	
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गापीट) (रु. प्रति हे.)	**३,०८,०००+१,०२,६६७ = ४,१०,६६७**

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : सांगली, सोलापूर, पुणे, औरंगाबाद, उस्मानाबाद, जालना, सातारा, बीड, लातूर, नांदेड व कोल्हापूर
(एकूण जिल्हे-११)

पिक : द्राक्ष - ब (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके) व प्रमाणके	विमा संरक्षण कालावधी व नुकसान भरपाईची रक्कम (प्रती हेक्टर रुपये)	
द्राक्ष (ब) (आंबिया बहार)	अवेळी पाऊस प्रतीदिन (मि.मि)	दि. ८ नोव्हेबर, २०१९ ते ३० नोव्हेबर २०१९	दि. १ डिसेंबर, २०१९ ते ३१ मार्च, २०२०
		टप्पा- १	टप्पा - २
	(>=४) ४ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	१४२००	१०,३००
	(>=११) ११ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	२१५००	२०,६००
	(>=२१) २१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	३८९००	२५,७००
	(>=३१) ३१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	५६४००	४१,२५०
	(>=४१) ४१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	१३८४००	५१,५५० + पहिल्या टप्यातील शिल्लक रकमेच्या ५० टक्के रक्कम देय.
	(>=५१) ५१ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त	२२५५००	८२,५०० + पहिल्या टप्यातील शिल्लक रकमेच्या १०० टक्के रक्कम देय.
	टप्यानुसार अधिकत्तम नुकसान भरपाई रक्कम	२२५५००	८२,५००
	सर्व टप्पे मिळून अधित्तम रक्कम रुपये	**३,०८,०००/-**	
गारपीट		**विमा संरक्षीत रक्कम**	
दि. १ जानेवारी २०२० ते ३० एप्रिल २०२०		**१,०२,६६७**	
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.			
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गापीट) (रु. प्रति हे.)		**३,०८,०००+१,०२,६६७ = ४,१०,६६७**	

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : समुह क्र. १ - ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग व पालघर **(एकूण जिल्हे-५)**

पिक : आंबा (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके व विमा संरक्षण कालावधी)	प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम प्रति हेक्टर रुपये
आंबा	१) अवेळी पाऊस दि.१ डिसेंबर २०१९ ते ३१ मार्च २०२०	१. या कालावधीमध्ये कोणत्याही १ दिवस ५ मी.मी. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रक्कम रु. ६,०५०/- देय. २. या कालावधीमध्ये कोणत्याही सलग २ दिवस ५ मी. मी. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रक्कम रु. १०,९००/- देय.
	दि. ०१ एप्रिल २०२० ते १५ मे २०२०	या कालावधीमध्ये २५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस कोणत्याही एका दिवसात झाल्यास रक्कम रु. १३३०० देय होईल. (कमाल देय रक्कम रु. २४,२००/-)
	२) कमी तापमान दि. १ जानेवारी २०२० ते १० मार्च २०२०	१. या कालावधीमध्ये कोणत्याही सलग ३ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रक्कम रु. ४,३००/- देय. २. या कालावधीमध्ये कोणत्याही सलग ४ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रक्कम रु. ८,५८०/- देय. ३. या कालावधीमध्ये कोणत्याही सलग ५ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रक्कम रु. १२,२००/- देय. ४. या कालावधीमध्ये कोणत्याही सलग ६ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रक्कम रु. १६,५००/- देय. ५. या कालावधीमध्ये कोणत्याही सलग ७ दिवस १३ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रक्कम रु. २४,२००/- देय. (कमाल देय रक्कम रु. २४,२००/-)
	३) वेगाचा वारा दि. १६ एप्रिल २०२० ते १५ मे २०२०	१. या कालावधीमध्ये कोणत्याही दिवसी वारा वेग २५ कि.मि. प्रति तास राहिल्यस नुकसान भरपाई रक्कम रुपय १४३०० देय राहील. २. या कालावधीमध्ये कोणत्याही दिवसी वारा वेग २५ कि.मि. प्रति तास पेक्षा जास्त राहिल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रुपय २४२०० देय राहील.
	४) जास्त तापमान दि.१ मार्च २०२० ते १५ मे २०२०	१. सलग कोणत्याही ३ दिवस ३७ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रक्कम रु. १२,२००/- देय. २. सलग कोणत्याही ४ दिवस ३७ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रक्कम रु. २४,४००/- ३. सलग कोणत्याही ५ दिवस ३७ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रक्कम रु. ३६,३००/- ४. सलग कोणत्याही ५ दिवसांपेक्षा जास्त ३७ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रक्कम रु. ४८,४००/- (कमाल देय रक्कम रु. ४८,४००/-)
एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति क्टरी		१,२१,०००

गारपीट	**विमा संरक्षीत रक्कम रु.**
दि. १ फेब्रुवारी २०२० ते ३१ मे २०२०	४०,३३३
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.	
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)	**१,२१,००० + ४०,३३३ = १,६१,३३३**

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : समुह क्र. २ **- अहमदनगर, औरंगाबाद, लातून, उस्मानाबाद, परभणी, नांदेड, बीड, वाशिम, जालना, सोलापूर, धुळे, जळगाव, नंदुरबार व बुलढाणा. (एकूण जिल्हे-१४)**

पिक : आंबा (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

<table>
<tr><th>फळ पिकाचे नाव</th><th>विमा संरक्षण प्रकार
(हवामान धोके व विमा संरक्षण कालावधी)</th><th colspan="2">प्रमाणके (ट्रिगर) वनुकसानभरपाईरक्कमप्रतिहेक्टररुपये</th></tr>
<tr><td rowspan="4">आंबा</td><td>१) अवेळी पाऊस
दि. १ जानेवारी २०२० ते ३१ मे २०२०
कमाल देय रक्कम रुपये रु. ३६,३००</td><td colspan="2">१. कोणत्याही सलग २ दिवस ५ मि.मि. व त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. ६,०५०/- देय होईल.
२. कोणत्याही सलग ३ दिवस ५ मि.मि. व त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. १८,१५०/- देय होईल.
३. कोणत्याही सलग ४ दिवस ५ मि.मि. व त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. ३६,३००/- देय होईल.</td></tr>
<tr><td>२) कमी तापमान
(दि.१ जानेवारी २०२० ते २८ फेब्रुवारी २०२०)</td><td colspan="2">किमान दैनंदिन तापमान सलग तीन दिवस १० डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी राहिल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु. १८,१५०/- देय होईल.</td></tr>
<tr><td>३) जास्त तापमान
(दि. १ मार्च २०२० ते ३१ मार्च २०२०)</td><td colspan="2">दैनदिन कमाल तापमान सलग ३ दिवस ४० डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त राहिल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु.३०,२५०/- देय होईल.</td></tr>
<tr><td>४) वेगाचा वारा
(दि. १ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२०)
(दि. २२/०१/२०१६ च्या शासन परिपत्रकान्वये नुकसान ठरविण्यासाठी पंचनामा कार्यपद्धती निश्चित केले नुसार विमा भरपाई देय होईल.)</td><td colspan="2">या कालावधीमध्ये वेगाचा वारा प्रति तास २५ कि.मी. व त्यापेक्षा जास्त राहिल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु.३६३००/-देय राहिल.
संबधित विमा कंपनी, महसुल, विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल. फक्त संदर्भ हवामान केंद्रावरील वेगाच्या वाऱ्याची नोंद ही नुकसान भरपाईसाठी पात्र होणार नाही.
टिप - कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. ३६,३००/-</td></tr>
<tr><td colspan="2">एकूण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी</td><td colspan="2">१,२१,०००</td></tr>
<tr><td colspan="2">गारपीट</td><td colspan="2">विमा संरक्षीत रक्कम रु.</td></tr>
<tr><td colspan="2">दि. १ फेब्रूवारी २०२० ते ३१ मे २०२०</td><td colspan="2">४०,३३३</td></tr>
<tr><td colspan="4">विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.</td></tr>
<tr><td colspan="3">एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)</td><td>१,२१,००० + ४०,३३३ = १,६१,३३३</td></tr>
</table>

सहपत्र-२

पुनर्रचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१९-२०

समाविष्ठ जिल्हे : समुह क्र. २ - **नाशिक, पुणे, सांगली, कोल्हापूर. (एकूण जिल्हे-४)**

पिक : आंबा (आंबिया बहार)

वर नमूद केलेल्या जिल्हयातील अधिसुचित केलेल्या सहपत्र १ मधील महसुल मंडळात तसेच शासन निर्णयातील सहपत्र - ३ मध्ये नमूद केलेल्या विमा कंपनी मार्फत लागू करण्यात येईल.

संदर्भ हवामान केंद्र हे राज्य शासनाने महावेध प्रकल्पातंर्गत संबंधित महसूल मंडळात उभारणी केलेले स्वयंचलीत हवामान केंद्र राहील. सदर हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी हवामानाची प्रमाणीत आकडेवारी संबंधीत विमा कंपनी दर पंधरवाड्याला महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करुन देईल. ही आकडेवारी कृषि विभागास व शासनास वेळेवर उपलब्ध करुन देणे विमा कंपन्यांना बंधनकारक आहे.

फळपिकाचे नाव	विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके व विमा संरक्षण कालावधी)	प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम प्रति हेक्टर रुपये
आंबा	**१) अवेळी पाऊस** दि.१ जानेवारी २०२० ते ३१ मे २०२० कमाल देय रक्कम रु. ३६,३००/-	१. कोणत्याही सलग ३ दिवस ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रक्कम रु. ६,०५०/- देय. २. कोणत्याही सलग ४ दिवस ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रक्कम रु. १८,१५०/- देय. ३. कोणत्याही सलग ५ दिवस ५ मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रक्कम रु. ३६,३००/- देय.
	२) जास्त तापमान दि. १ मार्च २०२० ते ३१ मार्च २०२०	दैनंदिन कमाल तापमान सलग तीन दिवस ३८ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहील्यास रु.३०,२५०/-
	३) वेगाचा वारा दि. १ एप्रिल २०२० ते ३१ मे २०२० (दि. २२/०१/२०१६ च्या शासन परिपत्रकान्वये नुकसान ठरविण्यासाठी पंचनामा कार्यपद्धती निश्चित केले नुसार विमा भरपाई देय होईल.)	या कालावधीमध्ये वेगाचा वारा प्रति तास २५ कि.मी. व त्यापेक्षा जास्त राहिल्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु.३६३००/-देय राहिल. संबधित विमा कंपनी, महसुल, विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल. फक्त संदर्भ हवामान केंद्रावरील वेगाच्या वाऱ्याची नोंद ही नुकसान भरपाईसाठी पात्र होणार नाही. टिप - कमाल नुकसान भरपाई रक्कम रु. ३६,३००/-
	४)कमी तापमान दि. १ जानेवारी २०२० ते २८ फेब्रुवारी २०२०	दैनंदिन किमान तापमान सलग तीन दिवस १०डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी राहील्यास नुकसान भरपाई रक्कम रु.१८१५०/- देय होईल.
एकुण विमा संरक्षित रक्कम प्रति हेक्टरी		१,२१,०००
गारपीट		**विमा संरक्षीत रक्कम रु.**
दि. १ फेब्रूवारी २०२० ते ३१ मे २०२०		**४०,३३३**
विमाधारक शेतकऱ्यांनी गारपीट मुळे नुकसान झाल्यापासून ४८ तासात नुकसानग्रस्त फळपिकाची माहिती विमा कंपनीस / संबधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांना कळविणे आवश्यक आहे. त्यानंतर विमा कंपनी जिल्हा महसूल , ग्राम विकास व कृषि विभागाच्या मदतीने वैयक्तिक पातळीवर नुकसानीचे प्रमाण निश्चित करेल.		
एकुण विमा संरक्षीत रक्कम (नियमित + गारपीट) (रु. प्रति हे.)		**१,२१,००० + ४०,३३३ = १,६१,३३३**

सहपत्र -३
पुर्नरचित हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना (आंबिया बहार) सन २०१९-२०
विमा दराची परीगणना (विमा कंपनीने सादर केलेल्या (L-१) कमीत कमी विमा दरानुसार)

अ.क्र.	जिल्हा	पिकाचे नांव	विमा कंपनीचे नाव	विमा संरक्षीत रक्कम	विमा कंपनीने दिलेला विमा दर	विमा दरात शेतकरी हिस्सा	विमा दरात केंद्राचा हिस्सा	विमा दरात राज्याचा हिस्सा	एकुण विमा हप्ता	शेतक-यांकरीता विमा दर %
समुह क्र. १										
१	सोलापूर	मोसंबी	भारतीय कृषि विमा कंपनी	७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
	सोलापूर	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१८.००	१५४००	२००२०	२००२०	५५४४०	५.००
	सोलापूर	डाळिंब		१२१०००	२५.००	६०५०	१२१००	१२१००	३०२५०	५.००
	सोलापूर	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
	सोलापूर	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
२	अहमदनगर	संत्रा		७७०००	३०.००	३८५०	९६२५	९६२५	२३१००	५.००
	अहमदनगर	मोसंबी		७७०००	२५.००	३८५०	७७००	७७००	१९२५०	५.००
	अहमदनगर	द्राक्ष (अ)		३०८०००	१२.००	१५४००	१०७८०	१०७८०	३६९६०	५.००
	अहमदनगर	डाळिंब		१२१०००	३०.००	६०५०	१५१२५	१५१२५	३६३००	५.००
	अहमदनगर	आंबा		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००
	अहमदनगर	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
३	जालना	मोसंबी		७७०००	२५.००	३८५०	७७००	७७००	१९२५०	५.००
	जालना	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१५.००	१५४००	१५४००	१५४००	४६२००	५.००
	जालना	डाळिंब		१२१०००	३०.००	६०५०	१५१२५	१५१२५	३६३००	५.००
	जालना	केळी		१३२०००	४०.००	६६००	२३१००	२३१००	५२८००	५.००
	जालना	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
	जालना	संत्रा		७७०००	१०.००	३८५०	१९२५	१९२५	७७००	५.००
४	पुणे	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१५.००	१५४००	१५४००	१५४००	४६२००	५.००
	पुणे	डाळिंब		१२१०००	२५.००	६०५०	१२१००	१२१००	३०२५०	५.००
	पुणे	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
	पुणे	आंबा		१२१०००	४०.००	६०५०	२११७५	२११७५	४८४००	५.००
	पुणे	मोसंबी		७७०००	१५.००	३८५०	३८५०	३८५०	११५५०	५.००
	पुणे	संत्रा		७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
५	पालघर	केळी		१३२०००	३०.००	६६००	१६५००	१६५००	३९६००	५.००
	पालघर	काजू		८५०००	३०.००	४२५०	१०६२५	१०६२५	२५५००	५.००
	पालघर	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००

६	सातारा	द्राक्ष (ब)		३०८०००	३०.००	१५४००	३८५००	३८५००	९२४००	५.००
	सातारा	डाळिंब		१२१०००	२०.००	६०५०	९०७५	९०७५	२४२००	५.००
	सातारा	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
७	नांदेड	मोसंबी		७७०००	३०.००	३८५०	९६२५	९६२५	२३१००	५.००
	नांदेड	केळी		१३२०००	५५.००	६६००	३३०००	३३०००	७२६००	५.००
	नांदेड	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१५.००	१५४००	१५४००	१५४००	४६२००	५.००
	नांदेड	आंबा		१२१०००	६०.००	६०५०	३३२७५	३३२७५	७२६००	५.००
८	नागपूर	संत्रा		७७०००	५०.००	३८५०	१७३२५	१७३२५	३८५००	५.००
	नागपूर	मोसंबी		७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
९	यवतमाळ	संत्रा		७७०००	६०.००	३८५०	२११७५	२११७५	४६२००	५.००
	यवतमाळ	केळी		१३२०००	५५.००	६६००	३३०००	३३०००	७२६००	५.००
समुह क्र. २										
१	सांगली	द्राक्ष (ब)	भारतीय कृषि विमा कंपनी	३०८०००	१२.००	१५४००	१०७८०	१०७८०	३६९६०	५.००
	सांगली	डाळिंब		१२१०००	३५.००	६०५०	१८१५०	१८१५०	४२३५०	५.००
	सांगली	केळी		१३२०००	२०.००	६६००	९९००	९९००	२६४००	५.००
	सांगली	आंबा		१२१०००	६०.००	६०५०	३३२७५	३३२७५	७२६००	५.००
२	औरंगबाद	मोसंबी		७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
	औरंगबाद	डाळिंब		१२१०००	३५.००	६०५०	१८१५०	१८१५०	४२३५०	५.००
	औरंगबाद	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
	औरंगबाद	आंबा		१२१०००	६०.००	६०५०	३३२७५	३३२७५	७२६००	५.००
	औरंगबाद	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१२.००	१५४००	१०७८०	१०७८०	३६९६०	५.००
३	धुळे	द्राक्ष (अ)		३०८०००	१२.००	१५४००	१०७८०	१०७८०	३६९६०	५.००
	धुळे	डाळिंब		१२१०००	३५.००	६०५०	१८१५०	१८१५०	४२३५०	५.००
	धुळे	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
	धुळे	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
४	अमरावती	संत्रा		७७०००	६५.००	३८५०	२३१००	२३१००	५००५०	५.००
	अमरावती	मोसंबी		७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
	अमरावती	केळी		१३२०००	४५.००	६६००	२६४००	२६४००	५९४००	५.००
५	अकोला	संत्रा		७७०००	५५.००	३८५०	१९२५०	१९२५०	४२३५०	५.००
	अकोला	केळी		१३२०००	३२.००	६६००	१७८२०	१७८२०	४२२४०	५.००
	अकोला	डाळिंब		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००
	अकोला	मोसंबी		७७०००	१०.००	३८५०	१९२५	१९२५	७७००	५.००
६	कोल्हापूर	द्राक्ष (ब)		३०८०००	११.००	१५४००	९२४०	९२४०	३३८८०	५.००

	कोल्हापूर	केळी		१३२०००	२५.००	६६००	१३२००	१३२००	३३०००	५.००
	कोल्हापूर	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
	कोल्हापूर	काजू		८५०००	४५.००	४२५०	१७०००	१७०००	३८२५०	५.००
७	सिंधुदूर्ग	काजू		८५०००	२५.००	४२५०	८५००	८५००	२१२५०	५.००
	सिंधुदूर्ग	आंबा		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००
	सिंधुदूर्ग	केळी		१३२०००	२८.००	६६००	१५१८०	१५१८०	३६९६०	५.००
८	नंदुरबार	केळी		१३२०००	३५.००	६६००	१९८००	१९८००	४६२००	५.००
	नंदुरबार	आंबा		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००
समुह क्र. ३										
१	जळगाव	द्राक्ष (अ)	भारतीय कृषि विमा कंपनी	३०८०००	१४.००	१५४००	१३८६०	१३८६०	४३१२०	५.००
	जळगाव	डाळिंब		१२१०००	४५.००	६०५०	२४२००	२४२००	५४४५०	५.००
	जळगाव	केळी		१३२०००	४८.००	६६००	२८३८०	२८३८०	६३३६०	५.००
	जळगाव	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
	जळगाव	मोसंबी		७७०००	४०.००	३८५०	१३४७५	१३४७५	३०८००	५.००
२	बुलढाणा	संत्रा		७७०००	४५.००	३८५०	१५४००	१५४००	३४६५०	५.००
	बुलढाणा	मोसंबी		७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
	बुलढाणा	डाळिंब		१२१०००	३५.००	६०५०	१८१५०	१८१५०	४२३५०	५.००
	बुलढाणा	केळी		१३२०००	४८.००	६६००	२८३८०	२८३८०	६३३६०	५.००
	बुलढाणा	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
	बुलढाणा	द्राक्ष (अ)		३०८०००	१२.००	१५४००	१०७८०	१०७८०	३६९६०	५.००
३	लातूर	द्राक्ष (ब)		३०८०००	२२.००	१५४००	२६१८०	२६१८०	६७७६०	५.००
	लातूर	डाळिंब		१२१०००	३०.००	६०५०	१५१२५	१५१२५	३६३००	५.००
	लातूर	केळी		१३२०००	२५.००	६६००	१३२००	१३२००	३३०००	५.००
	लातूर	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
४	रायगड	काजू		८५०००	३०.००	४२५०	१०६२५	१०६२५	२५५००	५.००
	रायगड	आंबा		१२१०००	६३.००	६०५०	३५०९०	३५०९०	७६२३०	५.००
५	उस्मानाबाद	मोसंबी		७७०००	४०.००	३८५०	१३४७५	१३४७५	३०८००	५.००
	उस्मानाबाद	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१२.००	१५४००	१०७८०	१०७८०	३६९६०	५.००
	उस्मानाबाद	डाळिंब		१२१०००	३०.००	६०५०	१५१२५	१५१२५	३६३००	५.००
	उस्मानाबाद	केळी		१३२०००	३०.००	६६००	१६५००	१६५००	३९६००	५.००
	उस्मानाबाद	आंबा		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००
६	रत्नागिरी	काजू		८५०००	२०.००	४२५०	६३७५	६३७५	१७०००	५.००
	रत्नागिरी	आंबा		१२१०००	५९.००	६०५०	३२६७०	३२६७०	७१३९०	५.००

	रत्नागिरी	केळी		१३२०००	२५.००	६६००	१३२००	१३२००	३३०००	५.००
७	परभणी	मोसंबी		७७०००	४०.००	३८५०	१३४७५	१३४७५	३०८००	५.००
	परभणी	केळी		१३२०००	४८.००	६६००	२८३८०	२८३८०	६३३६०	५.००
	परभणी	आंबा		१२१०००	६०.००	६०५०	३३२७५	३३२७५	७२६००	५.००
	परभणी	संत्रा		७७०००	६०.००	३८५०	२११७५	२११७५	४६२००	५.००
समुह क्र. ४										
१	बीड	मोसंबी	भारतीय कृषि विमा कंपनी	७७०००	४०.००	३८५०	१३४७५	१३४७५	३०८००	५.००
	बीड	संत्रा		७७०००	५५.००	३८५०	१९२५०	१९२५०	४२३५०	५.००
	बीड	द्राक्ष (ब)		३०८०००	१५.००	१५४००	१५४००	१५४००	४६२००	५.००
	बीड	डाळिंब		१२१०००	३३.००	६०५०	१६९४०	१६९४०	३९९३०	५.००
	बीड	केळी		१३२०००	४५.००	६६००	२६४००	२६४००	५९४००	५.००
	बीड	आंबा		१२१०००	६५.००	६०५०	३६३००	३६३००	७८६५०	५.००
२	ठाणे	केळी		१३२०००	४५.००	६६००	२६४००	२६४००	५९४००	५.००
	ठाणे	काजू		८५०००	४५.००	४२५०	१७०००	१७०००	३८२५०	५.००
	ठाणे	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
३	नाशिक	द्राक्ष (अ)		३०८०००	१५.००	१५४००	१५४००	१५४००	४६२००	५.००
	नाशिक	डाळिंब		१२१०००	३०.००	६०५०	१५१२५	१५१२५	३६३००	५.००
	नाशिक	आंबा		१२१०००	६०.००	६०५०	३३२७५	३३२७५	७२६००	५.००
	नाशिक	काजू		८५०००	४५.००	४२५०	१७०००	१७०००	३८२५०	५.००
४	वर्धा	संत्रा		७७०००	४५.००	३८५०	१५४००	१५४००	३४६५०	५.००
	वर्धा	मोसंबी		७७०००	२०.००	३८५०	५७७५	५७७५	१५४००	५.००
	वर्धा	केळी		१३२०००	४०.००	६६००	२३१००	२३१००	५२८००	५.००
५	वाशिम	संत्रा		७७०००	४०.००	३८५०	१३४७५	१३४७५	३०८००	५.००
	वाशिम	डाळिंब		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००
	वाशिम	आंबा		१२१०००	५५.००	६०५०	३०२५०	३०२५०	६६५५०	५.००
६	हिंगोली	संत्रा		७७०००	५५.००	३८५०	१९२५०	१९२५०	४२३५०	५.००
	हिंगोली	मोसंबी		७७०००	३५.००	३८५०	११५५०	११५५०	२६९५०	५.००
	हिंगोली	केळी		१३२०००	४५.००	६६००	२६४००	२६४००	५९४००	५.००
	हिंगोली	डाळिंब		१२१०००	५०.००	६०५०	२७२२५	२७२२५	६०५००	५.००

सहपत्र - ३

पुनर्रचित हवामान आधारीत पीक विमा योजना - फळपिक निहाय गारपीट विमा संरक्षीत, गारपीट विमा दर, केंद्र व राज्य शासन आणि शेतक-यांनी गारपीटीकरीत भरावयाची विमा दर रक्कम

अ.क्र.	जिल्हा	पिकाचे नांव	विमा कंपनीचे नाव	विमा संरक्षीत रक्कम	विमा कंपनीने दिलेला विमा दर	विमा दरात शेतकरी हिस्सा	विमा दरात केंद्राचा हिस्सा	विमा दरात राज्याचा हिस्सा	एकुण विमा हप्ता	शेतकऱ्यांकरीता विमा दर %
समुह क्र. १										
१	सोलापूर	मोसंबी	भारतीय कृषि विमा कंपनी	२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	सोलापूर	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	सोलापूर	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	सोलापूर	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	सोलापूर	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
२	अहमदनगर	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	अहमदनगर	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	अहमदनगर	द्राक्ष (अ)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	अहमदनगर	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	अहमदनगर	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	अहमदनगर	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
३	जालना	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	जालना	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	जालना	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	जालना	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	जालना	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	जालना	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
४	पुणे	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	पुणे	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	पुणे	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	पुणे	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	पुणे	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	पुणे	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
५	पालघर	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	पालघर	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
	पालघर	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
६	सातारा	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	सातारा	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	सातारा	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
७	नांदेड	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	नांदेड	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	नांदेड	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	नांदेड	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
८	नागपूर	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	नागपूर	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००

९	यवतमाळ	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	यवतमाळ	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
समुह क्र. २										
१	सांगली	द्राक्ष (ब)	भारतीय कृषि विमा कंपनी	१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	सांगली	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	सांगली	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	सांगली	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
२	औरंगबाद	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	औरंगबाद	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	औरंगबाद	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	औरंगबाद	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	औरंगबाद	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
३	धुळे	द्राक्ष (अ)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	धुळे	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	धुळे	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	धुळे	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
४	अमरावती	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	अमरावती	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	अमरावती	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
५	अकोला	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	अकोला	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	अकोला	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
६	अमरावती	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	कोल्हापूर	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	कोल्हापूर	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	कोल्हापूर	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	कोल्हापूर	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
७	सिंधुदूर्ग	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
	सिंधुदूर्ग	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	सिंधुदूर्ग	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
८	नंदुरबार	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	नंदुरबार	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
समुह क्र. ३										
१	जळगाव	द्राक्ष (अ)	भारतीय कृषि विमा कंपनी	१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	जळगाव	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	जळगाव	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	जळगाव	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	जळगाव	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
२	बुलढाणा	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	बुलढाणा	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	बुलढाणा	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	बुलढाणा	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	बुलढाणा	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००

	बुलढाणा	द्राक्ष (अ)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
३	लातूर	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	लातूर	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	लातूर	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	लातूर	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
४	रायगड	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
	रायगड	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
५	उस्मानाबाद	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	उस्मानाबाद	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	उस्मानाबाद	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	उस्मानाबाद	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	उस्मानाबाद	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
६	रत्नागिरी	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
	रत्नागिरी	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	रत्नागिरी	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
७	परभणी	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	परभणी	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	परभणी	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	परभणी	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
समुह क्र. ४										
१	बीड	मोसंबी	भारतीय कृषि विमा कंपनी	२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	बीड	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	बीड	द्राक्ष (ब)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	बीड	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	बीड	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	बीड	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
२	ठाणे	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	ठाणे	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
	ठाणे	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
३	नाशिक	द्राक्ष (अ)		१०२६६७	२०.००	५१३३	७७००	७७००	२०५३३	५.००
	नाशिक	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	नाशिक	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	नाशिक	काजू		२८३३३	२०.००	१४१७	२१२५	२१२५	५६६७	५.००
४	वर्धा	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	वर्धा	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	वर्धा	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
५	वाशिम	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	वाशिम	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
	वाशिम	आंबा		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००
६	हिंगोली	संत्रा		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	हिंगोली	मोसंबी		२५६६७	२०.००	१२८३	१९२५	१९२५	५१३३	५.००
	हिंगोली	केळी		४४०००	२०.००	२२००	३३००	३३००	८८००	५.००
	हिंगोली	डाळिंब		४०३३३	२०.००	२०१७	३०२५	३०२५	८०६७	५.००

सहपत्र - ४

सहभागी अर्जदार शेतकऱ्यांचे विमा संकेत स्थळावर अर्जा सोबत जोडण्याबाबतचे स्वयंघोषणापत्र.

प्रधानमंत्री पीक विमा योजना अंतर्गत

पुनर्रचित हवामान आधारित फळपीक विमा योजना

हंगाम- रबी, २०१९-२० (आंबिया बहार)

स्वयं-घोषणापत्र

मी अर्जदार श्री./श्रीमती/कु. .... असे घोषित करतो/करते की, गाव..................................महसूल मंडळ .... तालुका .... जिल्हा............................ मध्ये सर्वे नंबर/गट नंबर................... मध्ये .... या विमा संरक्षित फळपीकाची .... हेक्टर मध्ये लागवड (लागवड वर्ष:-................) केली आहे आणि फळपिकाची बाग उत्पादनक्षम असून आंबिया बहार धरलेला आहे. प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेअंतर्गत पुनर्रचित हवामान आधारित फळपीक विमा योजना चालू वर्षी खरीप, २०१९ (मृग बहार) हंगामामध्ये वरील सर्वे नंबर/गट नंबर मधील फळपिकाचा विमा उतरवलेला नाही.

मी पुढे घोषित करतो/करते की वर दिलेली माहिती सत्य व खरी असून वरील माहिती असत्य/खोटी आढळली तर सदर पिकाचे विमा संरक्षण संपूष्टात येऊन मी प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेच्या तरतुदींनुसार होणाऱ्या कायदेशीर कारवाईस पात्र राहीन.

शेतकऱ्यांची सही/अंगठा

दिनांक :-